NATIONAL LIBRARY
MAY 26 1969
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.
Toronto 174, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 1066, U.S.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.
WEDNESDAY, MAY 7, 1969

LATVIJA
AMERIKĀ

37. N-RS. TRESDIENA, 1969. GADA 7. MAIJS 19. GADS

Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Nujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A.
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Kamēr citi pēti, DV rikojas

PRETĒJI CENTRĀLAJAM ORGANIZCIJAM, DV TURPINĀS BRĪVĀS LATVIEŠU BALSS RADIORAIDIJUMU ATBALSTĪŠANU ● DV ORGANIZACIJAS CENTRĀLĀS VALDES LĒMUMI, ATZINUMI UN IETEIKUMI

Pārrunās un atsevišķo zemju pārstāvju ziņojumos DV organizācijas centrālās valdes sēdē Londonā, Anglijā, atklājās katras DV saimes darba īpatības, kuŗu pamatā patvēruma zemju atšķirīgie apstākļi. V. Hazners, referējot par DV darbību ASV, izcēla, ka notikusi vēstuļu apmaiņa ar ASV bruņoto spēku virspavēlnieku Vietnamā ģen. Vestmorlendu un ASV vispārējo bruņoto spēku virspavēlnieku ģen. Abramu, bet Latvijas dibināšanas 50 gadu atcerē organizāciju apsveicis tikko ievēlētais ASV prezidents Niksons. ASV bruņotajos spēkos pašreiz ir ap 100 latviešu izcelsmes virsnieku, bet armijas valodu skolā, paredzams, sāks mācīt arī latviešu valodu, kā to jau dara ar lietuviešu un igauņu valodu. Vispār, ASV DV biedriem ir labs vārds, un organizācijas biedra karte ir nevainojama cilvēka garantija. ASV atzīst etniskās grupas, bet Kanadas jaunā valdība tās neatzīst.

V. Hazners ziņoja arī par Kanadu, kur DV saime ar enerģisko pr-di E. Krūku aizņemta, veicot priekšdarbus DV organizācijas 25. gadasvētkiem 1971. gadā Toronto. Apgāda spiestuve jaunīgi iekārtojusies DV namā Toronto. Aizvadītajā gadā izdotas vairākas vērtīgas grāmatas un jau 3. skaņu plate ar latviešu karavīru dziesmām, pašreiz sagatavojot ceturto. Jaunatnes iepazīstināšanai ar DV mērķiem un darbu izdota īpaša brošūra „Daugavas Vanagi — latviešu tautas sirdsapziņa". Kanadas DV atbalstījusi Minsteres latviešu ģimnaziju, Latviešu nacionālo fondu un pirmo pasaules latviešu jaunatnes kongresu.

Austrālijas DV saime, kā ziņoja tās pilnvarotais pārstāvis A. Bērziņš, iecerējusi aicināt viesos rakstnieku Anšlavu Eglīti. Nākotnē paredzētā tautas deju kopu atbalstīšana un tautas deju sacensības jaunatnei. Kopā ar Latviešu Apvienību Austrālijā izstrādāti iesniegumi vietējām politiskajām partijām.

J. Frišvalds DVF galvenos centienus Anglijā raksturoja ar nodomu nodrošināt darbības budžetu, neatkarīgi no biedru maksām. Jau tagad trešo daļu budžeta sedz ienākumi no saimnieciskajiem pasākumiem. Paredzēts sagādāt pastāvīgu stipendiju vienam Anglijas jaunietim Minsteres ģimnazijas apmeklēšanai, kā arī materiāli atbalstīt pašu ģimnaziju.

J. Cirulis informēja, ka Rietumvācijas DV lolo nodomu invalidu atpūtas mītnē Bērzainē celt jaunu ēku līdzšinējās vietā, jo veco vairs neatmaksājas labot. Jaunceltne izmaksātu ap 300.000 DM, bet valdes rīcībā pašreiz ir ap 100.000 DM. Vienu trešdaļu no vajadzīgās summas apņēmās sagādāt ASV vanagu pārstāvis. Jaunajā ēkā, ja saņems būves atļauju, būs iekārtoti vairāki dzīvokļi kara invalidiem, kuŗus varēs izmantot pa atsevišķām istabām, kā arī telpas sanāksmēm. Vācijas DV saime arī turpmāk atbalstīs Brīvās Latviešu Balss radioraidījumus no Rietumeiropas uz okupēto Latviju, kuŗu darbinieki strādā bez atlīdzības.

Jaunatnes nozares vadītājs R. Šmitmanis savā rakstveida ziņojumā ieteica atkārtoti norādīt organizācijas biedriem — bērnu vecākiem, ka morālās un nacionālās audzināšanas pamatā ir ģimene.

Pārrunās V. Hazners ierosināja izveidot grāmatu krātuvi, kuŗā savāktu visus izdevumus, kuŗu īpašnieki miruši, bet mantinieki vairs nevēlas tos glabāt. Kādreiz šīs grāmatas būs nodērīgas arī tautiešiem dzimtenē. Tāpat būtu ieteicams cilvēkiem, kuŗiem nav tuvinieku, testamentā novēlēt savu mantu DV organizācijai, lai to nepārņemtu patvēruma zemes valdība. V. Janums savukārt aicināja censties iegādāties retas latviešu vēstures vai militāras grāmatas, kuŗ vien tādas dabūjamas.

Sēdes dalībnieki izteica pateicību Sidnejas vanadzei Elgai Rodzei—Ķiselei par teicamo latviešu lietas pārstāvēšanu Pasaules un Āzijas pretkomūnistisko līgu konferencē Saigonā pērnā gada decembrī, nolemjot viņu arī šāgada beigās deleģēt uz šo līgu konferenci Bangkokā, Taizemē. Līdzekļus viņas braucienam, tāpat kā pērnajā gadā, lūgs sagādāt lielākās DV zemes. Valde arī nolēma aicināt E. Rodzi—Ķiseli uzņemties DV centrālās valdes ārējās informācijas nozares referentes pienākumus. Rietumvācijas DV valde savukārt kārtos delegātu sūtīšanu uz pasaules jaunatnes pretkomūnistisko sanāksmi, kuŗa gada beigās notiks Minchenē.

Valde nolēma, ka DV organizācija turpinās financiāli un arī ar materiāliem atbalstīt Latviešu Brīvās Balss radioraidījumus. Šim jautājumam plašāk pieskārās V. Hazners, uzsverot, ka BLB raidījumi pašreiz ir vienīgie, kuŗos bez ierobežojumu noteikumiem un cenzūras uz Latviju var pārraidīt visu, ko vien vēlamies. Ziedojumi raidī-

(Nobeigums 5. lpp.)

Mūsu lasītāju un līdzstrādnieku

IEVĒRĪBAI

Sakarā ar pārgrozībām Toronto pasta sistēmā nedaudz mainījušās mūsu adreses, ko lūdzam turpmākajos sūtījumos redakcijai un laikraksta birojam ievērot.

REDAKCIJAS ADRESE, kurp sūtāmi vienīgi manuskripti, ir:

125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada.

BIROJA ADRESE, kurp sūtāmi sludinājumi, maksājumi un laikraksta abonementa lietas, ir:

491 College St., Toronto 174, Ont., Canada.

ĢIMENES DIENA TORONTO SESTDIENAS SKOLĀ

„Esiet priecīgi kā saule! Sākot rūpju mākto dienu ar smaidu, visa diena būs saulaina," vēlēja un atzina TLB latviešu sestdienas skolas pārzine A. Martinsone skolas rīkotajā Ģimenes dienas aktā (skat. rakstu 4. lpp.). Augšā pa kreisi: 7. klases audzēkne Ilze Morgenšterna deklamē Fr. Bārdas „Vecmāmiņas piemiņai". — Augšā pa labi unvidū: 7. un 4. klases audzēkņi dzied „Pa to ceļu" un latviešu tautas dziesmas. — Apakšā: Tautas kadriļu skolotājas A. Grantiņas vadībā dejo 7. klases audzēkņi.

Foto: J. Liģers

Prāva aiz slēgtām durvīm

BRITU ŽURNALISTS RAKSTA PAR JAKIMOVIČU TIESAS PRIEKŠVAKARĀ

Lielākās amerikāņu ziņu aģentūras vēsti, ka kuŗu katru dienu Rīgā var sākties politiska prāva, kuŗa visai pasaulei no jauna apliecinās nežēlīgo izrēķināšanos ar pastāvošā režīma kritizētājiem Pad. savienībā. Uz apsūdzēto sola atradīsies viens no prominentākajiem un tai pašā laikā neparastākajiem padomju pilsoņu tiesību aizstāvjiem — Latvijā dzimušais polis Jānis Jakimovičs, par kuŗu mūsu laikrakstā jau vairākkārt ziņots.

Prāvas priekšvakarā vairākiem Maskavā akreditētiem rietumvalstu žurnālistiem padomju iestādes atteikušās izsniegt atļauju braucienam uz Rīgu. Tas liek secināt, ka arī Jakimoviča prāva notiks aiz slēgtām durvīm un ārzemju preses pārstāvjus tajā nepielaidīs.

Pazīstamais angļu žurnālists Pīters Redavejs, atgriezies Londonā, par Jakimoviča tiesāšanu raksta: „Pēdējos gados Brocka, Siņavska, Daniela, Haustova, Bukovska, Čornovila, Galanovska, Ginsburga, Maršenko, Litvinova, Belogradskajas, Kvaščevska un Gendlera vārdi saistās ar atklātībai zināmām lielākām politiskām prāvām, kuŗās padomju valdība bez žēlastības apklusinājusi sev nepatīkamu kritizētāju balsis. Nav šaubu, ka bez minētajām prāvām notikušas tūkstošām citu, bet par tajās notiesāto likteni var tikai minēt. Notiesātie padomju pilsoņu tiesību cīnītāji ir tikai milzīga leduskalna virsotne, kuŗa parādījusies virs padomju sistēmas netaisnības jūras līmeņa. Miljoniem citu neapmierināto veido šī lielā leduskalna neredzamo daļu. Jānis Jakimovičs tagad neapšaubāmi ieņēmis redzamu vietu leduskalna virsotnē. Varbūt viņš ir visneparastākā un pat visievērojamākā personība, ar kuŗu padomju režīms tagad noslēgs rēķinus. Uz apsūdzēto sola Rīgas prāvā kopā ar Jakimoviču atradīsies arī visu padomju pilsoņu ilgas pēc brīvības un taisnības. Maskava ir pavēlējusi, lai Latvijas prokurātūra Jakimoviču apsūdz apzinātā īaunprātīgas informācijas izplatīšanā nolūkā kaitēt padomju valdības politikai un sociālajai sistēmai."

Kā jau ziņots, padomju iestādes izmeklēšanu Jakimoviča lietā sāka jau pagājušā gada decembrī. Šāgada 25. martā viņu apcietināja. Steiga, ar kādu padomju vara cenšas panākt Jakimoviča notiesāšanu, liecina, ka tiesātāji negrib dot pietiekami daudz laika Jakimoviča domu biedru mēģinājumiem sagādāt apsūdzētajiem aizstāvēšanās iespējas un tai pašā laikā vēlas liegt iespēju kā novērotājiem prāvā noklausīties ārzemju preses pārstāvjiem un Starptautiskās amnestijas organizācijas pārstāvjiem.

Tā ir likteņa ironija, bet 1964.

(Nobeigums 5. lpp.)

Pēteris Aigars

Nacionālā un pārnacionālā Eiropa

Ziemeļamerikas un arī britu laikrakstos palaikam parādās raksti, kuŗos autori ar gandarījumu konstatē, ka Eiropas vienības celtne plaisā, ka Eiropa balkanizējas, ka Eiropas koptirgus kļūst par trokšņainu gadatirgu. Visvairāk par šīm parādībām smaida Maskava, jo Eiropas vienība aizšķērso tās labi iecerētos robežu paplašināšanas nodomus un rada antimarksistiskas tendences satelītos.

Protams, būtu aplami apgalvot, ka Eiropas apvienošana pagaidām sniegusies tālāk par koptirgus sešu valstu sadarbību. Politiska sadarbība vēl nav īstenojusies, jo vienkārši nav atrasti pamati, kuŗi būtu pieņemami visām Eiropas tautām šādas sadarbības iedzīvināšanai. Ēka, kuŗa ceļama piecos gados, nekad nav uzceļama divos. Tas pats attiecas uz Eiropas federāciju. Vislielākais šķēršlis Eiropas apvienošanai ir dzelzs aizkars un agresīvā Pad. savienības ārpolitika. Visi citi pārējie jautājumi, vai Eiropai jābūt paklautai pārnacionālam parlamentam, kuŗu ievēl katra tauta, vai tai jābūt nacionālu valstu federācijai, ar labu gribu ir atrisināmi. Viens tomēr ir skaidrs: tautām nevar uzspiest domu atteikties no nacionālās brīvības kāda lielāka mērķa labā.

Tā paaudze, kuŗa pēc otra pasaules kara uzsāka Eiropas apvienošanas kustību, vadījās kā no ideālistiskiem apsvērumiem, lai turpmāk novērstu kaŗus Eiropā, kuŗi veco kontinentu bija pārvērtuši par drupu kaudzi, tā no bailēm, ka Vācija reiz var atkal bruņoties revanšam. Vajadzēja radīt politiskus logatus, kuŗos ietilpināt vācu tautas, gan ar nodomu sadalītās, vitālitāti un jaunus Eiropas tautu brālības ideālus. Tagad jāmeklē jauna maiņa, jo vecie Eiropas cīnītāji viens pēc otra izstājas no ierindas. Jaunajā paaudzē manāms pamatots nemiers par vecās koloniju laika paaudzes atstāto mantojumu, kuŗu raksturo savstarpēja neuzticība, materiālās intereses un labi maskētas hegemonijas tieksmes pār saviem mazākiem kaimiņiem.

Brigē, Beļģijā, 15. un 16. martā notika kolokvijs, kuŗu rīkoja Eiropas federālistu apvienība, lai pārmestu tiltu uzskatu spraugai, kuŗa šķir veco konservātīvo no jaunās dumpīgās paaudzes. Jaunatnes nemiers kā Francijā, tā Spānijā un Vācijā ne vienmēr ir pareizi apgaismots presē, ne vienmēr šie dumpinieki ir Marksuzes vai Maocetunga ideoloģijas driģeņu apdullināti. Ja saka, ka dūmu nav bez uguns, tad jāatzīst, ka jaunā izglītotā paaudze ir zināmā mērā vilusies jaunās Eiropas celtniekos, jo tie no jaunradītājiem pārvērtušies par birokratiem un burta kalpiem vai, labākā gadījumā, par cilvēku dabai un tautu eksistencei nesagremojamo pārnacionālo institūciju apustuļiem.

Briges sanāksmē bez vecās paaudzes federālistiem bija aicināti studenti no Anglijas, Austrijas, Beļģijas, Holandes, Francijas, Italijas, Luksemburgas, Spānijas un Šveices. Pārrunās piedalījās arī Briges Eiropas kolledžas audzēkņi — nākošie Eiropas valstsvīri un diplomāti. Ievadvārdus teica prof. Henrijs Brugmans, Eiropas kolledžas rektors. Viņš vecās paaudzes vārdā nosprauda logatus abu paaudžu diskusijām:

„Ir jātiek skaidrībā, par cik vecās paaudzes problēmas ir reālas, atrisināmas cilvēka spēkiem vēstures ritējumā, cik tālu šīs problēmas jau ir atrisinātas un par cik, raugoties nākotnē, ideja par Eiropas federāciju jāapsver par jaunu un jāpārveido. Vecākā paaudze nejūtas vainīga, ka tai nav izdevies iedzīvināt visu, jo nevienai paaudzei nav iespējams īstenot visus nodomus. Tomēr būtu aplami iedomāties, ka toreiz, kad sākām darbu, mums, vecajiem, bija mazāk mērķtiecības nekā pašreizējai dumpīgajai paaudzei. Ir dzirdēti pārmetumi, ka vecākā paaudze atstājusi necilvēcīgu pasauli kā mantojumu jaunajai, ka visa vecā paaudze ir kollektīvi atbildīga par notikušo. Kollektīva atbildība pieder pie totālitārajām ideoloģijām, kuŗām mēs nedrīkstam sekot..."

Tālāk prof. Brugmans analizēja vecās un jaunās paaudzes nostāju Eiropas federācijas īstenošanas labā:

Kad federālistu vecā gvarde savā laikā iesāka cīņu pret fašismu, neiecietīgo kapitālismu, staļinismu un nacionālismu, tai bija padomā būtiskas pārmaiņas Eiropas sabiedrībā. Tā pēc otra pasaules kaŗa nedarbojās Eiropas labā, lai iemantotu sev priekšrocības, vai arī lai pārvērstos par status quo ķēdes suņiem. Gluži otrādi, tā vēlējās veidot jaunus politiskus logatus, kuŗi ļautu toreizējās problēmas atrisināt jauniem papēmieniem. Tai izdevies nodibināt dažu labu eiropisku institūciju, piemēram, Eiropas padomi, un panākt Eiropas saimniecisko apvienošanu. Protams, vecajai paaudzei pietrūka spēka sasniegt visus sprausto mērķus, tādēļ pārnacionālie iestādījumi ir vairāk virspusēji nekā iet dziļumā. Jāatzīstas, tā ir daļēja neveiksme. Jaunā paaudze šos iestādījumus uzlūko ar neuzticību, neaptverot, ka, par spīti šķēršļiem, tās ieviesušas daudz jauna. Jaunā paaudze neatskārst, ka īstā cīņa par Eiropas politisko federāciju vēl nemaz nav sākusies. Tā arī nesaprot, ka konservātīvais nacionālisms paguvis nobremzēt lielā mērā eiropisko iestādījumu darbību. Kamēr nebūs beigušās nacionālistu šaubas par šo iestādījumu lietderību, tos nevarēs pilnīgi izveidot. Mums ir jāizdeldē nacionālo suverenitāšu privilēģijas."

Jaunās paaudzes pārstāvji, sekodami prof. Brugmana padomam nenoraidīt vecās paaudzes plānus, bet tos papildināt un nākt klajā ar jauniem konstruktīviem priekšlikumiem, jo arī katra revolūcija, gribot negribot, ir pagātnes pūliņu auglis, atklāja savu viedokli un ieceres daudzās runās, pat dažkārt karstās debatēs. Pārrunu krustugunīs nokļuva pārnacionālie iestādījumi un kapitālistiskās iekārtas nespēja veidoties uz augšu, uz darba devēju un darba ņēmēju līdztiesību uzņēmumos, kuŗi ražo plašām tautas masām. Daži jaunie domāja, ka, tikai īstenojot sociālismu pēc Zviedrijas parauga, būs iespējams īstenot arī Eiropas valstu federāciju, neizslēdzot no tās Austrumeiropu.

Jaunās paaudzes viedokli ļoti precīzi formulēja skotu students Govans Kenedijs. Viņa runu ar paša autora atļauju sniedzu visā pilnībā latviešu lasītājiem:

„Vecie federālistu vadoņi zaudējuši ne vien sakarus ar jau-

(Nobeigums 8. lpp.)

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBAS

10 GADU JUBILEJAS BALLE AR SVINIGU AKTU notiks š. g. 10. maijā plkst. 5.30 pēcp. Latviešu namā, Toronto, 491 College ielā.

Ieeja pret kartīm, kuŗas katra tautietis var saņemt par brīvu kreditsabiedrības birojā — tel. 924-2775.

Vairums pret kroplojumu pārņemšanu

RAMAVES SAIETA UPSALĀ PĀRRUNĀTI NOZĪMĪGI LATVIEŠU PAREIZRAKSTĪBAS JAUTĀJUMI

Ramaves saietā Upsalā, Zviedrijā, valodniece Dr. V. Rūķe—Draviņa izvirzīja degpunktā jautājumu, vai svešuma latviešiem nevajadzētu pārņemt okupētās Latvijas pareizrakstību, ko vēlas daļa ASV jauno latviešu intelektuāļu, motivējot šādu rīcību ar argumentiem, kuri ne vien nepieņemami, bet, ievērojot latviešu tautas pašreizējo situāciju, lieka pat stipri savdabīgi. Jānozīmē, ka daļa, kaut maza, trimdas latviešu jau sākusi lietot okupētajā Latvijā ieviestos pareizrakstības kroplojumus, un jānozīmē, ka to galvenokārt dara akadēmiki. Upsalas saieta dalībnieki nostājās pret šo kroplojumu pārņemšanu, pārrunājot arī citus nozīmīgus valodas un pareizrakstības jautājumus. Tā kā pārrunas var interesēt jebkuru latvieti, kas mīl un ciena savas tautas valodu, sniedzam Vācijas latviešu laikraksta „Latvija" 5. aprīļa numurā publicēto saieta atrefrējumu.

Akadēmiskās organizācijas Ramaves saiets Upsalā 15. martā bija veltīts pārrunām par eventuāli gaidāmām pārmaiņām trimdas latviešu pareizrakstībā un pareizizrunā. Pārrunas ievadīja Kārlis Draviņš, dodams īsu pārskatu par mūsu pareizrakstības vēsturi un raksturodams situāciju, kāda radusies pēc otra pasaules kara, kad ne vien latviešu tauta, bet arī pareizrakstība ir saskelta. Ja trimdā visnotaļ cenšamies turēties pie noteikumiem, kas radās ar J. Endzelīna veikumu valodas praksē un kas ievēroti 1942. gadā izdotajā Valodas krātuves „Latviešu pareizrakstības vārdnīcā", kura te piedzīvojusi jaunus iespiedumus, tad okupētajā Latvijā J. Endzelīna principus sagrāva Krievijas latviešu valodnieks J. Loja. Pēc tam tur izstrādāta jauna pareizrakstība, kas gan laiku pa laikam tikusi pārveidota uz priekšu un atpakaļ. Galvenās atšķirības no trimdas pareizrakstības tur sekojošas: atmests mīkstinātais „r", atmests nebalsīgā berzeņa apzīmējums ch", tā vietā iztiekot ar „h" un, piemēram, Bachu rakstot ar „Bahu"; sveša vārdos garo skaņu apzīmējumi vairs nav atkarīgi no garumiem oriģinālā, bet gan saskaņoti ar izrunas formām, kuras it kā būtu nostiprinājušās valodas praksē. Blakus šīm diskutējamām parādībām K. Draviņš minēja, ka dzimtenē joprojām stingri ievēro sieviešu dzimtes galotnes uzvārdos, kamēr trimdā šis skaidrais princips kļuvis nedrošs. Jāslavē dzimtenes valodnieku pūles nodibināt kārtību svešu vietvārdu izrunā un rakstībā. Arī te trimdā vērojams juceklis. Patvēruma zemju valoda un ortogrāfija sāk ietekmēt mūsu sintaksi un interpunkciju.

Sekojošajās pārrunās piedalījās valodniece Dr. Velta Rūķe—Draviņa, literāti Mārtiņš Zīmerts, Andrejs Irbe, Jānis Gulbītis—Viesiens, Ofelija Sproģere un Jānis Rudzītis, psihologs Herberts Zālītis, kāds čechu viesis un arī Kārlis Draviņš pats. Kā radikālākais izvirzījās jautājums, kuru formulēja Dr. V. Rūķe—Draviņa, vai trimdiniekiem nevajadzētu pārņemt okupētās Latvijas ortogrāfiju. Par to iestājoties grupa ASV jauno latviešu intelektuāļu, kas atzīst, ka vismaz valodā visiem latviešiem jābūt vienotiem. Pareizrakstība nebūtu saistāma kopā ar politiku, un, piemēram, mīkstinātā „r" atmešana notikusi arī t. s. Tenteļa pareizrakstībā Latvijas neatkarības pēdējos gados. Kā šis skaņas un burta, kā arī „ch", paturēšana veltīga un nozīmētu pat provinciālismu, tā iztiekusies arī ievērojama autoritāte stamp trimdas valodniekiem. Bez tam patvēruma zemju universitātēs valda uzskats, ka arī svešumā dzīvojošajiem saistīga tā pareizrakstība, kura nodibinājusies dzimtenē.

Mazāk vai vairāk noteikti okupētās Latvijas ortogrāfijas pārņemšanai pretojās gandrīz visi pārējie runātāji. Tika aizrādīts, ka rusifikācijas tendences tomēr izpaudušās pareizrakstības jautājumos. Endzelīna sistēma ir ideāla, tālab mums nav iemesla no tās atteikties. Var vienīgi vēlēties, lai laikrakstos un grāmatās būtu mazāk kļūdu. Okupācijas varas ārkārtīgi naidīgā un zobgalīgā izturēšanās pret trimdiniekiem un visu, ko tie darām, pati par sevi spiež tajā arī pareizrakstību saistīt ar politiku, ja lietuvieši dzimtenē vārējuši paturēt „ch", kālab tas bija atmetams latviešiem? Bacha vietā rakstīt „Bahu" trimdas latvietim nepieļauj rakstu kultūras izjūta. Tiesa, mīkstināto „r" tautas lielākā daļa vairs neizrunā, bet daudzu tautu pareizrakstībā allaž nāk kaut kas līdz arī no valodas vēstures. Tāds valodas vēstures elements, bez kura sagrīļojas mūsu gramatiskā sistēma, ir mīkstinātais „r". Nav pareizi runāt, ka valodā vai pareizrakstībā būtu sasniegta tāda attīstība, jo patiesībā notikušas tikai pārveidības, kuras ne katrreiz spiež mūs piemēroties.

Jau krietni pielaidīgāki vairāki pārrunu dalībnieki bija par svešvārdu rakstības tuvināšanu okupētās Latvijas ortogrāfijai, kaut gan arī tur viss nebūt vēl nav stabilizējies. Vienalga kā, bet tā svešvārdu rakstīts, kāda redzama Valodas krātuves izdotā vārdnīcā", daudzos gadījumos, cenšoties pieskaņoties oriģinālvalodām, izrādījusies pārāk radikāla. Pat labi latviešu rakstu pratēji, pat valodnieki paši, bieži spiesti šķirstīt vārdnīcu, lai pārliecinātos par pareizo rakstījumu. Vispār, tur redzamas formas, piemēram, „haimoglobīns", kuras pa visiem garajiem gadiem nav ieviesušās un nekad neieviesīsies. Ja Endzelīns būtu dzīvs, viņš pats vairs visu to neatzītu. No otras puses, svešu īpašvārdu (vietu un personu) rakstībā joprojām skeptiski jāvērtē šad tad dzirdētais ierosinājums pāriet no fonētiskā rakstījuma uz oriģinālu, liekot aiz tā apostrofu, kam sekotu latviešu galotne. Problēma nebūtu atrisināta arī ar „ö" un „ü" ieviešanu latviešu alfabētā, jo tad nāktos domāt vēl par vairāku citu svešu burtu pārņemšanu.

Atbildēdama uz ieminēšanos, ka būtu kaut kas darāms, lai tuvinātu latviešu un lietuviešu pareizrakstību, Dr. V. Rūķe—Draviņa atzina, ka skarts ļoti nopietns jautājums. Neatkarības laikā mūsu valodas politika ir bijusi aplama. Ar labu gribu varēja tuvināt ne vien abu tautu pareizrakstību, bet arī abas valodas vismaz tiktāl, lai sasniegtu stāvokli, kāds ir zviedriem un dāņiem, kas runādami katrs savā valodā, var saprasties. Ja šāda tuvināšanās būtu notikusi, latviešiem dzimtenē tagad būtu kopā ar brāļu tautu daudz vieglāk atvairīt krievu masu uzmākšanos un ar to saistītos rusifikācijas spaidus.

Saietā bija dzirdama informācija par zīmīgām tendencēm jaunāko laiku Rietumu valodniekos, kuriem pievienojies pat kāds igaunis, proti, ka valoda un pareizrakstība padarāma, cik vien iespējams, par ērtu satikšmes līdzekli. Pūrisms atmetams, valodā uzņemami sveši vārdi — jo vairāk, jo labāk. Radikāli vienkāršojama pareizrakstība. Latviešiem šīs tendences— tā atzina citi runātāji — nekādi nav pieņemamas. Tendenču propagandētāji ir tie paši, kas visas tautas vēlas sajaukt vienā katlā. Mums valoda nav tikai satikšmes līdzeklis, bet svēts mantojums, kurā glabājas gara dzīves

(Nobeigums 6. lpp.)

LATVIJA

37. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 7. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 25 Grandville Ave., Toronto 9, Ont.; tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — parmēnesī $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU vēstules

TEORIJA UN REALITATE

K. Augstkalna rakstā „Kāds ceļš ejams" (skat. L. A. 16. apr. numurā) izteiktas divas domas, kuras neatbilst reālitātei.

Autors raksta: „Nepārtraukti un visā frontē ofensīvs var būt tikai tas, kam milzīgs spēku pārsvars." Kā bijušajam karavīram autoram taču būtu jāzina, ka šis apgalvojums atrodas tālu no patiesības. Minēsu tikai pāris piemēru. Kad Vācijas brunotie spēki 1940. g. rietumu frontē uzsāka nepārtrauktu ofensīvu pret frančiem, angļiem, holandiešiem un beļģiem, vācu pusē nebija milzīga spēku pārsvara, drīzāk otrādi. Un kas notika pēc 42 dienām? Atcerēsimies arī 1967. gada karu starp Izraēlu un arābu valstīm. Kurā pusē bija milzīgs spēku pārsvars? ((Iedzīvotāju ziņā proporcija 1:40.) Un kas notika pēc 6 dienām? — Šie nav vienīgie piemēri karu vēsturē, kad bez spēku pārsvara uzsāktā ofensīva dod uzvaru. Lai atcerāmies arī kaut vai Latvijas atbrīvošanas cīņas.

Citā vietā K. Augstkalns raksta: „Dzīves pieredze rāda, ka līdz šim nevienai tautai bez palīdzības no ārienes nav izdevies sagraut komūnistisko iekārtu, kur tā nostiprinājusies." Varu piekrist autoram, ciktāl tas attiecas uz krievu tautu, bet ne uz citām Eiropas tautām. Krievijā komūnisms pastāvēja savā ziņā pilnīgi legālā veidā jau cara valdīšanas laikā. Lai atceramies tikai kopīgās sādžu zemes un tā sauktos strādnieku arteļus. Ir pilnīgi skaidrs, ka krievi netiks vaļā no komūnisma bez palīdzības no ārpuses. Nedomāju, ka šī palīdzība viņiem arī būtu vajadzīga. Bet — vai K. Augstkalns aizmirsis 1956. gada notikumus Ungārijā? Komūnistiskā iekārta tur tačū pastāvēja jau 11 gadu, tātad katrā ziņā bija uzskatāma par jau nostiprinājušos. Bet pāris dienās ungāru tauta to padzina bez jebkādas palīdzības no ārpuses. No ārpuses tikai krievi ar savu brunoto dūri satrieca ungāru tautas atgūto brīvību.

Vai komūnisms varētu pastāvēt Austrumvācijā, Polijā un Baltijas valstīs, ja no tām izvāktu padomju karaspēku un čeku? Uzņemos pārdrošību apgalvot, ka visas šīs tautas bez jebkādas palīdzības no ārpuses pavisam īsā laikā pašas tiktu galā ar Maskavas ieliktajiem kļiparīem. Par mūsu, emigrantu, palīdzība tur nebūtu vajadzīga.

N. Lideks, Toronto

Vairāk vērības jauniešu teātrim!

Pēc nule redzētās Lidijas Auzānes komēdijas „S. O. S" (šī luga iestudējumos ar jauniešiem izrādīta arī jau Toronto un Ņujorkā) sekmīgās izrādes Grand Rapidos jāatzīst, ka jauniešu teātris sevi pieteicis par nopietni vērtējamu faktoru trimdas kultūras dzīvē. Ja līdz šim esam priecājušies par jauniešu aktivitāti tautas deju laukā, tad vēl daudz nozīmīgāka varētu izvērsties jauniešu teātra ansambļu kustība, ja sabiedrība to pareizi izprastu, novērtētu un atbalstītu. Ja tautas deju kopās var piedalīties arī latviešu valodas mazpratēji un pat cittautieši (tādi gadījumi esot), tad labi sagatavota jauniešu teātra izrāde dotu pienācīgo gandarījumu tiem mūsu jauniešiem, kuri ar latviešu valodu auguši ģimenēs, mācījušies to latviešu skolās un arī pēc tam to cienījuši.

Domājot par šādu jauniešu teātra ansambļu repertuāru, gan būs jāatzīst, ka „pastalas un bizītes", kā dziedāja Čikagas Piecīši, būtu ar cieņu noliekamas vēstures arhīvos, dodot jaunatnei laikmetīgas lugas, kā to jau darījusi Lidija Auzāne.

Jauniešu teātra ansambļu svarīga nozīme būtu arī tā, ka, iestudējot lugas, tie reizē koptu arī mūsu trimdas jaunatnes lielāko „sāpju bērnu" — latviešu valodu — gan pašos ansambļa dalībniekos, gan skatītāju rindās, jo šādās pašu jauniešu spēlētās izrādēs diezgan kuplā skaitā ierodas arī citi junieši.

Šāda piemērota laikmetīga luga, kura gan nosaukta par komēdiju, bet kuras darbībā risina visai nopietnas tagadnes problēmas un aizkar arī latviešu jauniešu sadzīves jautājumus, ir Lidijas Auzānes „S. O. S.". Vienīgi autorei vajadzētu beidzot izšķirties par šīs lugas galīgo nosaukumu un to paziņot vispārības zināšanai, lai luga neapgrozītos mūsu trimdas skatuvēs ar trim dažādiem nosaukumiem, tā vairāk vai mazāk mulsinot teātŗa draugus. Pēc informācijas presē, šī luga ar nosaukumu „Atbalsis" it kā speciāli rakstīta Toronto latviešu drāmatiskā pulciņa vajadzībām, bet — tā ar nosaukumiem „S. O. S" un „Raidstacija" iesūtīta arī divām gandrīz vienā laikā izsludinātām lugu sacensībām, kuŗās abās godalgota. Tā nu iznāk, ka Kanadas latvieši runā par lugu „Atbalsis", ASV — par „S. O S.", bet Austrālijā — par „Raidstaciju". Kuŗš nosaukums galu galā paliks īstais un galīgais?

Lai nu kā lugu galu galā sauktu, bet radies iespaids, ka jaunieši tās izrādēs piedalās ar prieku, tāpat vieglī pārvar visas teksta un iestudējuma grūtības, jo saskata šai lugā tagadnes dzīves atspulgu. Un tas viņiem ir tuvs un arī saprotams, kaut komēdijas risinājums notiek izteiktā pozitīvisma virzienā. Arī vecākā paaudze pēc izrādes var iet mājup gandarīta un apmierināta. Un tā kā lugas risinājums ir pozitīvs, tad autores ievadvārdi ar morālizētāju tendenci, kuŗus nolasīja Grand Rapidos, likās it kā nevietā.

Ievērojot minētās lugas panākumus un tās piemērotību jauniešu iestudējumiem, gribētos ieteikt turpināt ar konkursiem un naudas balvām šādu jaunu lugu rašanos jauniešu teātŗa izrādēm. Tāpat, manuprāt, nopietni būtu apsveŗams jautājums par jauniešu teātŗa ansambļu izrādēm dziesmu svētku laikā — līdztekus mūsu profesionālo teātŗiniekuizrādēm.

Eduards Avots

ARNOLDS APSE

Briģu purva vīri

STĀSTS

(Nobeigums)

— Nabaga Kurmis, tas nu ir pagalam!

— Laikam gan. Tie sarkanie jau ir tādi paši, kā bija deviņpadsmitajā gadā.

— Bet kā jūs, Jūlīt, tikāt šurp? Vai mājas vairs neapsarga?

— Sargi šorīt aizskrēja projām. Nu jau viņi visi iet kā apsviluši, pa kaklu, pa galvu, nezina, kur skriet, ko darīt. Vācieši nākot šurp, esot jau tepat leišos.

— Ko, vai tiešām?

— Jā, jā! Bet nu ēdiet gan labi dūšīgi! Tik ilgi es nekā nevarēju atnest. Un šodien taču ir Līgo diena!

— Tiešām, — iesaucās Grants, — to mēs bijām pavisam aizmirsuši! Bet es gan tūlīt skriešu augšā pie Skujiņa. Viņam taču jāzina, jāzina! Karš! Karš! Karš!

Grants strauji kāpa augšup pa nogāzi un skaļi iedziedāja:

— Lī—gō! Lī—gō!

Viņš bija aizmirsis piesardzību.

3.

Viņi vairs nebija trīs. Viņi bija deviņi. Vītols, kas visu laiku pārgalvīgi bija nodzīvojis Bauskā, karam sākoties, bija paņēmis līdz piecus slepeno sanāksmju biedrus, un tā viņi, seši vīri, naktī ienāca Briģu purva slēptuvē, jo Bauskā vairs nevarēja palikt. Milicijas priekšnieks Zaščerinskis tur lika pārmeklēt ik māju, miliči uz ielām nepārtraukti kontrolēja dokumentus. Vītola grupai bija patšautene. To viņi pie Bauskas, pēkšņi izlēkdami no paslēptuvēm, esot bez trokšņa atņēmuši tilta sardzei — sarkanarmiešiem. Sardzes vīri pēc tam esot tāpat bez trokšņa aizpeldējuši lejup pa upi.

Bija trauksmainas dienas ar vētru no rietumiem, straujiem pērkona negaisiem, lidmašīnu rūkoņu un bumbu grāvieniem. Bija trauksmanas dienas arī Briģu purva slēptuvē. Izlūki stāstīja, ka pa Veemuižas šoseju briesmīgā nekārtībā atkāpjoties sarkanarmijas vienības. Skujiņš sāka atkal lādēties un gribēja iet tās vajāt, bet Grants bija ievēlēts par grupas vecāko, un viņam izdevās Skujiņu savaldīt. Vēl bija šautenes vai mašīnpistoles nebija nevienam. Citiem pie par agru. Nebija nekādu ziņu, kur ir fronte un kas tur notiek. Deviņi vīri ar vienu patšauteni pret sarkanarmijas vienībām? Lai arī kādā nekārtībā tās atkāptos, šie deviņi vīri drīz varēja būt deviņi krituši.

Grants, Skujiņš un Vītols novietoja patšauteni patālu no slēptuves meža malā, kur garām liecās lielceļš. Viņi bija pārliecināti, ka šis ceļš nepaliks tukšs. Un nebija arī ilgi jāgaida, kad atskrēja izlūks. Nākot sarkanarmieši, kādi pieedesmit vai sešdesmit vīri.

— Grant, tos es gribu cienīgi sagaidīt! — iesaucās Vītols un nogūlās pie patšautenes.

— Nu, tad sagaidi ar'! Tā jau ir arī tava patšautene. Bet šauj labi! Citādi mēs ar savām pistolēm vēl varam dabūt bēgt purvā. Un tu, — Grants uzsauca izlūkam, — skrien uz alu pēc viriem! Bet viens lai tur paliek un uzmana purvu. Un lai viņš zina: ja mums te ies slikti, tad pa Jūlītes taku bēgsim purvā.

Grants uzvilka pistoli un nometās blakus Vītolam aiz kadiķu krūma. Skujiņš stāvēja aiz resnas priedes. Viņi gaidīja sarkanarmiešus. Vai arī laiks bija apstājies un kaut ko gaidīja? No Lietuvas puses zemu pār mežu Iecavas virzienā aizjoņoja trīs vācu lidmašinas. Tad lielceļa līkumā parādījās sarkanarmieši. Jo vairāk tie tuvojās, jo vairāk Grants brīnījās. Viņi nāca nekārtīgā barā, likās, ka tikai dažiem bija šautenes.

— Kas ta' tie par karaviriem? — Vītols murmināja.

— No tiem nav ko bīties. — Grants čukstēja, — nešauj uz viņiem. Pielaid pavisam klāt, tad nober kārtu pa lielceļu, viņiem pie kājām. Redzēsi, ka tie aizbēgs pa rudzu lauku kā zaķi. Bet ja kāds sāks šaut, tad ņem to uz grauda.

Vītols pamāja ar galvu. Grants paskatījās atpakaļ. Nupat bija atnākuši un zemē nometušies arī pārējie vīri.

— Bez pavēles nešaut! — viņš tiem klusi uzsauca.

Nācēji bija klāt, pirmie jau gāja garām slēptuvei. Nu skaidri varēja redzēt, ka tiešām tikai dažiem bija šautenes, un tās viņi nesa ganzām nevīgi. Patsāniem karājās pelēka maizes kulīte, citiem ne. Vairāki bija bez cepurēm.

Vītola patšautene skarbi ierējās. Ložu kārta ietriecās lielceļa malā. Sarkanarmiešu bars sastinga. Gan tikai uz mirkli, bet ar to pietika.

— Kēms, ko putini smiltis! — Skujiņš iekliedzās, izrāva Vītolam no rokām patšauteni, piesvieda pie pleca un, kājās stāvēdams, šāva sarkanarmiešu barā. Krita. Kliedza. Lamājās. Lēca pār lielceļa grāvi un, salīkuši izklaidus skrēja projām pa rudzu lauku.

— Nolādētie! — Skujiņš paskrējās uz priekšu un šāva pa rudzu lauku, kamēr patronu lente bija tukša. Tad viņš apgriezās un nometa patšauteni.

— Uz lielceļa guļ seši, divi ar šautenēm. Neviens vairs nekustas.

— Klausies, Skujiņ, — sadusmots iesaucās Grants, — tā nu gan nebija nekāda varonība! Tie jau vairs nebija karavīri, bet bēgļu bars.

— Ko? — kliedza Skujiņš, — Vai tu savu tēvu jau esi aizmirsis? Es savu sievu un vecākus vēl neesmu aizmirsis!

— Nekā es neesmu aizmirsis, — Grants cieti atteica, — un nekad arī neaizmirsīšu! Bet tie tur nevienu no mūsējiem ne aizveda, ne pavēlēja vest. Tie ne! To taču tu saproti... Skaidrs, es viņus dzīšu laukā no mūsu zemes, ja vajadzēs — es cinīšos, lai viņi vairs nekad nenāktu atpakaļ. Es nežēlošu neviena, kuŗš man stāsies pretim ar ieroci, bet uz bēgļiem un güstekņiem es nešaušu! Un tie jau bija drīzāk güstekņi nekā karaviri! Mēs taču viņus bez šāviena varējām saņemt gūstā, bet ko tad mēs te ar viņiem būtu iesākuši?

— Man tas ir vienalga, — Skujiņa balss skanēja nežēlīgi, — vai tie man stāsies pretim jeb bēgs. Es viņus vajāšu tik tālu, kaušu tik ilgi, kamēr vairs nebūs neviena, ko vajāt un kaut! Nolādētie! Un tad es nākšu atpakaļ — iztīrīt savu pagastu! Skaidrs, ka Krauklis ir aizlaidies jau tagad, bet gan jau kādi krauklēni būs palikuši. Tos visus es izsvilināšu tā, ka ne smaka nepaliks pāri! Vai tu domā, ka citādi mums te būs miers?

Kugrēns pieliecās Grantam pie auss:

— Paliec taču mierā. Viņš pēc ģimenes aizvešanas ir pazaudējis nervus.

— Kas jums te par strīdiem, par bļaušanu? Viss mežs skan! No prieka vajadzētu kūleņus mest, bet viņi te strīdas!

Tā taču bija Jūlītes balss!

Tiešām, no purva puses pa nogāzi augšup kāpa Jūlīte un virs, kas bija palicis uzmanīt purvu. Jūlītes seja it kā staroja, vīrs plati smaidīja un vicināja ķe puri.

—Bauskā vācieši! — aizelsusies ātri stāstīja Jūlīte. — Un ne vien Bauskā, bet, laikam, arī jau Iecavā! Bauskā esot uzvilkti mūsu karogi, cilvēki raudot no prieka. Tā man stāstīja kaimiņš. Bija atskrējis. Viņam esot no Bauskas, piezvanījis kāds no jaunajiem varasvīriem. Latvietis. Teicis, lai viņš tūlīt braucot uz Bausku. Kaimiņš mani sūtīja pie jums. Lai arī jūs visi tūlīt ejot uz Bausku.

Vīri klusēdami saskatījās. Kā viņi šo brīdi bija gaidījuši! Bet nu, kad tas bija sagaidīts, bija divaina sajūta — it kā pārsteigums, kā apmulsums. Pirmais attapās Vītols:

— Jūlīt, tad tiešām no prieka jāmet kūleņi!

Un viņš, veikli kā puika, apmeta kūleni. Citi smējās, citi smaidīja, tad Grants kļuva nopietns:

— Un nu dziedāsim jundu: Dievs, svētī Latviju, un Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils!

Vīri dziedāja, bet balsis bija it kā aizsmakušas, kā aizlūzušas. Daži paslepus norausa asaras. Jūlītes balss bija dzidra un skanīga. Nu jā, jaunības dienās viņa bija dziedājusi vairākos koros.

Kad dziesmas bija nodziedātas, Grants kļuva rosīgs:

— Kuŗš no mums var noskriet zaķi? Tu? Nu jā, tu jau arī esi visjaunākais. Nu, tad ātri uz alu pēc lāpstas! Apraksim tur tos sešus, tad tūlīt uz Bausku!... Ak, tas rudzu lauks!... Bet tur viss ir klusu... Nu, ja tur kāds guļ, tad tas arī ir beigts. Nekā darīt, lai paliek. Pašreiz nav laika meklēt.

Kād krītušie sarkanarmieši bija aprakti, vīri sāka ardievoties no Jūlītes.

— Bet kā tad ir, saimniek, — viņa jautāja Skujiņam, — vai tu uz mājām nenāksi? Nu jau vairs nav ko bīties. Tie visi ir projām. Tikai Daugava, tas izpildītāju komitejas priekšnieks, esot šeit. Arī nemaz neslēpjotie. Esot pateicis: visi taču zina, kā es to vienu gadu mūsu pagastā saimniekoju. Ja esmu kādam nodarījis netaisnību, lai nāk un sauc mani pie tiesas!... Pirmais esot aizbēdzis milicis. Vēlāk Krauklis, pienotavas vadītājs un gvardisti aizbraukuši pienotavas mašīnā... Nu, ko ta' darīsi? Mājas gaida saimnieku!

— Nē, Jūlīt! Man tagad citas domas un darīšanas. Ej vien uz mājām un saimnieko. Gan jau tu dabūsi arī palīgus... Varbūt pārnāks arī Marta, tēvs un māte... Gan jau kādudien pārnāksšu arī es. Bet ja ne, tad tu iztiksi arī bez manis. Labs saimnieks jau es vairs nebūtu... Pēc visa, kas mājās noticis.

Briģu purva vīri sāka soļot. Pēc brīža Grants atskatījās. Jūlīte stāvēja rudzu lauka malā pie kapa — salīktām rokām un noliektu galvu.

— Labā Jūlīte, — Grants domāja, — arī pie svešu, mums naidīgu karavīru kapa viņa neaizmirst noskaitīt lūgšanu.

Emma Znotiņa—Kalniņa

Dzejnieks grāmatā un estrādē

VISPAREJAS PĀRDOMAS, VELTAS TOMAS DZEJAS PĒCPUSDIENĀ KLAUSOTIĒS

Veimāras hercogistes pavalstnieki 18. un 19. gadsimta maiņā paši par sevi jokojuši, ka viņiem esot simtiem dzejnieku un visai maz iedzīvotāju. Daudzus gadus Veimāras hercogistē uzturējies galma padomnieks Johans Volfgangs fon Gēte. Šī ģeniālā vīra klātiene iespaidojusi mazās valstiņas pilsoņus. Dzejots neaprēķināmos daudzumos. Dzejotāji bijuši, no galma stallmeistara sākot un ar vārtsargu beidzot. Pilsētas vārtu kontroles postenā priekšnieks, dokumentus pārbaudot, iebraucējus un izbraucējus pagodinājis ar klasiskās dzejas citātiem un ģeniju domu graudiem. Kā vecā monografijā lasāms, viņš citējumus jaucis un autorus samainījis. Tas tomēr nav traucējis viņu būt savā postenī un citējumus turpināt savas tautas daiļradītājiem un savai tautai par godu.

Latviešu zemes vārtu sargi nozuduši un vārti izlauzti. Tomēr latviešu daiļdarbiem ir savi uzticami vārtu sargi. Tie ir izkliedētās tautas dzejdarbu lasītāji un klausītāji. Rakstnieku rītu, pēcpusdienu un vakaru sarīkojumi visumā ir labāk apmeklēti par koncertiem. Kā dzejnieks rada savu darbu, to lasītājs un klausītājs nezina. Viņš tikai saņem, un ņemdams nepārtraukti ņu nežēlīgi prasa. Laimīgais un nelaimīgais dziesmnieks! Tas, laikmetiem mainoties un visādu nežēlīgu straumju kults un mētāts, nevar ar bezkaislīga vēsturnieka vēstījumu nākt savas tautas dzejas mīļotāju vidū. Tam jāmetas laikmeta straumēs, jāļauj ūdenim kāpt līdz acīm un ausīm, jāļauj sevi mežonīgi kulstīt un pērt, lai samanītu, kā dzimst un top jauna ēra. Tas tad pārdzimst dzejnieka - mākslinieka darbā.

Latviešu grāmatu plaukti ir pilni. Bet dzejnieki saka, ka viņu radošā pasaule šaura. Dzejnieka - mākslinieka pasaule nekad nav šaura. Tas dzied pat, kā klusums runā, un redz, kā oliņvēks lokās sava dzīves fragmenta mokās vai staro tūkstoš laikmetīgu prožektoru izgaismotās estrādēs.

Izgaismotā estrādē jo bieži kāpj arī latviešu dziesminieks. Viņš to dara daudzu un dažādu iemeslu dēļ. Vienu iemeslu varētu pieņemt par pašu galveno: dzejnieks domā, skatuvē iedams, piešķirt savam darbam dzīvā runātā vārda burvības skaistumu, atdzīvināt un izgaismot grāmatā rakstītās rindas, piešķirt tām vēl vairāk krāsu, jūtu, kontrastu. Kāda dzejniece, jautāta, ko viņa domā, estrādē iedama, darīt ar savu dzeju, atbildēja: „Es lasu savu darbu tā, kā esmu to jutusi rakstot."

Tas būtu brīnumains notikums, ja dzejnieks varētu, dažas minūtes skatuvē esot, izsaukt tā momenta izjūtu, kas to turējis savā varā, dzejoli rakstot. Par to viņu varētu apskaust pat visievērojamākie skatuves mākslinieki .Tie veltījuši vairāku gadu darbu ātras izjūtas radīšanas vingrinājumiem, pie tam — sniegt to skatītājiem un klausītājiem izjūtai atbilstoši koptās valodas skaņās, ne tikai vārdu savirknējumā, ar pieturas zīmēm atdalītiem. Lai cik meistarīgs dzejas radītājs ir uz papīra, nekad tas nevar momentā sniegt savu varēšanu klausītājiem. Viņa nekoptās izrunas sniegtajā skaņā nav varēšanas savu darbu papildināt, izgaismot. Nav arī varēšanas ļaut klausīties tajos nerakstītajos vārdos, kuŗi elpo viņa darbu atmosfairā starp dzejas rindām. Ticīgais dzejnieks ar tuvāk vai tālāk no acīm turēto lapu, ar savu dažkārt tik lielisko darbu paliek pelēks un nabags klausītāju priekšā. Dzejas mīļotājs labu laiku pēc tam neatšķiŗ nevarīgā estrādes mīļotāja dzejnieka grāmatu, negrib vairs ar viņu gaŗīgi tikties.

Latviešu auditorija ir jūtiga, vai nu vienalga, vai zinātāja, vai nezinātāja. Nemaldīgie tautas dainu ritmi latvietim garā staigā līdz. Modernā dzejnieka ritmi, kaut, varbūt, vēl sveši un nepieejami, viņu tomēr aicinājuši pie sevis. Laimīgais dziesminieks! Laimīgs viņš arī savā ticībā, ka var iet estrādē ar skaļāk vai klusāk norunātu darbu, murminātu vai čukstētu dzejoli; ar balss tembru, kas nekādi nesakļaujas ar viņa mēmajām rindām, kuŗas visumā dzied citu dziesmu nekā viņa radītāja nekoptā runa.

Bet nelaimīgs ir dzejnieks, dzirdot savu darbu skatuves mākslinieka pasniegumā. Aktierim ar koptu balsi un neskaitāmām izteiksmes līdzekļu nokrāsām ir vara dzejdarbu pārvērst līdz nepazīšanai. Rets aktieris atteicas no savas krāsu žilbināšanas un varēšanas dzejniekam par labu, dzejniekam, kas radījis šo mākslas darbu. Aktieris saskarsmē ar dzejdarbu ir daudz nežēlīgāks par klausītāju attiekšmē uz dzejnieku. Tas loka radīto mākslas darbu pēc savas sejas un locekļu līdzības, savas balss plašajām variācijām, ar koptu meistarību dažreiz žilbinādams klausītājus, bet likdams dzejdarba radītājam sirds sāpēs aizkliāt seju. Literātu klausītāju auditorija nemākulajā runātāja dzejnieka dēļ seju neaizkļāj. Klausītāji ir sargi savam dzejdaŗu pulkam un vienmēr uzticīgi iet uz literāriem sarīkojumiem, kaut ko gaidīdami. Kaut ko arī sagaida.

Klausītāji estrādē gaida tēdus dzejniekus kā reti dzirdētu Valdu Dreimani. Viņa ar savu radītā vārda māku un rūnu, to atdodot auditorijai, kā spirgta, smaila bezdelīga piesit klausītājam ar spārnu pie sirds un domām. Grūti sekot Valdas Dreimanes teiktajam. Apziņā un gaisotnē paliek tikai tas, kā viņa pašas rakstīto teic. Tas nav koptas valodas spēks un vara. Tā ir personības saplūšana ar klausītāju. Tāpat saplūst ar klausītāju Valdis Krāslavietis. Viņš šķiŗ vaļā savas lapas, un liekas, ka laipns kalmiņš atnesis lielu ābolu grozu... Dalīdams savu ciema kukuli, viņš dalījumam dod līdz savas labvēlīgās plaukstas siltumu: „Man vēl ir, ņemiet par labu, un neņemiet ļaunā, ja kādam ābolām sānā tārps..." Viss sniegts ar prieku, arī tad, ja dzejnieka vārsmas dažreiz sāpīgi iekunkstas. Klausītājs jūt sev uz pleca laipnā viesa plaukstu.

Dzejnieks Ivars Lindbergs, lasot savus darbus, klausītājam pats roku nesniedz. Viņš tikai sevī smaida, vērīgi juzdams, ka auditorija sniedz daudzas rokas tam pretim, nemaldīgi juzdama, ka pašreiz no estrādes uz to runā dzejnieks - mākslinieks. Nevienā neskatīdamies, Ivars Lindbergs spēj garīgi saskatīties un sarunāties ar daudziem vienā un tai pašā mirklī.

Pilnīgi savrup no minētajiem trim dzejniekiem estrādē stāv Velta Toma. Viņai piemīt retā varēšana sniegt savus darbus koptā runā un valodā. Dzejniece pati saka, ka ar paidagogu darbojusies, tikai elpu nostiprinot un mācoties, kā ar to rīkoties, lai dzejas rindas nepārtrūktu elpot nemācēšanas dēļ. Dzejnieces balsij nav skanīguma, bet viņa ar to prot nedaudzu toņu maiņās rīkoties tematam atbilstošā veidā. To dažreiz neprot izglītots aktieris ar daudz pateicīgāku balss tembru un toņu varīējumu.

Klausoties Veltu Tomu savus darbus skandējam 20. aprīlī Toronto, jāatzīst, ka dzejniece mainījusies savā runas formā, tās pielietojumā izjūtai un visā priekšnesuma krāsojumā. Katru viņas darbu klausoties, nemaldīgi var pateikt, ka rakstīto lai runātu klausītājiem, viņa ilgi auklējusi domās, kamēr tas izaudzis runātā vārda mākslā. Dzejniece nekad savu darbu nepārvērtis reportējumā, kā to daudzkārt dzirdam dažādajos

MISEKĻA LABOJUMS

Mūsu laikraksta iepriekšējā numurā ievietotās recenzijas autors par Benitas Veisbergas romānu „Es, tavs maigais jērs" ir Gunārs Irbe. Nelielā daļā laikraksta eksemplāru viņa vārds techniska miseklā dēļ nav minēts. Lūdzam autoru un lasītājus šo kļūmi atvainot.

Elizabete Zariņš

NEVAR

Nevar
tikai
Dievu
tagi,
Ari
citus
japielūdz.
Ari
velnu
japalūdz,
Lai
viņš pievāc
draugus,
lai
viņš pievāc
draugus,
liskigus
un
skaugus.

DAINAS BORGIELAS KLAVIERKONCERTS ČIKAGĀ

Jaunā pianiste Daina Borgiela, kuŗas koncerts nesen notika Čikagas latviešu namā, bakalaures gradu mūzikā ieguvusi Depaula universitātē Čikagā. Koncerta programmas atskaņojumi liecinājа par krietniem sasniegumiem klavierspēles technikā un labu gaumi dažāda rakstura kompozīciju tulkojumā.

Ievadam dzirdējām J. Bacha cis-dūra preludi diezgan spēcīgā akcentējumā, mazāk izceļot tematisko apdari, kuŗā gribējās saklausīt valŗāk dinamisku kontrastu. Stipri drāmatizēts bija arī A. Kalniņa „Balādes" ievads. Vidusdaļā un nobeigumā tas bija īsti vietā, gūstot atsaucību klausītājos.

Lielāka nianšu dažādība izpaudās M. Musorgska raksturkompozicijās „Gleznu izstāde" atskaņojumā. Te plašāk izvērsās skaņu kāpinājumi (Pastaiga, Kļidzie bērni, Tirgus) un maigi dziedošie toņi (Rūķi, Cāļi u. t. t.), kas labā frazējumā sniedza iespaidīgu skaņu gleznu.

No plašā Fr. Šopēna klavierdarbu klāsta Daina Borgiela bija izvēlējusies a-molla un c molla „Mazurku" un g-molla „Balādi". To atskaņojumos pavīdēja spēles vieglums un temperaments. Sevišķi „Balāde" dzirkstīja ar spožu technisku veidojumu pasāžās un chromatiskos skrējienos. Pacilāti izskanēja arī Ravelā „Ondinē".

Labu aplecinājumu sāvai mākslinieciskajai gatavībai Dāina Borgiela sniedza ar Fr. Lista „Ungāru rapsodiju". Drāmatiskie akcentējumi un temperamentīgā spēle bija īsti vietā, gūstot atsaucību klausītājos.

Sekoja piedevas. Ziedu un aplausu bija dauds.

Eduards Raisters

Skaists garīgs koncerts

Vilimantikas latviešu ev.-lut. draudze savā nesen celtajā baznīcā bija rīkojusi garīgu koncertu, kuŗā piedalījās Konektiketas koris Rota, tā solisti un draudzes ērģelniece Elze Brigmane ar solo un pavadījumiem.

Pēc māc. V. Rolles svētbrīža E. Brigmane kā ērģeļu solo atskaņoja Haidna „Ievadu ciešanu laikam". Koris savu programmu bija dalījis, pirmajā daļā dziedot cittautu komponistu (Herma, Čaikovska, Sibeliusa, Bacha) darbus, bet otrā — latviešu autoru V. Ozoliņa, J. Norviļa, H. Berino un A. Jurjāna dziesmas. Emīla Melngaiļa „Dievam pieder zeme" izpildīja koris un kvartets (A. Buntovska, R. Kriškijāne, St. Kviesis un A. Kalācis). Teodors Jānis Mintāls nodziedāja V. Ozoliņa „Ar māti pie baznīcas" un J. Norviļa „Aglonu". Jaunais kokles solists Mārtiņš Aldiņš smeldzīgi atskaņoja paša kompoziciju „Sērdienu dziesmas".

Visa izcilā koncerta programma pavasara saules apspīdētajā jaukajā baznīcā izskanēja droši un paļāvīgi, atstājot arī klausītājos saulainu un gaišu izjustu iespaidu. Vietējos apstākļos koncerts bija pietiekami labi apmeklēts. To sagatavojot ilgadējais Rotas koŗa diriģents Valdis Aldiņš, koristi un solisti bija pielikuši daudz pūļu, gandrīz darījumam par to saņemot klausītāju nedālītu atsaucību. Pēc koncerta visiem sirsnīgus pateicības vārdus teica māc. V. Rolle, bet draudzes dāmu komiteja visus dalībniekus pacienāja baznīcas sarīkojumu zālē.

Rotas koŗi, kuŗš diriģenta V. Aldiņa vadībā pastāv jau vairāk nekā 15 gadu, dalībnieki iesaistījušies no visām Konektiketas latviešu draudzēm, arī daudzi jaunieši. Korim ir izcila nozīme jo plašas apkārtnes latviešu kultūras un dziesmu gara uzturēšanā. Rota piedalījusies arī visos vispārējos latviešu dziesmu svētkos.

B. P.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Ceļa Biedrs" Nr. 5 (135), mēnešraksts kristīgai dzīvei, maija un jūnija burtnīca, Latviešu ev.-lut. draudžu apvienības Amerikā izdevums, redaktors J. Strautnieks, 16 lpp.

„Kristīgā Balss" Nr. 5, Amerikas latviešu baptistu apvienības izdevums, maija burtnīca, redaktors R. Ekšteins, 16 lpp.

VIESTURIEŠI LONDONĀ

Vīru koris Vietura, viesojoties Londonā, sniedza programmu, kuŗu jau noklausījušies torontieši, tad hamiltonieši un tagad ap 120 londoniešu. Ievērojot nelielo Londonas latviešu saimi, šis koncerts bija ļoti labi apmeklēts un jo silti uzņemts.

Kaut nebija atbraukuši visi koŗa dziedātāji, balsu samērs tādēļ daudz tomēr necietā. Ar katru nākošo dziesmu koris Jāņa Baruša vadībā arvien vairāk iesildīja klausītājus; pēdējās trīs dziesmas bija pat jāatkārto. Par koŗi un tā diriģentu jāsaka vislabākais. Vai nu tā bija zāles labā akustika, vai īstens dziedāšanas prieks, bet dabūjām dzirdēt varenus fortissimo, tomēr tie nenomāca, dodot arī kontrastu bagātību ar klusajiem pianisimo.

Iepriecināja arī soprāna Ērikas Beitānes dziedājums, kas sevišķi tautas dziesmās ļoti labi ieklāvās vīru koŗa dziedājumā. Anitas Grigalēs—Rundānes pavadījumi bija mūzikāli pārliecinoši un piešķira vairāk vispusības koncerta programmai.

Programmā bija daudz jaunu nedzirdētu dzesmu, daļa ieturēta ortodoksā kompozicijas stilā, bet vairums ar tieksmi uz modernismu. Viesturieši to veica teicami, un atzinība par lielo darbu pienākas viņu diriģentam Jānim Barušam.

Prof. Elfrīda Karlsone—Bērziņa

KULTŪRAS CHRONIKA

Dzejniece Velta Toma lūgusi redakciju paziņot viņas jauno adresi: 262 Indian Rd., Toronto 3, Ont., Canada.

Andris Valdmanis pārstrādājis skatuvei Artura Voitkus romānu „Mēs gribam būt mājās". Romāna viela drāmā koncentrēta sešās ainās, risinot laikmetīgas nozīmīgumu problēmas jaunatnes vidē. Izrādēm pietiek ar pieticīgu skatuves iekārtu un nelielu pieaugušu un skolēnu personālu. Drāmatizējumu var pieprasīt A. Valdmanim, 2931 Portland Ave, Minneapolis, Minn. 55407, U. S. A.

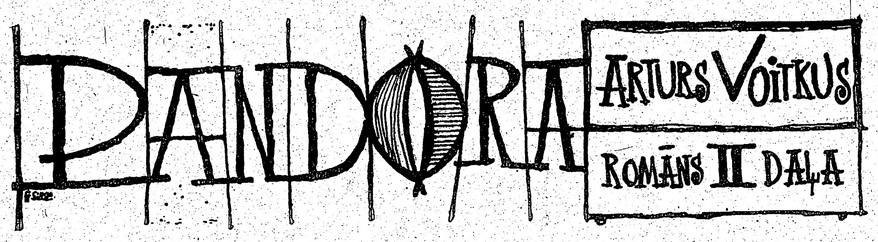

(98. turpinājums)

— I think, jā! Un tā tas arī ir, muļķi, — viņa latviski nobeidza. — Tieši tā tas ir, bet to tavas izžuvušās smadzenes neatjēdz.

— What did you say? — Krons izņēma pīpi no mutes un pieliecās tuvāk.

Bet lai Ilga kā mēģināja pārliecināt sevi un citus par jaunā amata svarīgumu, viņa skaidri zināja, ka tā ir pašapmānīšanās, ka darbs reklāmas vēstuļu izsūtīšanas nodaļā tai piešķirts aiz žēlastības.

Pamazām viņa atrāvās no agrākās sabiedrības. Birņi bija pārcēlušies, Kārlis ar Māri dzīvoja Toronto, un vienīgais agrāko laiku paziņa bija Brunis Leide. Bet ar Leidēm viņa nesagājās. Brunis bija rupjš. Brunis nekad nemēģināja savas domas ietērpt pieklājīgos, maigos vārdos. Kādu laiku viņa tā rupjības mēģināja paciest un pat bija uzticējusi Brunim sava testamenta glabāšanu, bet reiz pienāca diena, kad viņu attieksmes pārtrūka galīgi.

Un iemesls bija — Uldis un Monika.

Birņi bija tikko atstājuši Grenetu. Ilga bija gaidījusi, ka Uldis ar Moniku pie viņas atnāks atvadīties, bet Monika, acīm redzot, bija piespiedusi Uldi no šī pieklājības žesta atsacīties. Visas pēdējās dienas Ilga bija nosēdējusi mājās un gaidījusi, lai vēlāk neviens nevarētu aizbildināties, ka nav viņu sastapis vai ka tālrunis bijis azņemts. Bet tālrunis bija klusējis, un Birņi paši arī nebija nākuši. Noliktā aizceļošanas diena pienāca un aizgāja, Birņi aizbrauca, bet par Ilgu neviens nelikās zinis. Pāris nedēļu vēlāk viņa pieteicās pie Bruņa zobus pārbaudīt.

Brunis par Ilgas ierašanos bija pārsteigts.

— Atkal? Tu jau nesen biji. Sācis kāds sāpēt?

— Vai tu pret visiem pacientiem tikpat nelaipns?

Brunis kaut ko nesaprotamu noņurdēja un norādīja krēslu.

— O. k., o. k. Sēsties.

Brīdi, kad Brunis gatavoja ļavu kāda zoba cauruma aizpildīšanai, Ilga jautāja:

— Vai no Ulža esi kādu ziņu saņēmis? Nez', kā tam nabagam tagad klājas?

— Kāpēc nabags?

— Nu, tā . . . Vai viņš vieglu sirdi no draugiem šķirās? Bet ja valdīšana liek — jāklausa.

— Kas tā valdīšana?

— Vai nu tu nezini! Kuŗš gan vēl vairāk ir zem sievas tupeles kā mūsu kopīgais draugs?

Brunis pārtrauca darbu.

— Ko tu teici?

— Ka Monika Uldi pārāk komandē. Un tā aizbraukšana bija viņas ideja, par to es esmu gatava, kā saka, cepuri apēst. Viņa ir greizsirdīga kā čūļu māte. Tieši smieklīgi! It kā man viņas Uldi būtu vajadzējis!

— Attaisi savas klabatas!

Ilga paklausīgi atvēra muti un gaidīja, kad Brunis sāks pildīt zobā izurbto caurumu, bet viņš turpināja darboties ar javu. Pagāja krietns brīdis, un Ilga beidzot saprata.

— Protams! — viņa noteica. — Monika jau tava draudzene. Gandrīz vai svētā, ne? To nedrīkst aizskart!

Brunis apstāja maisīt.

— Vēl vienu vārdu, — viņš lēni runāja, — vēl vienu vārdu, un tu lidosi šmaugāk nekā krievu sputniks.

— Skaidrs! Brutālitāte jau tava speciālitāte. Vai Ērika arī zina, ka tu par Moniku tik ļoti iestājies?

— Ārā!

Ilgu tik daudz nepārsteidza Bruņa sauciena saturs kā balss skaļums. Lai cik asi viņš parasti runāja, balsi tas valdīja, bet šoreiz Brunis Leide sevi vairs nekontrolēja.

— Bet Bruni! Tā tu runā ar dāmu?!

— Es tev vēlreiz saku: ārā! Jeb man būs jāpalīdz?

Viņš bija pienācis klāt un izskatījās tik draudīgs, ka Ilga pēkšņi apklusa un velkli izrausās no krēsla. Pie durvīm viņa vēlreiz pagriezās atpakaļ:

— Tās ir beigas, Bruni. Es ar sevi tā runāt nelauju.

Viņa mēģināja aiziet paceltu galvu, bet juta, ka aiziešana lāga neizdevās. Brunis palika blakus krēslam niknumā piesarkušu seju. Rokā viņam bija pildījuma javas trauciņš.

Kopš šīs saskriešanās viņa Bruni ļoti reti kādreiz redzēja uz ielas — parasti automašīnā ar Ēriku blakus un abiem bērniem aizmugures sēdeklī. Viņai nepatika smaids Ērikas sejā — tas likās muļķīgs un mākslots. Cilvēks nemaz nevarēja tik laimīgs būt, it īpaši, ja blakus bija tik brutāls un pie tam vecs vīrs kā Brunis. Bet katrs jau centās savas patiesās jūtas pasaulei slēpt.

No darba draudzē viņa atrāvās apmēram tai pašā laikā, kad sanīdās ar Bruni. Mācītājs Akots galu galā tomēr nebija cilvēks, ar ko kultūrālai personai ilgi varēja būt pa ceļam. Reiz viņi bija sākuši runāt par ticības lietām, un Akots — kaut arī nevienā nebija klāt, kas sarunu būtu varējis noklausīties — visā nopietnībā apgalvoja, ka tiešām tic tam, ko svētdienās sprediķo.

— Nestāstiet! — Ilga iesaucās.

— Vai jūs mani uzskatāt par melī? Jeb liekuli? — Akots gandrīz vai ieskaitās.

— Nekādā ziņā! Bet . . . bet es arī pie Birka katru dienu izsūtu simtiem vēstuļu, kas apgalvo, ka Birka preces vislētākās un labākās. Tas ir veikals. Ja mēs to nedarītu, kas vairs pirktu Birka mantu?

— Man tās nav velkals, bet pārliecība.

— Ka cilvēkam nepieciešama reliģija?! Un ka jums tā cilvēkiem jāiemāca?

— Reliģiju nevienam nav jāiemāca. Tā katram jau ir.

— Jūs tiešām tā domājat?

(Turpinājums sekos)

Toronto latviešu bankas jubileja

5½% par noguldījumiem un 4% par depozitiem

„Maizi un izpriecas" ir gandrīz tikpat sena cilvēka prasība, cik veca ir pati cilvēce. Neviens netiek šai problēmai ne garām, ne pāri, arī kreditsabiedrība ne. Jau šī raksta virsraksts rāda, ka šajās dienās Toronto latviešu kreditsabiedrībai abas šīs problēmas cieši savītas.

Tikai pēc gariem desmit gadiem, kuros darba steigas un nopietnības dēļ kreditsabiedrībai bija maz laika domāt par svētkiem, izpriecām un sarīkojumiem, valde tagad izšķīrusies 10. maijā aicināt savus biedrus kopā uz plašu jubilejas balli. Tai kreditsabiedrība noīrējusi visu Latviešu namu Toronto un jau izsūtījusi vairāk nekā 2500 ielūgumu ar pāri par 5000 brīvkartēm, dodot brīvu ieeju šai ballē ne vien visiem saviem biedriem, bet arī visiem tautiešiem, kas vēlas sarīkojumu apmeklēt.

Kreditsabiedrība arī jubilejas gadījumā nav paredzējusi garu un svinīgu aktu ar daudzām runām un apsveicēju virkni, bet domājusi ļaut priekam vaļu. Tomēr rakstveida apsveikumi jau sākuši ieplūst, un jāatzīst, ka visā līdzšinējā 10 gadu pastāvēšanas laikā kreditsabiedrība tik jaukus vārdus un tik skaistus suminājumus nav saņēmusi. Še tikai daži no tiem: „Latviešu naudas kokam augt, zelt, ziedēt mūžīgi!", „Vēlam kreditsabiedrībai vislabākos panākumus, stiprināt tautiešus materiāli un atbalstīt skolas un jaunatni tās centienos!", „Vēlam kreditsabiedrībai pastāvēt un zelt arī nākotnē par svētību latviešu tautai un kultūrai!" vai „Vēlam kreditsabiedrībai nepagurt darbā, jo darbs, ko tā veic, nāk par labu visai latviešu trimdas saimei!" Šādi un līdzīgi vēlējumi viens pēc otra šajās dienās pienāk kreditsabiedrības birojā Latviešu namā, kurš tagad pārslogots ar intensīvu darbu līdz pēdējai iespējai.

Svinības iesāksies ar īsu aktu, kurā būs tikai dažas runas, bet to kuplinās ar 5 dziesmām vīru koris Viesturs. Pēc tam sāksies balle abos stāvos. Par deju mūziku gādās divas labākās Toronto kapellas. Visās trīs zālēs par lētu maksu varēs dabūt ēdienus un atspirdzinājumus. Par garšīgiem ēdieniem gādās Latviešu nama dāmu komiteja.

Blakus plašo svinību organizēšanai kreditsabiedrības ikdienas darbs rit pilnā sparā. Iestājoties pavasaŗa un vasaras sezonai, nākusi klāt jauna rosība māju, vasaras mītņu un zemes gabalu pirkšanā un pārdošanā. Tā nauda ienāk un iziet, un ir dienas, kad kreditsabiedrība apgroza tuvu pie 100.000 dol. Noguldījumu, akciju un depozitu konti aug ne dienām, bet stundām. Bet visjaukākā ir tautiešu pārliecība, ka visdrošākā naudas noguldīšanas vieta tomēr ir pašu „banka".

Apsveŗot pastāvošo finanču situāciju un ievērojot atzīstamo peļņu pēdējos mēnešos, kreditsabiedrības valde atzinusi par iespējamu procentu likmi atkal paaugstināt uz 5½% par noguldījumiem un 4% par depozitiem. Pašreiz nopietni apsveŗ arī jautājumu par dividenžu paaugstināšanu uz 6½ vai pat 7%. Tas rāda, ka sabiedrības finanču stāvoklis šobrīd ir drošs un stabils, uzrādot joprojām augšanas tendenci. Tas nenoliedzami ir ilga un rūpīga darba rezultāts.

Bet kā bija pirms 10 gadiem? Toreiz latviešu sabiedriskais darbs Toronto kūsāja pilnā sparā, un nevienam nebija šaubu, ka arī latviešiem derētu sava naudas iestāde, sava banka. Šī problēma atradās vairāku organizāciju un tautiešu grupu degpunktā, bet kā viss īstenosies un kādas būs sekas, neviens nevarēja paredzēt. Tad radās ap 30 vīru grupa, kuŗa 1959. gada 16. februārī sapulcējās Ādolfa Svennes privātmājā (17 Southvale Dr.,Leaside) un drošu prātu apņēmīgi parakstīja iesniegumu Ontario provinces valdībai, lūdzot darbības atļaujas piešķiršanu Toronto latviešu kreditsabiedrībai. Pagāja vēl labs laiks, iekām valdība izšķīrās atļauju izsniegt. To parakstīja 1959. gada 17. aprīlī. Pirmajā sapulcē kreditsabiedrības iniciatori jau 59 personu sastāvā sanāca 1959. gada 25. maijā Sv. Andreja baznīcas telpās, apstiprināja jaunās kreditsabiedrības statūtus un ievēlēja pirmo valdi ar Ādolfu Svenni kā priekšsēdi. Izraudzīja arī aizdevumu un revīzijas komisiju, un darbs varēja sākties. Jaunā kreditsabiedrība atvēra durvis tautiešiem 1959. gada 22. jūnijā Sv. Andreja baznīcas telpās. Daudzi darbinieki kopš tā laika nākuši un gājuši, bet katrs centies ieguldīt kreditsabiedrības darbā labāko, ko varējis. Visus aizvadītos 10 gadus nepārtraukti darbojušies Ādolfs Svenne, Edīte Rasiņa, Ādolfs Kristapsons un Gunārs Briedītis.

Jau pirmie darbības mēneši rādīja, ka šāda naudas iestāde latviešiem patiešām lietderīga un ir krietns palīgs dažādo financiālo problēmu kārtošanā. „Cik patīkami, ka savas naudas lietas tagad varu kārtot mūsu pašu valodā!" sajūsmā teica kāds tautietis. Kreditsabiedrības aktīvs ar katru jaunu darba dienu auga, jau pirmajā darbības gadā sasniedzot pāri par 85.000 dol. Un tā tas ir gājis visus aizvadītos 10 gadus. Tagad kreditsabiedrība jau ir „miljonāre" ar pāri par 2 milj. dolāru aktīvu un vairāk nekā 2000 biedru. Šai ziņā kreditsabiedrība izaugusi par lielāko un spēcīgāko laicīgo latviešu organizāciju brīvajā pasaulē.

Kreditsabiedrība visus 10 gadus strādājusi ar ievērojamu peļņu un varējusi krietni atbalstīt latviešu skolas un citus sabiedriskus pasākumus. Bet izcilā vietā ar sarkanbaltsarkaniem ziediem apvītiem burtiem šai īsajā vēsturiskajā atskatā ierakstāmi paši kreditsabiedrības biedri — turīgie un mazturīgie latvieši, lielu naudas summu apgrozītāji un mazie krājēji. Viņu vidū ir mācītāji, skolotāji, advokāti, ārsti, architekti, inženieri, strādnieki, amatnieki un namamātes, īsi sakot, visas sabiedrības šķiras, pat skolēni un mazbērni. Visi viņi nesuši dolaru pie dolara, kuri vienkopus veidotu milzīgu kaudzi; visi viņi neatlaidībā un uzticībā savai kreditsabiedrībai uzcēluši lielu un skaistu pieminekli paši sev, kuŗu nemūžam un neviens nevarēs izdzēst no trimdas latviešu vēstures lappusēm.

A. S.

Toronto latviešu kreditsabiedrības darbinieki: no kreisās — Edīte Rasiņa, Alma Bumbure, Ernests Millers, pārvaldnieks Ādolfs Svenne un Alma Relaberga. Foto J. Liģers

Skolēni pateicas vecākiem

„Tomēr skaistākais no visiem — mātes svētums, mātes sirds!" — Šo mātei veltīto vārsmu Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas rīkotajā Ģimenes dienas sarīkojumā savā svētrunā citēja māc. Ā. Čops. Sarīkojums notika 27. aprīlī Kolumba zālē un bija pulcinājis ap 500 lielu un mazu dalībnieku. Māc. Ā. Čops svētbrīdī apcerēja vecāku un bērnu savstarpējo mīlestību. Cildinot mātes un tēva rūpes par saviem bērniem, viņš atgādināja Jēzus vārdus: „Tēvs un māte zina savam bērnam pasniegt labas dāvanas." Mācītājs citēja arī vairāku dzejnieku veltījumus vecāku mīlestībai, sevišķi mātei, tomēr nepiemirstot arī tēvu, piemēram: „Mīļais tēti, cik labs tu biji, gaismas ceļu parādīji." Pēc svētrunas akta dalībnieki kopīgi noskaitīja Tēvreizi.

Skolas pārzine A. Martinsone savu uzrunu ievadīja ar Kārļa Skalbes vārdiem „Esiet priecīgi kā saule", salīdzinot bezrūpīgās bērnu dienas ar rūpju mākto vecāku sejām. Kā vecāki veidos mazās sirdis un dvēselītes, tādas tās izaugs, „Būsim uzmanīgi ar katru bērnam teikto vārdu, jo Pēterītim rītā pateikts mīļš vārds un veltīts smaids padara visu dienu skaistu. Ziedojiet bērniem laiku, cik jūsu spēkos, un audziniet tos ar gaišām, mīlīgām sirdīm," dedzīgi aicināja skolas pārzine, citējot esejistes Dr. Z. Mauriņas vārdus: „Kam ir sirds, tam visa dzīve būs gaiša!" Aicinot bērnus savukārt pareizi novērtēt vecāku mīlestību, A. Martinsone norādīja uz vecāku lielajām rūpēm par bērniem, salīdzinājumam minot zvirbulēnu, kas izkritis no ligzdas un kuŗu liels suns grasās sakampt, bet zvirbuļa māte tam bezbailīgi uzbrūk un ar šo pārsteigumu suni tā nobiedē, ka tas aizbēg. „Mazs putniņš mīlestībā uz savu mazuli var aizbaidīt pat lielu suni," uzsvēra runātāja, liekot mazajiem klausītājiem saprast tēva un mātes gādību. „Tēvs un māte jūs sarga. Cik nakšu viņi negulējuši jūsu sāpju dēļ? Viņi jūs pavada uz skolu un sagaida no tās atgriežamies. Tādēļ mīlējiet savus vecākus!"

Skolas audzēkņi, kopīgi nodziedājuši „Mīļo māmiņ ar šo dziesmu", sākot ar pirmskolas klasi, steidzās ar rožu ziediem sveikt vecākus. Bija redzams viens otrs aizkustinošs skats, kad bērnu rokas sniedza vecākiem ziedus, bet no viņu acīm ritēja asaras...

Garo un labi sagatavoto programmu ievadīja 7a. klases audzēkņi ar dziesmu „Pa to ceļu", kuŗas tekstu rakstījis archibīskaps A. Lūsis, skolotājas A. Grantiņas vadībā, pēc tam 7b. klases audzēkne Ilze Morgenšterna nodeklamēja Fr. Bārdas „Vecmāmiņas pieminai". Daudzsološs pasākums, liekas, ir skolēnu koklētāju ansamblis (M. Upeniece, S. Eglīte, D. Paegle, I. Blūms, A. Putniņa, V. Lielbārdis, A. Liepniece, B. Paegle un instruktore I. Bērziņa), kurš K. Staško vadībā atskaņoja tautas dziesmas „Kas tie tādi, kas dziedāja" un „Trīs priedītes siliņā", liekot no sirds priecāties kā lielajiem tā mazajiem klausītājiem. Tas pats sakāms par pirmskolas meiteņu Zintas Briedes un Dainas Vāgneres dziedāto „Es savai māmiņai". Pārējā programmas daļā mijās tautas dziesmas ar tautas dejām un rotaļām, piedaloties visu klašu audzēkņiem. Īpaša atzinība pienākas tautas deju demonstrējumiem, kuŗu sagatavošanā daudz strādājusi skolotāja A. Grantiņa ar D. Lejnieci un K. Siliņu, bet pārējās programmas sagatavošanai rūpes bija veltījušas I. Ķeniņa, L. Blūma, J. Vāgnere, H. Ezerkalna, māsas V. un M. Kuperes u.c. Programmu pabeidza ar „Māsiņas lepno danci", kuŗu izpildīja A. Freimanis, A. Grantiņa un P. Dzintars. Klavierpavadījumus aktā un priekšnesumiem spēlēja S. Plise, bet atsevišķas tautas dejas ar akordeonu pavadīja E. Kalviņš.

Nobeigumā skolas pārzine A. Martinsone pateicās vecāku padomei un tās pr-sēdim R. Kurzemniekam par šī sarīkojuma izkārtošanu un cildināja audzēkņu pūles un skolotājas-redaktrises darbu skolas žurnālīša „Auseklītis" izgatavošanā, kurš šogad piedzīvoja 4. numuru, pasniedzot L. Blūmai ziedus. Sarīkojums beidzās ar tautas dejām un rotaļām skolotāju A. Grantiņas, D. Lejnieces un L. Blūmas vadībā, bet dziesmas pie vecāku sarūpētā cienasta galda vadīja skolotāja V. Slavieša. Loterijā gleznotāja A. Brūveŗa dāvināto darbu laimēja P. Morgenšterns, bet K. Purvas dāvāto tautisko jostu E. Lejiņš.

O. K.

PRESES FOTOGRAFA DIŽA JUBILEJA

Ne tikai torontiešiem, bet plašai latviešu sabiedrībai pazīstamais preses fotografs Jēkabs Kreilis 28. aprīlī pārkāpa sava mūža 75. gada slieksnim. Dažam labam mūsu laikraksta lasītājam tas, varbūt, šķitīs pārsteigums, jo liekas, ka vēl tikai pavisam nesen atzīmējām viņa 70. mūža gadu; jā, pat 65 gadu jubileja nemaz neliekas tik tālā pagātnē... Protams, starplaikā atzīmētas arī zelta kāzas un citi nozīmīgi ģimenes notikumi, tomēr dzīvesbiedres Annas rūpīgā gādība vai arī dzīves un darba spraigums nav ļāvis Jēkaba Kreiļa gaitā un stājā manīt aizvadīto gadu pēdas. Tāpat kā pirms daudziem gadiem viņš joprojām ir darbīgs, vienmēr dažādiem pienākumiem aizņemts un daudzos sarīkojumos redzams ar savu iemīļoto „pavadoni" — fotokameru, padarot „nemirstīgus" nozīmīgākos brīžus, personas un notikumus.

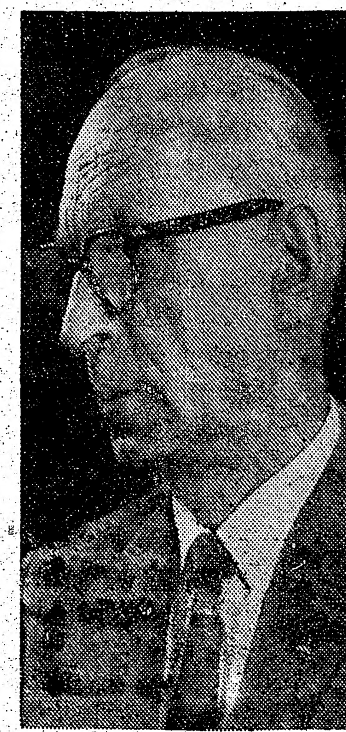

Jēkabs Kreilis

Draugu pulkā Jēkabs Kreilis allaž ir sirsnīgs un izpalīdzīgs, pa reizei, varbūt, gan nedaudz sarūgtināts, kā jau sabiedriskajā dzīvē un darbā nereti gadās vienmēr rosīgajiem darbiniekiem. Tomēr dzīves saulainā daļa vienmēr ir gaišāka un siltāka nekā ēnas puses, kuŗas parasti ātri izgaist. Tā Jēkabs Kreilis, kā viens no mūsu preses ļaužu senioriem, savā mūžā ne tikai daudz paveicis un piedzīvojis, bet ieguvis arī jo kuplu draugu pulku.

Par to liecināja arī Jēkaba Kreiļa dižās dzimšanas dienas svinības, kuŗas 26. aprīlī Igauņu namā Toronto bija pulcinājušas ap 60 draugu un darba līdzgaitnieku, kas pārstāvēja daudzas latviešu sabiedriskās organizācijas. Bagātīgā azaida svētīšanas vārdus teica archibīskaps A. Lūsis, bet viesību „ceremonijmeistars" — LNAK valdes pr-sēdis J. Niedra pakavējās pie jubilāra dzīves gaitām, raksturīgajiem notikumiem tajās un paveiktā darba, apsveicot un novēlot visu labu priekšdienām no draugu pulka un Kanadas latviešu centrālās organizācijas. Sirsnīgiem vārdiem gavilnieku sumināja arī Toronto latviešu biedrības pr-ks I. Alksnis, LPB Kanadas kopas pr-ce B. Senkēviča un Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības Kanadā pr-sēdis P. Rasiņš, bet no draugiem V. Bebris, R. Norītis u.c. Daudz bija arī rakstveida apsveikumu — gan no tuviniekiem dzimtenē, gan draugiem Kanadā, ASV, Austrālijā, Eiropā un citur. Rakstveida suminājumu bija sūtījis arī Latvijas konsuls Montreālā V. Tomsons.

Daudzajiem apsveikumiem piedevās bija ziedu veltes un draugu izvēlētās dāvanas. Visiem apsveicējiem un viesiem pateicoties, J. Kreilis uzsvēra, ka vienmēr bijis lepns uz to, ka ir latvietis, ko varējis apliecināt kā vietējos Kanadas dzīves notikumos, tā arī dažādo etnisko grupu lielākajos sarīkojumos. Pārkāpjot sava mūža 75. gada slieksni, jubilārs kā pats apliecināja, nebūt nedomā par pelnīto atpūtu vai mierīgāku dzīvi ģimenes lokā, kuŗu Toronto veido dzīvesbiedre Anna, meita Valija un znots Vilis Skuja, bet joprojām grib palikt uzticīgs savai fotokamerai un iemīļotajam darbam.

R. N.

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ
ATSEVIŠĶI NUMURI
PĒRKAMI TORONTO

TORONTO ZIŅAS

● Toronto laikraksts „The Globe and Mail" 2. maija izdevumā ievietojis ziņu, ka bijušais Kanadas ministru prezidents Džons Dīfenbēkers 1. maijā no Brīvās pasaules latviešu apvienības saņēmis medaļu (Latvijas 50 gadu medaļa Pro Merito) kā atzinību par darbu taisnības labā. Kopā ar medaļu saņemts arī raksts, kas cildinot Dīfenbēkera pūles atbrīvot Latviju no svešas okupācijas varas.

● Latviešu baptistu draudzes Ģimenes dienai veltītajā dievkalpojumā 11. maijā plkst. 3 pēcpusdienā Valmera ielas baznīcā piedalīsies kā runātāja un ērģelniece Zenta Vīķe no Klīvlendas, soliste soprāns Maiga Dežardēna un jaunieši — deklamētāji Iveta Škudra, Monvīds Gertners un Vilis Nams, kā arī draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā. Dievkalpojumu vadīs māc. R. Ekšteins.

● Latviešu katoļu draudzes kārtējais maija dievkalpojums, kuŗu 11. maijā plkst. 12.45 dienā lietuviešu baznīcā (941 Dundas St. W.) vadīs jezuītu tēvs prof. St. Ladusāns no Brazīlijas, būs veltīts Ģimenes dienai un jaunatnei. Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu zālē rakstniece Biruta Senkēviča runās par ģimenes nozīmi, bet prof. St. Ladusāns pastāstīs par latviešu dzīvi Brazīlijā un citur. Draudzes dāmu komiteja rūpēsies par kafiju.

● Latviešu koncertapvienības šīs sezonas pēdējā koncertā 1. maijā Unitāriešu baznīcas zālē viesņa no Montreālas — soprāns Lina Karlsone dziedāja 5 Jāņa Mediņa, 3 Arnolda Šturma, 3 Longīna Apkalna un 7 Jāzepa Vītola dziesmas, sniedzot arī divas piedevas. Klavierpavadījumus spēlēja pianiste Edīte Timermane. Klausītāju bija tuvu 200.

● Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā dāmu komitejas rīkotā pavasaŗa balle „Jaunība sākas ap 60-tajiem" 26. aprīlī DV namā bija pulcinājusi ap 80 dalībnieku, to vidū respektējamu skaitu sešdesmitgadnieku... Bija dažādi pārsteigumi un spēles. Sarīkojuma vadītāju M. Bulovu apvienības pr-ks J. Grīnvalds apbalvoja ar atzinības rakstu par sekmīgu darbību organizācijas mērķu labā, vakara dalībniekiem viņu suminot arī sakarā ar 45. dzimšanas dienu. Līdzīgā sakarā mazliet priekšlaicīgi sumināja arī dāmu komitejas pr-ci Ainu Strazdiņu, tāpat Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗa E. Kuršinska dzīvesbiedri Aleksandru, kuŗa atskatās uz 70 dzīves gadiem. Tieši pusnakts stundā balles dalībnieki ar dziesmu „Daudz baltu dieniņu" apsveica Antoniju Ciematnieci, kuŗa iegāja 8. gadu desmitā, bet vēl nāski izmēģināja soli deju ritmā. K. Blumberga dāvināto gleznotāja E. Damberga akvareli loterijā laimēja Helena Bulova.

● Filmoperātors Leo G. Ozols, kurš saistījies darbā CTV televizijas raidītājā, savas darba vietas uzdevumā kopā ar televizijas, radio un preses darbiniekiem piedalās Kanadas ģenerālgubernātora Mičenera Ziemeļrietumu apgabala apmeklējumā, filmēdams ekspedīcijas interesantākos brīžus. Viens no tādiem bijis lidojums helikopterā, lai vērotu reto arktisko dzīvnieku mošus bizamu baru. Helikoptera dūkšana dzīvniekus satraukusi, tā ka tie sākuši bizot, pamezdami teļus. Vēlāk izrādījies, ka Ozols, kā arī dažs labs cits no ģenerālgubernātora svītas, ar lidojumu neapzinoties pārkāpuši dzīvnieku aizsardzības likumu. Norādīts, ka bizami, pānikā skrienot pa ledus laukiem, var savainot sevi. Tā kā bizami ļoti lēnām vairojas, tie pieskaitāmi saudzējamiem Arktikas dzīvniekiem.

● Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā sezonas atklāšanas sarīkojums paredzēts 17. maijā plkst. 7.30 vakarā. Programmā filmas izrāde un DV teātra Kanadā dalībnieces Anetes Bencones priekšnesumi.

● Latviešu baptistu draudze sava ilggadējā mācītāja Rūdolfa Ekšteina 70 mūža gadu atzīmēs īpašā dievkalpojumā 25. maijā plkst. 4 pēcpusdienā Valmera ielas baznīcā. Svētrunu teiks Amerikas latviešu baptistu apvienības priekšsēdis māc. Cukurs no ASV. Pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu telpās paredzēts jubilāram veltīts draudzības vakars.

● TLTA rīkotā praktiskā skolotāju semināra lekciju cikla ietvaros 22. aprīlī Latviešu namā notika plašākas paneļdiskusijas par latviešu skolu nozīmi un panākumiem, kā arī vecāku vēlmēm un pašu audzēkņu ieskatiem. Diskusijas ievadīja vecāku pārstāvju U. Maksiņa un V. Kaļiņa referāti, bet par skolā gūtajām atziņām un vērojumiem runāja ģimnazijas absolvents Uldis Amoliņš, ieteicot latviešu skolām turpmāk vēl lielāku vērību veltīt latviskā pašlepnuma ieaudzināšanā, ko varētu panākt ar idejisku aizrautību. Ģimenes sēru dēļ izpalika TLTA sestdienas ģimnazijas un Minsteres latviešu ģimnazijas absolventes Lolitas Kalniņas referāts. Bez semināra dalībniekiem diskusijās, kuŗas vadīja L. Vīks, piedalījās un noklausījās arī vairāki skolēnu vecāki, kopskaitā ap 30 interesentu. Lai iepazītos ar latviešu skolas praktisko darbu un paidagoģiskajām metodēm dažādajās klasēs, daļa skolotāju semināra dalībnieki apmeklēja arī TLB sestdienas skolu un vēroja mācību gaitu. Gūtos iespaidus un pašreiz lietotās metodes iztirzās skolotāju semināra cikla šīs sezonas nobeigumā, kas notiks 8. maijā plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā.

● Latviešu jaunatnes pulciņa Staburags rīkotā balle „Jauns un traks" 26. aprīlī Latviešu namā bija pulcinājusi ap 150 jauniešu. Par balles karalieni izraudzīja Signu Kaltenieci, bet par viņas galma dāmām Sandru Rudolfu un Anitu Sališu.

KANADAS ZIŅAS

MONTREĀLA

● Montreālas latviešu skola mācības gadu ar izlaiduma aktu beigs 11. maijā plkst. 5 pēcpusdienā Sv. Lukasa skolas telpās (5100 Cote St. Luc Road). Piedalīties aicināti ne vien skolēnu vecāki un skolas labvēļi, bet visa pilsētas tautiešu saime.

● Latvieši arī šogad saņēmuši aicinājumu izstādē „Cilvēks un viņa pasaule" rīkot īpašu latviešu dienu Nāciju paviljonā. Programmas ilgums būtu apmēram 2 stundas, bet priekšnesumi atstāti pašu latviešu izplānošanā. Tautas deju kopa Ačkups pašreiz skaidro piemērotāko dienu un iespējamo uzvedumu. — Sarunas uzsāktas ar igauņiem un lietuviešiem par kopīgu 14. jūnija atceres sarīkojumu Montreālā. No latviešu puses pārstāvis ir Organizāciju padomes pr-dis K. Deksnis.

—ms

VINIPEGA

● DV Manitobas nodaļas gadskārtējais bazārs 19. aprīlī, apvienots ar pavasaŗa balli, bija labi apmeklēts un deva ap 500 dol. atlikumu. Bazāra mantu klāsts bija iztukšots jau stundas laikā, kaut bija ļoti bagāts. Mantu izloze uz ieejas kartēm sevišķi imponēja klātesošajiem kanadiešiem, kuri izteicās, ka tik daudz jauku priekšmetu nekad neesot kādā izlozē redzējuši.

● Sv. Krusta draudzes dāmu komitejas vadībā šai gadā darbojas priekšniece Austra Krastiņa, viņas vietniece un sekretāre Mirdza Rutule un kasiere Dzidra Ansklāviņa.

Artu Rutu Arenti un Jāni Ķeniņu Sv. Jāņa baznīcā Toronto salaulājis archibīskaps A. Lūsis. Līgava beigusi Makmāstera universitātes ķīmijas fakultāti Hamiltonā, bet līgavainis ir pazīstams latviešu jaunatnes darbinieks — skautu vadītājs, bijušais LNJAK valdes priekšsēdis un LNAK padomes loceklis. Par savu dzīvesvietu jaunlaulātie izvēlējušies Toronto. Foto: J. Liģers

Kamē

(Pārresums no 1.
jumu atbalstam sūtām
trālās valdes prezi
Muenster/Westf., G
69, West - Germany),
tieši raidījumu redal
Skultānam (605
Waldstr. 13, West - G
Sēdes dalībnieki vie
Brīvās pasaules latvie
bu un komiteju Latv
bai ar brošūrām un
teriāliem sniegt inform
vajai pasaulei par Pa
bas rīcību un okupā
dzimtenē, jo paredza
uzbrukumi latviešu
kiem un Latvijas n
laikam, kā arī slavin
domju okupācijas
miem". V. Hazners no
sakarā ar izsludināto k
cinītāju gadu okupan
nieku un to organizāc
minēšanai pašreiz gata
pagandas brošūras d
lodās.

Plašas pārrunas sē
arī jaunatnes jautājum
tot, ka nepieciešams
nopietnību stāties pie
vadītāju sagatavošan
dzot zemju valžu budž
cīgus līdzekļus. 1970.
jamās jaunatnes raks
sacensības izkārtojama
šu skolās vienā laikā
mēs. Vecuma grupas
atbilstoši klasēm, bet
raugāmi kopā ar skolu
kiem. Darbu izvērtēšan
sijās turpmāk pēc ies
rāk iesaistāmi jaunās
pārstāvji. Godalgās
ceļojumi uz dziesmu
un DV organizācijas 25
bilejas sarīkojumu Tor
dalīšanās jauniešu nor
t. l. Sacensības tomēr
rīkojamas tajās zemēs
das jau gadskārtēji k
latviešu organizācijas,
vērstu paralēlismu.
Latviešu Nacionālās
Lielbritanijā kultūras
vadītājas M. Zariņas
valde piešķīra 500 DM
zikas sacensībām nep
jaundarbu pasūtināšana
ti trūkst piemērotas m
terātūras.

Lai veicinātu bērnu
šu latvisko audzināšan
šanu paplašināšanu
tautu un tēvzemi, vald
no aprūpes līdzekļiem
vai daļēji pēc nepie
segt to jauniešu māc
sas latviešu skolās, k
nometnēs, ja viņu vec
nav pa spēkam. Ar ga
valde konstatēja, ka
bības zemēs DV pasti
balstījusi jaunatnes d
šoties dažādos veido
jauniešu sanāksmes,
sacensības u. c. Cent
pērn no speciālā fond
si 2000 DM pasaules la
natnes kongresam
liegšanas Rietumberlīn
celšanas uz Hanoveru.
valde pēdējos gados a
atbalstījusi Minsteres
ģimnaziju, darīs to ar
1000 dol. sagādās arī l
lodas kursiem pie R
genas universitātes
kā arī gatava atbalst
pasākumus pie citām
tēm, ja šādas iespēj
DVF Anglijā savukārt
šu stipendiju fondu
ģimnazijai un atbalstī
vairāk nekā līdz šim,
speciālu Draudzīgā
atceres loteriju ģimn
labu. Kanadas DV r
nes dienas ar jaunu
kopā ar Latviešu nac
natnes apvienību Ka
kārtējus jaunatnes
svētkus. Pagājušajā
nadas DV jaunatnes d
atvēlējusi 1842 dol.
ties Kanadas DV va
jumam, arī centrālā
na visās zemēs jau ta
par līdzekļu sagādi
DV biedru sūtīšanai
kuplā skaitā uz DV
jas 25. gadasvētku
1971. gadā Toronto,
gadu izsludināt pa
ideoloģiskās nozare
Vanagu 25. jubilejas
Sēdes tālākajā ga
V. Haznera un attie
sijas (K. Augstkalns,
izstrādātās vadlīnijas
DV organizācijā, kur
īstenot visās zemēs,
to atļauj. Visus DV
mūs un dažādus izs

ZIŅAS

pkalna un 7 Jāzepa
smas, sniedzot arī di-
vas. Klavierpavadīju-
a pianiste Edite Ti-
Klausītāju bija tuvu

su kara invalīdu ap-
anadā dāmu komite-
pavasara balle „Jau-
ap 60-tajiem" 26. ap-
mā bija pulcinājusi
nieku, to vidū respek-
itu sešdesmitgadnie-
dažādi pārsteigumi
Sarīkojuma vadītāju
apvienības pr-ks J
pbalvoja ar atzinības
sekmīgu darbību or-
mērķu labā, vakara
n viņu suminot arī
45. dzimšanas dienu.
arā mazliet priekšlai-
ja arī dāmu komite-
inu Strazdiņu, tāpat
aļa ordeņa kavalieŗa
ka dzīvesbiedri Alek-
ra atskatās uz 70 dzi-
Tieši pusnakts stun-
alībnieki ar dziesmu
itu dieniņu" apsveica
iematnieci, kuŗa ie-
desmitā, bet vēl nas-
āja soli deju ritmā.
rga dāvināto glezno-
mberga akvareli lote-
Helena Bulova.

ērātors Leo G. Ozols,
es darbā CTV televi-
ājā, savas darba vie-
mā kopā ar televīzi-
un preses darbinie-
lās Kanadas generāl-
Mičenera Ziemeļ-
gabala apmeklējumā,
ekspedīcijas intere-
rizus. Viens no tā-
lidojums helikopterā,
reto arktisko dzīvnie-
izamu baru. Helikop-
na dzīvniekus satrau-
tie sākuši bizot, pa-
ļus. Vēlāk izrādījies,
arī dažs labs cits no
rnātora svītas, ar li-
apzinoties pārkāpuši
aizsardzības likumu.
ka bizami, pānikā
ledus laukiem, var
vi. Tā kā bizami ļoti
ojas, tie pieskaitāmi
em Arktikas dzīvnie-

nu draudzes lauku
lavā sezonas atklāša-
jums paredzēts 17.
7.30 vakarā. Prog-
as izrāde un DV te-
ā dalībnieces Anetes
riekšnesumi.

baptistu draudze sa-
ā, mācītāja Rūdolfa
mūža gadu atzīmēs
kalpojumā 25. maijā
pusdienā Valmera ie-
Svētrunu teiks Ame-
šu baptistu apvieni-
dis māc. Cukurs no
dievkalpojuma baz-
kojumu telpās pa-
ilāram veltīts drau-
ars.
rīkotā praktiskā sko-
ināra lekciju cikla
aprīlī Latviešu namā
šākas paneldiskusijas
skolu nozīmi un pa-
kā arī vecāku vēl-
šu audzēkņu ieska-
usijas ievadīja vecā-
u U. Maksiņa un V.
ērāti, bet par skolā
atziņām un vērtoju-
ja ģimnazijas absol-
Amoliņš, ieteicot lat-
m turpmāk vēl lielā-
veltīt latviskā pašlep-
dzināšanā, ko varētu
idejisku aizrautību.
ēru dēļ izpalika TL-
nas ģimnazijas un
latviešu ģimnazijas
Lolitas Kalniņas re-
semināra dalībnie-
sijās, kuŗas vadīja L.
alijās un noklausījās
skolēnu vecāki, kopā
0 interesentu. Lai ie-
atviešu skolas prak-
u un paidagoģiskajām
ažādajās klasēs, daļa
semināra dalībnieki
arī TLB sestdienas
vēroja mācību gaitu.
aidus un pašreiz lie-
des iztirzās skolotāju
ikla šīs sezonas no-
kas notiks 8. maijā
vakarā Latviešu na-

šu jaunatnes pulciņa
rīkotā balle „Jaums
26. aprīlī Latviešu na-
ulcinājusi ap 150 jau-
balles karalieni izrau-
u Kaltenieci, bet par
a dāmām Sandru Ru-
Anitu Sališu.

Kamēr citi pēti, DV rikojas

(Pārr esums no 1. lpp.)

jumu atbalstam sūtāmi DV centrālās valdes prezidijam (44 Muenster/Westf., Grevenerstr. 69, West - Germany), bet raksti tieši raidījumu redaktoram V. Skultānam (605 Offenbach, Waldstr. 13, West - Germany).

Sēdes dalībnieki vienojās lūgt Brīvās pasaules latviešu apvienību un komiteju Latvijas brīvībai ar brošūrām un citiem materiāliem sniegt informāciju brīvajai pasaulei par Pad. savienības rīcību un okupāciju mūsu dzimtenē, jo paredzami jauni uzbrukumi latviešu trimdiniekiem un Latvijas neatkarības laikam, kā arī slavinājumi padomju okupācijas „sasniegumiem". V. Hazners norādīja, ka šakarā ar izsludināto karavīru un cinītāju gadu okupanti trimdinieku un to organizāciju diskriminēšanai pašreiz gatavo 5 propagandas brošūras dažādās valodās.

Plašas pārrunas sēdē veltīja arī jaunatnes jautājumiem, atzīstot, ka nepieciešams ar lielāku nopietnību stāties pie jaunatnes vadītāju sagatavošanas, paredzot zemju valžu budžetos attiecīgus līdzekļus. 1970. gadā rīkojamās jaunatnes rakstu darbu sacensības izkārtojamas latviešu skolās vienā laikā visās zemēs. Vecuma grupas iedalāmas atbilstoši klasēm, bet temati izraugāmi kopā ar skolu darbiniekiem. Darbu izvērtēšanas komisijās turpmāk pēc iespējas vairāk iesaistāmi jaunās paaudzes pārstāvji. Godalgās piešķiŗami ceļojumi uz dziesmu svētkiem un DV organizācijas 25 gadu jubilejas sarīkojumu Toronto, piedalīšanās jaunlešu nometnēs u. t. l.. Sacensības tomēr nebūtu rīkojamas tajās zemēs, kur tādas jau gadskārtēji kārto citas latviešu organizācijas, lai novērstu paralēlismu. Ievērojot Latviešu Nacionālās padomes Lielbritanijā kultūras nozares vadītājas M. Zariņas lūgumu, valde piešķīra 500 DM bērnu mūzikas sacensībām nepieciešamu jaundarbu pasūtināšanai, jo ļoti trūkst piemērotas mūzikas literatūras.

Lai veicinātu bērnu un jauniešu latvisko audzināšanu un zināšanu paplašināšanu par savu tautu un tēvzemi, valde nolēma no aprūpes līdzekļiem pilnībā vai daļēji pēc nepieciešamības segt to jauniešu mācības maksas latviešu skolās, kursos, vai nometnēs, ja viņu vecākiem tas nav pa spēkam. Ar gandarījumu valde konstatēja, ka visās darbības zemēs DV pastiprināti atbalstījusi jaunatnes darbu, cenšoties dažādos veidos sekmēt jauniešu sanāksmes, nometnes, sacensības u. c. Centrālā valde pērn no speciālā fonda piešķīrusi 2000 DM pasaules latviešu jaunatnes kongresam pēc tā aizliegšanas Rietumberlīnē un pārcelšanas uz Hanoveru. ASV DV valde pēdējos gados ar 1000 dol. atbalstījusi Minsteres latviešu ģimnaziju, darīs to arī šogad un 1000 dol. sagādās arī latviešu valodas kursiem pie Rietummičigenas universitātes Kalamazū, kā arī gatava atbalstīt līdzīgus pasākumus pie citām universitātēm, ja šādas iespējas rastos. DVF Anglijā savukārt radīs īpašu stipendiju fondu Minsteres ģimnazijai un atbalstīs skolu vēl vairāk nekā līdz šim, rīkojot arī speciālu Draudzīgā aicinājuma atceres loteriju ģimnazijai par labu. Kanadas DV rīko jaunatnes dienas ar jaunu pieeju, bet kopā ar Latviešu nacionālo jaunatnes apvienību Kanadā gadskārtējus jaunatnes un sporta svētkus. Pagājušajā gadā Kanadas DV jaunatnes darbam vien atvēlējusi 1842 dol. Pievienojoties Kanadas DV valdes aicinājumam, arī centrālā valde aicina visās zemēs jau tagad domāt par līdzekļu sagādi jauniešu — DV biedru sūtīšanai iespējami kuplā skaitā uz DV organizācijas 25. gadasvētku salidojumu 1971. gadā Toronto, nolemjot šo gadu izsludināt par Daugavas ideoloģiskās nozares vadītāja Vanagu 25. jubilejas gadu.

Sēdes tālākajā gaitā pieņēma V. Haznera un attiecīgās komisijas (K. Augstkalns, A. Puķīte) izstrādātās vadlīnijas tradicijām DV organizācijā, kuŗas jācenšas īstenot visās zemēs, cik iespējas to atļauj. Visus DV apbalvojumus un dažādus izstrādājumus, kā karogu uzgaļus, dažādas zīmes u. c., kuŗos ietverta organizācijas emblēma, var izplatīt vienīgi saziņā ar centrālo valdi. Par tradicijām paņemtajos noteikumos teikts: „DV organizācija var augt un pastāvēt vienīgi tad, ja visi tās locekļi var un grib saprast kalpošanas jēgu savai tautai un nākotnei."

Ārējās informācijas nozarē 3000 eksemplāros izdevusi „DV Report" franču valodā, kas nosūtīts uz Franciju, Beļģiju, Šveici un Kanadu.

Publicēti noteikumi DV organizācijas 25 gadu darbības jubilejas balvu piešķiršanai literātūrā, mūzikā un tēlotājmākslā, katrā nozarē 1000 dol. apmērā. Šai sakarā vien zemju valdes aicinātas ar rakstiem un citā veidā šīs balvas popularizēt un aicināt latviešu rakstniekus, komponistus un māksliniekus iespējami kuplā skaitā izsludinātajās sacensībās piedalīties. Tuvāku informāciju sniedz Kanadas DV valde.

Valde vienojās lūgt ASV, Kanadas un Austrālijas zemju valdes pārstrādāt DV stipendiju fonda noteikumus tā, lai tie ļautu piešķirt stipendijas arī topošiem darbiem par Latvijas neatkarības izcīnīšanu. Atzina par nepieciešamu lūgt prof E. Andersonu ASV izskatīt Huvera institūtā novietoto archīvu par Latviešu leģionu, tāpat ASV kara ministrijas pēdējā laikā atklātībai nodotos dokumentus. Paredzams, ka 1. grāmata par leģionu, kuŗa manuskriptu raksta publicists O. Freivalds, būs gatava šoruden, bet P. Strantes gatavotais manuskripts par DV organizācijas 25 gadiem nākošajā gadā. Dažādu dokumentu mikrofilmēšanai par Latviešu leģionu P. Strantem atvēlēja 100 DM, lai tos pasargātu no bojāejas.

Attieksmē uz aprūpi aiz dzelzs priekškara Anglijas DVF ieteikusi gatavību veikt visus sūtījumus lētāk par līdzīgiem piedāvājumiem no Zviedrijas un Dānijas, nemazinot mantu kvalitāti. DVF valde drēbju paraugus un izdevumu kalkulācijas tuvākajā laikā piesūtīs DV centrālās valdes aprūpes nozares vadītājam J. Utināmam ASV visu piedāvājumu salīdzināšanai un jautājuma izlemšanai.

P. A.

PRĀVA AIZ SLĒGTĀM DURVĪM

(Pārnesums no 1. lpp.)

gadā, kad Jakimovičs vēl bija Krāslavas kolchoza „Jaunā gvarde" priekšsēdis, Maskavas „Komsomoļskaja Pravda" par viņu rakstīja: „Viņš ir godīgs, strādīgs un pašaizliedzīgs vīrs, kas vairāk rūpējas par savu kolchozu nekā pats par sevi." Laikraksts publicēja arī izvilkumus no Jakimoviča dienasgrāmatas, lai apliecinātu, ka viņš ir cēls padomju jaunlešu ideālisma pārstāvis. Šajā dienasgrāmatā 1963. gadā Jakimovičs cita vidū bija rakstījis: „Atkal un atkal mums jāgriežas pie Ļeņina nevis pienākuma pēc kā skolēniem vai studentiem, bet dabiskas nepieciešamības dēļ, lai gūtu padomu, idejas un morālu skaidrību." Piecus gadus vēlāk Brežņeva - Kosigina ēras neieciešīgās politikas rezultātā Jakimoviča uzskati, bet ne ideoloģija, mainījās. Ja agrāk viņš cīnījās pret nebūšanām un korrupciju, lai celtu sava kolchoza ražību, tad tagad Galanovska un Ginsburga prāvas Jakimoviču pārliecināja, ka galvenais jaunums nav meklējams vietējos apstākļos, bet tas izriet no padomju sistēmas galvgala.

Tā 1968. gada februārī viņš kērās pie spalvas un vēstulē ko mūnistu partijas ideologam Michailam Suslovam protestēja pret Galanska un Ginsburga notiesāšanu. Atsaucoties uz Ļeņinu, italiešu komūnistu vadoni Palmiro Toļati un Apvienoto nāciju cilvēka tiesību deklarāciju, Jakimovičs norādīja, ka intelektuālu vajāšana un sodīšana „sagādājusi zaudējumus mūsu partijai un komūnisma lietai". Jakimovičs rakstīja, ka pagrīdes literātūru var apkarot tikai vienā veidā: nevis ar demokratisko tiesību apspiešanu, bet ar šo tiesību atzīšanu; nevis ar kritikas ignorēšanu, bet ar kritikas ievērošanu un īstenošanu; nevis ar cilvēku tiesību deklarācijas ignorēšanu, bet gan ar šīs deklarācijas īstenošanu dzīvē!"

Savā vēstulē Jakimovičs lūdza amnestēt politiskos ieslodzītos kādi nenoliedzami ir Sinavskis un Ginsbergs, un norādīja, ka pie atbildības jāsauc tie netaisnīgie varas izmantotāji, kas vērsās pret minētajiem ideālis tiem neattaisnojamā vajāšanas akcijā. „Neviens nevar nodrošināt taisnīgu likumību, ja likumību pārkāpj. Padomju intelektuāļu vajātāji komūnistu lietai ir nodarījuši daudz lielāku postu nekā visas ārzemju pretkomūnistu organizācijas un rietumu pasaules radioraidītāji kopā. Jums būs jāpļauj tāda sēk la, kādu esat paši sējuši. Jums ir jābūt pietiekami drosmīgiem, lai atzītu pielaistās kļūdas un nebaidītos tās labot. Ja jūs to nedarīsit, tad pienāks laiks, kad strādnieki un zemnieki, patiesām pārņemot varu savās rokās, to izdarīs."

Nebija ilgi jāgaida, kad Jakimovičam nācās atbildēt par savu atklāto valodu. Viņu atlaida no kolchoza vadītāja amata, izslēdza no komūnistu partijas un liedza darbu. Bezdarba laikā Jakimovičs tomēr spēja aizbraukt uz Maskavu, kur nodibināja sakarus ar citiem padomju pilsoņu tiesību aizstāvjiem. Viņš sadraudzējās ar atvaļināto ģenerāli Grigorenko, rakstnieku Kosterinu un citiem intelektuāļiem. Pagājušā gada 29. jūlijā Jakimoviča paraksts atradās arī zem deklarācijas, kuŗu Grigorenko personīgi nodeva Čechoslovakijas diplomātiskajam pārstāvim Maskavā. Tajā cita vidū bija brīdinājums: „Pad. savienības vadoņi, lai apturētu Čechoslovakijas demokratizēšanās centienus, var izšķirties par brutālu militāras varas lietošanu.

Mēs ar vislielāko apbrīnu sekojam appēmīgajai un gudrajai Čechoslovakijas bezkompromisa cīņai par partijas prestiža atjaunošanu, kuŗu iepriekšējie jūsu partijas vadoņi bija zaudējuši nepareizas politikas rezultātā." 21. augustā iesnieguma autoru bažas piepildījās, un Maskavas tanki iebruka Čechoslovakijā.

Pēdējās brīvībā pavadītajās dienās Jakimovičs vēl paguva uzrakstīt daudz vēstuļu saviem domu biedriem un vienā no tām viņš apliecina: „Drīz tiesā melīgu apvainojumu jūrā nosliks visa patiesība."

Kaut tiesa Rīgā notiek aiz slēgtām durvīm, jācer, ka pasaule tomēr uzzinās cenu, kuŗu drosmīgajam komūnistu ideālistam Jānim Jakimovičam par iedrošināšanos runāt atklātu valodu jāsamaksā tiem, kas valda pār apspiesto miljoniem.

A.

ASV DV apvienību 19. delegātu sapulces Kalamazū prezidijs (daļa): no kreisās — sapulces vadītājs V. Aparjods, viņa vietnieks U. Vītols, sekretāri J. Pogenbergs un St. Ļoģins; priekšplānā Filadelfijas delegāte Ausma Ābrama. Foto: F. Ritums

Diplomāti par delegācijām uz Afriku

Pagājušajā gadā cilātie BATUN plāni par baltiešu delegāciju sūtīšanu uz dažādām valstīm bija jāatmet sabiedrības atsaucības trūkuma dēļ. Tādēļ liekas mazliet kā likteņa ironija, ja baltiešu delegācijas, kuŗas apmeklē Apvienoto nāciju misijas, ziņo, ka arī paši diplomāti ieteic šādu rīcību. Daži sūtņi aizrāda, ka viņu uzdevums ir izpildīt to, ko pavēl viņu valdība, jo ka izšķirīgie lēmumi tiek pieņemti pašu mājās, nevis sūtniecībā. Tā, piemēram, kāds diplomāts teica: „Jums vajadzētu apciemot mūsu galvaspilsētu. Tas nenāktos grūti. Es varētu jums palīdzēt izkārtot vizīti pie mūsu prezidenta vai ārlietu ministra. Mūsu prezidents pilnīgi saprot baltiešu situāciju, tāpat arī krievu ekspansijas politiku. Tādēļ jūsu uzdevums tur nebūtu tikdaudz informēt kā pārliecināt. Citu novirzienu ietekmju grupas — arabu, izraēliešu, vietkongu, sarkano vai balto ķīniešu — sūta savus lobijistus uz mūsu zemi, un dažkārt tiem arī veicas pārliecināt mūsu valdību sev par labu. Kālab nepamēģināt?"

Libērijas misijā BATUN delegāciju pieņēma sūtniecības padomnieks L. H. Digs, kuŗš norādīja, ka Libērija turpina atbalstīt baltiešu mērķus un simpatizē to centieniem. Viņš tālāk izteicās, ka imperiālisms un koloniālisms ir pasaules apmēra draudi, tādēļ nepieciešama arī pasaules apjoma solidāritāte, lai tos apkarotu. „Afrikas valstīm jāsaprot, ka tās var būt sekmīgas savā cīņā pret imperiālismu un koloniālismu Afrikā tikai tad, ja atbalstīs šo cīņu arī Eiropā un Āzijā," uzsvēra Libērijas diplomāts.

V. Bašēns, A. R. Nomma un prāv. N. Trepša apmeklēja Dienvidjemenas misiju, kur tos pieņēma sūtniecības lietvedis Ali Saleh Musaibli, ļoti draudzīgs vīrs, kas daudz jautāja par situāciju Baltijas valstīs. Viņš apsolīja nosūtīt ziņojumu kopā ar delegācijas nodotajiem materiāliem savai valdībai. Viņu ļoti ietekmēja fakts, ka viens no delegācijas locekļiem bija tikai samērā nesen ieradies no okupētās dzimtenes un varēja liecināt no personīgās pieredzes par rusifikāciju, pagrīdes darbību u. t. t.

Intervija ar Kongo (Brazavilles) sūtniecības sekretāru Filipu Gouambu izvērtās par vērtīgu piedzīvojumu. Kongo diplomāts izskaidroja savas valsts politiku un mērķus, baltieši savukārt savējos, pārrunājot arī draudzīgā veidā koloniālisma un imperiālisma problēmas Āfrikā, Azijā un Eiropā. Kongo diplomātu labvēlīgi ietekmēja informācija, ka BATUN ir politiskā zīņā bezpartejiska organizācija. Viņš nezināja daudz par Baltijas valstīm un bija priecīgs saņemt grāmatu „Res Baltica" un citus materiālus.

Baltiešu delegācijas pēdējā laikā apmeklējušas arī citas Apvienoto nāciju misijas. Tanzānijas misiju apmeklēja Alda Tālberga, Dalia Bulgare un A. Lejiņš, kuŗus pieņēma sūtnis Akiri B. C. Danieli. Gānas misiju apmeklēja Karls Juks un A. Lejiņš, pieņēma ministrs - padomnieks G. C. N. Kodjū (Cudjoe). Ruandas misiju apmeklēja Ints Rupners, Gintra Ivaška un Mari Linamā, pieņēma sūtniecības pirmais sekretārs L. Munjanshangore.

Malēzijas misiju apmeklējē prāv. N. Trepša, Amarilla Kor beta un A. Lejiņš, pieņēma sūtniecības 2. sekretārs Mohameds Hašims bin Talbs. Malavi misiju apmeklēja Viktors Irbe, Reins Virkmā un A. Lejiņš, pieņēma sūtnis Njemba Vales Mbekeani.

D. V.

Ko dzirdēsim Kanadas latviešu dziesmu svētkos

Kā jau ziņots, Kanadas latviešu 5. dziesmu svētki ar ļoti plašu programmu notiks nākošajā gadā laikā no 28. jūnija līdz 5. jūlijam Toronto, tādēļ varētu likties, ka tie „vēl aiz tāliem kalniem", bet tas maldina.. Lai visu godam paveiktu svētku rīcības komiteja Žaņa šmita vadībā jau labu laiku strādā „ar pilnu krūti", visu iecerēto plānojot un daždažādas problēmas risinot, kā to jau liecinājuši iepriekšējie ziņojumi mūsu laikrakstā.

Ja saskaita dienas starp svētku sākumā un nobeiguma datumu, sanāk veselas astoņas. Tas tādēļ, ka no 28. jūnija līdz 3. jūlijam svētki iesāksies ar jaunatnes rīkoto programmu „Nākotne 70". Šīs svētku daļas vadība ir jaunatnes darbinieka Dr. V. Gulēna jun. ziņā, kuŗš reizē ir arī dziesmu svētku rīcības komitejas vicepriekšsēdis. Kaut „Nākotnes 70" rīkošana ir jaunatnes rokās, šai nedēļā iecerētā plašā un interesantā programma domāta visām vecuma un interešu grupām.

Svētku mūzikas nozares vadītājs un reizē arī rīcības komitejas vicepriekšsēdis ir komponists Arvīds Purvs.

Kulminācijas punkts, protams, būs kopkoŗu koncerts, kas notiks 4. jūlijā Maple Leaf arēnā. Komponists Jānis Norvilis kā šī koncerta goda virsdiriģents diriģēs Latvijas un Kanadas himnas, kā arī paša komponētās dziesmas. Komponists Alberts Jērums, tāpat kā Kanadas latviešu 4. dziesmu svētkos Toronto pirms 4 gadiem, mēros tālo ceļu no Anglijas, lai kopā ar komponistu Arvīdu Purvu būtu arī šo svētku jauktā koŗa virsdiriģents. Vīru koŗi savukārt vadīs virsdiriģents Roberts Zuika no ASV.

Programmā pavisam paredzētas 15 dziesmas jauktajam, 4 vīru un 1 sieviešu korim. Kopkoŗu koncerta programma izstrādāta šāda: jauktajam korim — Andreja Jurjāna „Mūsu Tēvs", Emīla Dārziņa „Ciānas bērni", Volfganga Dārziņa „Bīrzūm rotāts Gaiziņš", K. Kažociņa „Kā gulbji", Jāņa Norvila „Kalna bērēji", Valdemāra Ozoliņa „Dzērves un ērglis" un Alfrēda Kalniņa „Imanta"; vīru korim — Jāzepa Vītola „Dies irae", Helmera Pavasara „Jāņu laiva", Viktora Baštika „Vasara" un Jēkaba Graubiņa „Padziedāsim nu, bāliņi"; jauktajam korim — Jāņa Kalniņa „Līgo dziesma"; sieviešu korim — Jāņa Cīruļa „Saules laivā"; jauktajam korim—Emīla Melngaiļa „Svešā zemē", Jāņa Norvila „Tumsa, tumsa", Volfganga Dārziņa „Es izaugu pie māmiņas", Emīla Melngaiļa „Tumša nakte, zaļa zāle", Jēkaba Graubiņa „Sīlmiala trīcēja dancojot", Alfreda Feila „Div' pļaviņas es nopļāvu" un Jāņa Mediņa „Tev mūžam dzīvot, Latvija".

Dziesmu krājums koŗiem jau izsūtīts. Līdz šim svētkiem jau pieteikti 25 jauktie un 10 vīru koŗi, kā arī 4 sieviešu ansambļi un 5 atsevišķi dziedātāji. Kopā jauktajam korim jau ir 1131, bet vīru korim 185 dziedātāji.

Simfoniskā orķestŗa koncerts paredzēts 5. jūlijā pazīstamajā Maseja koncertzālē. Orķestri diriģēs komponists Jānis Kalniņš no Kanadas austrumkrasta. Programma būs sevišķi interesanta. Pirmatskaņojumus piedzdzēs Jāņa Kalniņa īpaši šim gadījumam komponētā „Latviešu dziesmu svētku uvertīra" un Tālivalža Ķeniņa „Trešā simfonija". Pirmoreiz ārpus dzimtenes atskaņos svītu no Alfreda Kalniņa operas „Baņuta".

Garīgajā koncertā komponista Arvīda Purva vadībā dzirdēsim garīga satura skaņdarbus koŗim un orķestrim. Programmā būs arī Jāņa Kalniņa „Svētlaimības simfonijas" pirmatskaņojums latviešu valodā.

Dziesmu svētku mūzikālās programmas komitejā darbojas komponisti Arvīds Purvs, Imants Sakss un prof. Tālivaldis Ķeniņš, kas ir arī jauno mākslinieku žūrijas komisijas priekšsēdis.

Bez jau minētā svētku programmā būs vēl tautas deju lieluzvedums, divas teātŗa izrādes, rakstnieku cēliens, tēlotājmākslas, dailamatniecības un filatelijas izstāde, kā arī svētku balle. Dziesmu svētku žetonu zīmējis mākslinieks Eduards Dzenis, bet vadoņa galvenais redaktors ir Gunars Gubiņš.

Svētku rīcības komitejā bez jau minētajiem pašreiz darbojas sekretāre M. Rubene ar palīgu J. Vandeli, kasiere M. Gruzīte, informācijas nozarē I. Bulmane un E. Āpše, tautas deju lieluzveduma vadītājs A. Bāliņš, teātŗa izrāžu vadītāja I. Purva, tēlotājmākslas izstādes vadītājs J. Zuntaks, dailamatniecības un lietiskās mākslas izstādes vadītājs A. Gugāns un jauno mākslinieku konkursa vadītājs Ž. Zentiņš.

I. B.

SKOLĒNU IZRĀDE ŅUJORKĀ

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Bronksas rajona vidus un pamatskolas audzēkņi kopīgā uzvedumā 27. aprīlī Jonkeru bazūnicas sarīkojumu zālē izrādīja Anhas Brigaderes pasaku lugu „Maija un Paija". Izrāde bija labi sagatavota un izcēlās ar krāšņām dekorācijām. Varēja arī priecāties par tēlotāju labo latviešu valodu. Tā skatītāji gandrīz stundas norisei uz skatuves sekoja ar vislielāko interesi.

Nelietojot rūdīto teātrinieku mērauklu, var atzīt, ka priekšzīmīgu tēlojumu sniedza Ilze Krūmiņa Maijas lomā. Viņa pāris gados no biklas un kautras meitenes izveidojusies par talantīgu tēlotāju, kuŗa spēj iejusties jebkādos skatuves apstākļos. Savā lomā, un it sevišķi ar spēcīgo balsu, labi iejutās arī Nora Zālīte kā Paija, tāpat savu uzdevumu kā slinkais puisis Varis labi paveica Jānis Ērglis. Atsevišķi pieminamas arī Daile Reinsone un Tamāra Choma, kas iejutīgi tēloja Pati un Plasku. Pārējās nozīmīgākajās lomās 34 tēlotāju ansamblī bija: Ruta Mackare — Laima, Indulis Raņķis — Ņurga, Mārtiņš Zālīte — Velēnu vecītis, Pēteris Skrodelis — Kaupiņš, Kārlis Zāmurs — Samtcepure, Gatis Gaujenieks — Ceļps, Jānis Semba — Skritals, Astrīde Liepiņa, Anna Strazdiņa un Ruta Vītiņa — mājas meitas, Māra Krēsliņa, Aija Spirģe, Dzintra Lejiņa, Ilze Lezdkalna un Brigita Irbe — Varaviksnes. Jaunāko klasu audzēkņi tēloja velna bērnus un saulenītes.

Izrāde liecināja, ka tās sagatavošanai veltīts daudz laika. Gados vecākie tēlotāji vakaros paši ar autobusu brauca uz mēģinājumiem, bet mazākos veda vecāki, kas paši iedzīvojās veicamajā uzdevumā. Tomēr nebija bez kļūmēm: dažs tēlotājs pārskatījās un aizbrauca ar autobusu nepareizā virzienā, citreiz lietus aizkavēja laicīgu ierašanos. Gadījās arī citas likstas. Tomēr pēc sekmīgās izrādes tās visas bija aizmirstas. Vēl jo patīkamāk tādēļ, ka pēc izrādes varēja arī konstatēt: bērniem lomas bija iepatikušās, bet viņu latviešu valodas izruna ievērojami uzlabojusies! Šis fakts vien apliecina skolēnu izrāžu nozīmīgumu, pilnā mērā attaisnojot pūles, kādas prasa iestudējums.

Sevišķi krāšņas dekorācijas elles un Velēnu vecīša skatos. Tās bija gatavotas pēc Asjas Lejiņas metiem, krāsošanā un veidošanā piedaloties daudziem talcinieķiem, kā rezultātā ne katrreiz bija nokrāsots tikai dekorāciju papīrs, bet dažkārt arī pašu krāsotāju zeķes... Bet lai kā: iztukšotas bija sarkanās, zilās, zaļās un citu krāsu bundžas, krāsots bija gan ar sarenēm, gan rullīšiem, varbūt arī kaut kādiem „palīglīdzekļiem", taču lieliskās dekorācijas gatavas bija laikā.

Kostīmus savukārt bija gatavojuši tēlotāju vecāki un skolotāji, ar sevišķu rūpību piestrādājot pie velna bērnu, saulenīšu un varaviksniņu efektīvajiem un gaisīgajiem tērpiem. Par apgaismošanu rūpējās jaunietis Mārtiņš Gaujenieks, piepalīdzot vecāku pārstāvim V. Zālītem. Lugas iestudētāja Ausma Ērgle apliecināja izdomas bagātību. Sevišķi padevies bija pērkona negaiss.

Nav saubu, ka šīs lugas iestudēšana vērtējama kā laba latviešu valodas mācība un interesanta skolas priekšmetu papildviela. Ja par labi izdevušos atzīstama arī pati izrāde, tad ieguldītais darbs devis bagātīgus augļus un režisore A. Ērgle var būt gandarīta un apmierināta daudzējādā ziņā. Bez visa pozitīvā, ko guvuši skolēni un skatītāji, izrāde bija arī slavējams viņas personīgais panākums.

Izrādi noskatījās apm. 300 apmeklētāju, to vidū arī Amerikas Latviešu apvienības izglītības biroja vadītājs J. Blumbergs. No Ņudžersijas bija ieradies īpaši nomāts autobus ar maziem un lieliem teātŗa draugiem, bet no Salas bija atbraukuši ap 50 skatītāju savās automašīnās. Tā visas vietas zālē bija aizņemtas, ieskaitot stāvvietas.

Pēc izrādes Pokipsijas tautiešī aicināja iestudējumu sniegt arī viņu kolonijā. Ņujorkas latvieši izrādes atkārtojumu varēja noskatīties jau 4. maijā.

—ķe

SAV. VALSTIS

GRAND RAPIDI

● Latviešu biedrības kultūrālsabiedriskās nozares vadītāja J. Rumberga biedrības namā 20. aprīlī atklāja Viestura Alstara 5. patstāvīgo gleznu izstādi ar 45 darbiem, no tiem 34 akvarelī un 11 eļļas gleznojumi, vairumā ainavas. Jau pirmajās stundās pārdeva 3 darbus. Dārgākā darba cena bija 230 dol. Atklāšanā runāja rakstnieks E. Aistars par tematu „Laikmeta noskaņas mūsu gara dzīvē", klātesot ap 60 mākslas draugiem. Izstādi organizēja Zinteniece sadarbībā ar Latviešu biedrību.

V. Z.

ROČESTRA

● Latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komitejas bazāram bija saziedots daudz jauku un vērtīgu mantu, bet visas lozes izpirka jau stundas laikā. Svētdienas skolas audzēkņiem bija organizētas rotaļas, bet pieaugušie pakavējās draudzīgās pārrunās, nogaršojot komitejas darbinieču gatavotos gardumus. Bazārs deva ap 200 dol. atlikumu draudzes palīdzības darbam. Sed.

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GAJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
Ajax CHOO raidītājs (vilnis 1390)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibiskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-8327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-8881, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

11. maijā, plkst. 11 Ģimenes dienas dievkalpojums. Dziedās draudzes koris. Plkst. 12 jauniešu grupa; plkst. 1 iesvētes mācība.

18. maijā, plkst. 11 dievkalpojums. Pēc tam jauniešu grupas izbraukums uz Sidrabeni.

25. maijā, plkst. 11 Vasarsvētku dievkalpojums ar jauniešu iesvēti. Dziedās draudzes koris.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 861 Danforth Ave.

11. maijā, plkst. 2 pēcp. Ģimenes dienas dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma svētdienas skolas noslēgums baznīcas zālē.

BRAMPTONĀ

25. maijā, plkst. 1.30 pēcp. Vasarsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā. Tūlīt pēc dievkalpojuma stunda jauniešu grupai.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

11. maijā plkst. 11 Ģimenes dienas dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma baznīcas telpās svētdienas skolas bērnu Ģimenes dienas dievkalpojumi; plkst. 10.15 stunda abām bībeles klasēm.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 88 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-8199.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trisvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

11. maijā pl. 1.30 pēcp. Ģimenes dienas dievkalpojums, dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 149 Russel Ave.

18. maijā pl. 3 pēcp. Kristus debesbraukšanas dienas dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

MONTREALĀ

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

11. maijā, plkst. 2 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums.

25. maijā, plkst. 11 no rīta Vasarsvētku dievkalpojums Tērvetē.

Māc. A. Voltkus, 8488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-8224.

Montrealas latviešu ev. - lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

11. maijā Ģimenes dienas dievkalpojums plkst. 1.30 p. p.

17. maijā, plkst. 7 vakarā iesvētību mācību beigu dievkalpojums.

18. maijā, plkst. 1.30 p. p. iesvētību dievkalpojums ar dievgaldu Redeemer baznīcā, 285 Clarke Ave.

25. maijā, plkst. 1.30 p. p. Vasarsvētku dievkalpojums ar Svētdienas skolas darba noslēgums.

Jauniešiem, kas vēlas iesvētīties 1970. gada pavasarī, iesvētību mācībai jāpieteicas līdz š. g. 25. maijam.

OTAVĀ

Māc. Edg. Lauge, 864 Pleasant Park Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

VASARSVĒTKU VESTS

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz vilniem 1270 D. Mikelsona vadībā. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont. jaunatne.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Ģimenes dienas dievkalpojumi 11. maijā: pl. 10.30 Salas baznīcā un pl. 11 Jonkeru baznīcā, pl. 1.30 Betlemes baznīcā un pl. 5. p.p. Džamaikā. Visās vietās ar dievgaldu.

ČIKAGA

Latvijas ev. lut. baznīcas Svētā Pāvila draudze — 18 W. 641 Forest Preserve Drive Wood Dale, Illinois (dienvidriet. no Irving Park Rd. un Addison Rd.).

Mācītājs Māris Kirsons — 803 DesPlaines Ave, Forest Park, Ill. 60130, tel. 366-3347.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 no rīta. Svētdienas skolas sākums plkst. 9.30.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

11. maijā pl. 11 dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. A. Rautenšilds. Solo Skaidrīte Borģiele, pavadīs Daina Borģiele. Pēc dievkalpojuma svētdienas skolas Ģimenes dienas sarīkojums ar skolotājas Raitas, Brunovskas referātu un citiem priekšnesumiem.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūri (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Liventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1886 Pauline Blvd.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1700, mācītāja mājā 538—7647.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 62 Mozart St., Jamaica Plain, Mass. 02130, telef. 522—9310.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.,

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr. Mrs. Miss .....

Adrese: .....

.....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa $2.00 par 1 m ēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

Īstā pikrele par savu vārdu neuztraucas

Par vietējiem citu tautu izcelsmes līdzpilsoņiem mēs bieži neesam pārāk augstās domās. Dzenoties pēc dolara, viņi gaužām maz vērības veltījuši latviešu tautas kultūras un vēstures studijām. Lai paplašinātu šo atpalikušo intelektuāļu garīgos apvāršņus, mēs tiem esam izskaidrojuši doktrīnu par Nameja gredzena rašanos, esam deklarējuši, ka centrāltirgus sirmajā Rīgā bijusi viena no visievērojamākajām celtnēm Eiropā, un lepni izslējuši krūtis, apgalvojot, ka latviešu valoda ir visvecākā mēle pasaulē. To, ka rietumu kultūras renesanses kustības pārstāvji — turīgākie hipiši — pēdējā laikā sākuši tērpties mūsu Alsungas un citu novadu tautas dēlu sensenajos godību svārkos, mums nav jāatgādina. Tas katram saprātīgam cilvēkam, kas seko modernās modes attīstībai, ir redzams jau pirmajā acu uzmetienā.

Mēs tomēr nevaram un nevaram saprast, kā gan tas nākas, ka iedzimtie, kas ar mūsu palīdzību apguvuši zināšanas par latviešu sūtību, parasti konstatē: „Now I know all about Lithuanians. Jā, jūs lietuvieši tiešām esat velna pulveri. Deprezijas gados, ziniet, mani viens lietuvietis reiz ieaicinājis pusdienās..."

Ar to iedzimtais ir pielaidis uguni pakulām. Cienījamais latviešu izcelsmes emigrants izmisumā pacej rokas un, publiski savu amerikāņu vai kanadiešu studentu par galīgu analfabētu nenosaucot, apliecina: „I am Latvian, not Lithuanian. You know what I mean?" Un lai uz visiem laikiem nepazaudētu iedzimtā draudzību, viņš perfektā sanskritā pie sevis piebilst: „Muļķa desa, tāds! Tu nezini, kāda starpība starp latvieti un leiti."

Kad nesen televīzijā latviešu mūziķi Arthur Ozolin programmas pieteicējs nodēvēja par slavenu lietuviešu pianistu, vismaz 1532 Toronto latvieši sašutumā pavadīja daudzas bezmiega naktis. Ar to, ka mūsu lielajās godā dienās runu teikšanai aicinātie lielā kalibra politiskie orātori, lai iegūtu latviešu vēlētāju atbalstu, pēc pirmā teikuma „My dear Latvian friends" apliecina, ka arī kāds viņu sencis bijis lietuvietis, mēs esam jau zināmā mērā apradušī. Un mēs tā darām pareizi, jo var būt, ka runātājs informāciju par latviešiem smēlies no Jorkas universitātes mācību grāmatas, kurā teikts: „Latviešu valoda ir lietuviešu valodas dialekts."

Arī latviešu makšķerniekiem, kuŗus vietējie, nemaz acis nepamirkšķinot, bieži nodēvē par lietuviešiem, dzenoties pēc zivīm, šad un tad iznāk lietot nepareizus savus upuŗu lingvistiskos apzīmējumus. Ņemsim piemēra pēc garšīgo glāžaci (Walleye), kuŗa izcelsmes ziņā ir daudz tālāk no līdakas nekā latvietis no lietuvieša. Bet liela daļa makšķernieku to stūrgalvīgi dēvē par pikreli. Ja arī zivīm būtu sava valoda, tad pikrelē noteikti runātu dialektā, kuŗu bez lielām grūtībām varētu atšifrēt pārējās līdaku cilts zivis. Pikrele ir mazas pasugas līdaciņa. Dažādos novados arī pikrelēm ir dažādi apzīmējumi, bet visas sadalāmas trīs galvenās ģimenēs: ķēžveidīgās pikreles, sarkanspurainās un zaļu vai dūņu pikreles. Populārākā ir ķēžu pikrele, kuŗu dēvē arī par parasto pikreli, austrumu līdaciņu, zaļo līdaku, kaparlīdaku, Džeka zivtiņu un, nezin kāpēc, arī par čūsku.

Makšķernieks, kas reiz izvilcis pikreli, bez mikroskopa tūlīt konstatēs, ka ir nenoliedzama starpība starp šo zivi un īsto līdaku vai mazu maskiju.

Mugura pikrelei ir brūnganzaļa, sānos zaļai krāsai piejaukta klāt dzeltenā, tādēļ sāni ir gaišāki. Pavēderi pikrele ir apklājusi ar gandrīz pavisam balt

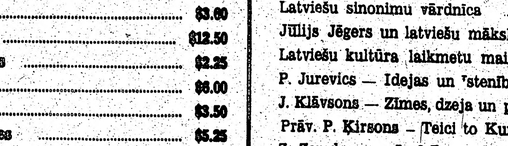

tu vestī. Raksturīgs ir ķēžveidīgais, tikla acīm līdzīgais melnais strīpainais musturis, kas pārklāj pikreli no galvas līdz pat astei.

Pikreles sastopamas šī kontinenta austrumu daļas ūdeņos: Kanadā — Jaunskotijā, Ņubransvikā un Kvebekā, bet ASV no Mēnas līdz Floridai, kā arī Tenesijā un Teksasā. Jāpiezīmē, ka pēdējos gados pikreles ar labiem panākumiem ieaudzinātas arī citos ūdeņos.

Ja makšķernieks savu vigvamu uzcēlis kādā minētajā kontinenta daļā, tad pikreles atrast nebūs grūti. Tās mājo gandrīz katrā upē, ezerinā vai dīķiti. Uz pikrelēm ejot, termometrs makšķerniekam līdz nav jāņem, jo šīs zivis daudz par ūdens temperātūru neuztraucas un jūtas labi kā siltos, tā arī aukstos ūdeņos. Tās vienmēr ir izsalkušas un rijības dēļ nemaz nav izlepušas piedāvātās ēsmas izvēlē. Nekādi īpaši makšķerēšanas rīki, ejot uz pikrelēm, nav vajadzīgi. Parastais spinings un parastā spole un aukla veiks savu uzdevumu. Te gan jāpiezīmē, ka vizullīšiem jābūt nelieliem un labākos panākumus dos sidraba, sarkanbalti vai vara krāsas vizuļiši. Makšķerējot ar dabisko ēsmu, piemērotākās ir 2½ — 3½ collu garas maiītes vai grunduļiši. Pikrele neatteiksies arī no treknas sliekas, maza vēžīša vai vardītes.

Pikreļu makšķerēšanas sezona sākas jau agrā pavasarī un ilgst līdz vēlam rudenim. Parasti labākie mēneši ir aprīlis, maijs, jūnijs, septembris un oktobris. Daudzos ūdeņos pikreles var makšķerēt kurā katrā dienas stundā. Vasarā labākais ir rīta cēliens, pēcpusdiena un pievakare. Vējainas, mākoņainas un lietainas dienas solot vislabākos pikreļu lomus. Zālainās ezeru krastmalās pikreles dzīvo pavisam seklos ūdeņos. Bieži pikreles klātieni nodod virs ūdens redzamā muguras spura. Upēs pikreles mīl uzturēties atvaru ņos, mierīgāka ūdens piestraumītēs un zālainās piekrastēs.

Makšķerējot ar pludiņu, tas jāpiestiprina auklai kādas trīs vai četras pēdas virs ēsmas. Tāpat kā līdaka, arī pikrele maltīti vispirms sagrābj sānos, pa skrien kādu gabaliņu, tad apstājas, lai ēsmu norītu. Tas ir brīdis, kad makšķerniekam jāpamostas un tūlīt steidzīgi jāpiecērt. Bieži pikrele bez lielas pretestības seko auklai līdz pat laivai un metas vizulītim virsū tikai tad, kad tas jau taisās atstāt ūdeni. Vasaras mēnešos pikreles makšķerē arī ar velci, bet ziemā parastai ēsmai lieto mazus „šeinerīšus".

Pikrele ir diezgan piekļājīga cīnītāja. Sākumā tā neizrāda auklas galā pārāk lielu pretestību, bet, kad pievilkta laivai, tā pēkšņi sāk mest mežonīgus kūleņus un makšķernieka par prieku demonstrē savu apbrīnojamo akrobātikas mākslu. Izstrakojusies pikrele diezgan ātri nogurst, un tad to laivā dabūt vairs nav grūti. Jāievēro, ka pikreles mute ir trausla, tādēļ nav ieteicams to izcelt no ūdens bez tīkliņa — tā viegli var pazaudēt skaistu lomu.

Parasti pikreles ir 1 — 3 mārciņas smagas, bet dažos ūdeņos tās izaug arī līdz 5 — 6 mārciņu smagumam. 1957. gada 6. jūlijā Franks Makgoverns Jaundžersijas Aetnā izvilka 9 mārciņas smagu pikreli. Šo rekordu līdz pat šodienai vēl neviens cits makšķernieks nav pārspējis.

Pikrelei ir saldena, miksta gaļa, bet tā ir diezgan asakaina. Lielākās pikreles parasti sagriež filejos, mazākās cep pannā, un karstos taukos asakas pašas atlobas.

Pikreles tūlīt pēc izmakšķerēšanas ir jānozvejno un jāizžāra, tas uzlabo viņu garšu. Garšu vēl vairāk var uzlabot, ja, ēdot svaigi ceptu pikreli, piedzer aukstu alu vai tomātu sulu.

A. Pelēkais

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

R. K. Masijs — Nikolajs un Aleksandra	$9.00
Dz. Kiršteins — Kaliet sirdis akmenī, brāļi!	$5.00
I. Grebzde — Sērmūkšļu pagasta ļaudis	$3.20
Dr. A. Ziedonis — The religious philosophy of Rainis	$6.80
Angelika Gailīte — Rītausmā	$4.00
T. Zeltiņš — Zvaigznes egles zarā	$4.20
P. Klāns — Karsta dzelzs	$12.00
U. Ģērmanis — Zili stikli, zaļi ledi	$5.80
Ed Salna — Cerību cietumā	$4.00
K. Kundziņš — Atmiņas	$4.00
A. Eglītis — Bezkaunīgie veči	$5.80
J. H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00
J. Babre — Meditācijas	$3.95
Z. Mauriņa — Pasaules vārtos	$5.00
„ Dzīves apliecinātāji	$3.50
A. Rupģis — Tik pie Gaujas, tik pie Gaujas	$4.20
Ed. Freimanis — Apsēstie	$3.60
Ed. Stūna — Negātīvais stils	$12.50
P. Aigars — Sarkanais vilciens	$2.25
Kā to sauc	$6.00
Sveiki, vāverīt	$3.50
J. Grīns — Redaktora piezīmes	$5.25
J. Kronlins — Dieva druva	$4.50
Ingrida Vīksna — Un gājiens neapstājas, dzej	$4.20
A. Irbe — Vientuļa laiva ir nošu zīme, dzej.	$4.00
I. Bērziņa — Nopietnības laiks, dzej.	$3.00
G. Arvaldis — Māksla un dzīve, traktāts	$6.00
Aspazija simts gados	$7.80
K. Ulmanis — Klausaities vēstures sojos	$2.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētku vēsture	$12.00
V. Bērzkalns — Latviešu dziesmu svētki trimdā	$12.00
Latvijas skatu albums	$7.50
Elza Klaustiņa — To nevar aizmirst	$4.50
T. Zeltiņa sakārt. — Ciruļu zvani, dzeja	$7.50
Ed. Dunsdorfs — Trešā Latvija	$4.25
Astrīde Ivaska — Ziemas tiesa, dz.	$4.00
A. Ķeniņš — Zvaigžņotā junda, dzejoļi	$4.00
S. Lazdiņa — Mana vaina, rom.	$5.00
A. Dziļums — Aizaugušās drupas	$4.80
M. Eglītis — Rotaļa, stāsti	$3.00
A. Niedra — Atkal Eiropā, rom.	$4.50
Latviešu vēsture dzejā un gleznās 2. gr. Asinis un ugunis	$6.80
„ Svešos ceļos un pajumtē	$6.80
Ceļi, rakstu krājums XIII	$3.20
Latviešu tautas teikas un pasakas 10. gr.	$7.80
K. Dzelzītis — Pasaules krustceļos, dzej.	$3.20
A. Vilnis — Rājiens sirdij, dz.	$3.00
„ Lauru vainags, dz.	$3.25
„ The Laurel wreath (angļu val.)	$2.75
„ In Memory (velt. J. F. Kennedy)	$2.00
G. Janovskis — Pār Trentu kāpj migla, rom.	$4.80
P. Jēgere-Freimane — Es apliecinu tevi	$4.20
A. Daugule — Sadedzinātie tilti, rom.	$3.00
K. Ķezbers — Daktera Applebija kalpi, st. un nov.	$4.00
E. Lūkins — Meditācija par Mendelsonu-Bartoldiju	$2.00
V. Ramons — Putekļi sarkanā rietā, rom.	$4.50
Turģenevs — Dūmi, rom.	$3.85
L. Dombrovska-Larsena — Uz darbnīcas alieksīņa, pārdomas	$4.50
Danno — Domu atomi, aforismi	$0.50
J. Kronlins — 379 dienas	$9.60
Jānis Rozentāls —	$24.00
K. Kezbers — Brencītis, pasaka	$4.00
E. Ardenss — Serafima spārni, noveles un stāsti	$4.50
Latviešu tautas teikas un pasakas — 8. gr.	$7.80
Latviešu tautas teikas un pasakas — 9. gr.	$7.80
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlītlis un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Rabris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Čenču Jezups — Piters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
Latviešu sinonīmu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
P. Jurevics — Idejas un ticība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Kirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
J. Sirmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un svaigzmes	$4.50
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slipķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hirša — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
2. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtīšanai zvaniet Tālr. 921-7121

DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

10. maijā—plkst. 5.30 p.p., Toronto latviešu kreditsabiedrības 10 gadu jubilejas sarīkojums ar svinīgu aktu un balli Latviešu namā.

31. maijā — plkst. 6 vak. TLTA ģimnazijas 13. izlaiduma akts Latviešu namā.

7./8. jūnijā — Jaunatnes un sporta svētki Sidrabenē.

1. novembrī — DV namā DV Toronto nod. gadasvētki ar latviešu kaŗavīra daudzinājumu.

KIČENERA

31. maijā — pl. 7 vak. DV nodaļas vanadžu kopas rīkotais vīru koŗa Viesturs koncerts un Cerību balle ar karalienes vēlēšanām Hungarian Home Club telpās pie Voterlū - Velingtonas lidlaukā. Spēlēs Zaļuļa kapella.

NIAGARA

26. un 27. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas.

HAMILTONA

10. maijā — pl. 7.30 HLB „Maija karalienes" svētki Rainbow zālē, King E. un Samford ielu stūrī.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā. 915 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 706.

Vairums pret kroplojumu . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

smalkumi. Runājot Luža Bērziņa vārdiem, „valoda ir garu teka, sirds pie sirds pa viņu staigā". Mēs nevēlamies sajaukties kopīgā katlā.

Ramaves saiets Upsalā nebija domāts, lai vienotos par kādiem lēmumiem vai tikai ieteikumiem. Tajā risinātās pārrunas tikai atgādināja, ka arī mūsu valodā un rakstu kultūrā radušās problēmas, par kuŗām nevar nedomāt. Nav šaubu, jo tālāk trimdā dzīvosim, jo vairāk tās aktualizēsies. Tādā sakarā bija dzirdams ieteikums, lai mūsu trimdas valodnieki nodotos ne vien zinātniskiem pētījumiem, bet arī valodas un rakstu prakses jautājumiem. Būtu nepieciešama jauna rokasgrāmata ar dažādiem padomiem, apmēram, kā kādreiz bija J. Endzelīna brošūra „Dažādas valodas kļūdas". Grāmatu apgādiem un periodisko izdevumu redaktoriem vienmēr būtu jāpiesaista lietpratīgs korrektors.

Šis publiskais saiets ierosināja arī pārdomas, vai tomēr nevarētu notikt ja ne globāls, tad, piemēram, Eiropas kontinenta trimdas valodnieku kongress, kuŗā paredzētos valodas prakses jautājumus pārrunā tikai lietpratēji. Tad varētu gaidīt arī autoritātīvus lēmumus.

...uztraucas

...dīkiti. ...nometrs ...jāņem, ...ūdens ...un jū- ...aukstos ...izsalku- ...nav iz- ...as izvē- ...ērēšanas ...av vaja- ...un pa- ...ks savu ...zīmē, ka ...un la- ...sidraba, ...āsas vi- ...dabisko ...2⅓ — ...es vai ...teiksies ...aza vē-

...s sezo-

Makšķerējot ar pludiņu, tas jāpiestiprina auklai kādas trīs vai četras pēdas virs ēsmas. Tāpat kā līdaka, arī pikrele malttīti vispirms sagrābj sānos, pa skrien kādu gabaliņu, tad apstājas, lai ēsmu norītu. Tas ir brīdis, kad makšķerniekam jāpamostas un tūlīt steidzīgi jāpiecērt. Bieži pikrele bez lielas pretestības seko auklai līdz pat laivai un metas vizulītim virsū tikai tad, kad tas jau taisās atstāt ūdeni. Vasaras mēnešos pikreles makšķerē arī ar velci, bet ziemā parastai ēsmai lieto mazus „šeinerīšus".

Pikrele ir diezgan pieklājīga cīnītāja. Sākumā tā neizrāda auklas galā pārāk lielu pretestību, bet, kad pievilkta laivai, tā pēkšņi sāk mest mežonīgus kūleņus un makšķerniekam par prieku demonstrē savu apbrīnojamo akrobātikas mākslu. Iztrakojusies pikrele diezgan ātri nogurst, un tad to laivā dabūt vairs nav grūti. Jāievēro, ka pikreles mute ir trausla, tādēļ nav ieteicams to izcelt no ūdens bez tikliņa — tā viegli var pazaudēt skaistu lomu.

...sarī un ...Paras- ...aprīlis, ...un ok- ...pikreles ...rā die- ...kais ir ...un pie- ...ņainas ...vislabā- ...ās eze- ...īvo pa- ...ži pik- ...ūdens ...Upēs ...atvari ...iestrau- ...tēs.

Parasti pikreles ir 1 — 3 mārciņas smagas, bet dažos ūdeņos tās izaug arī līdz 5 — 6 mārciņu smagumam. 1957. gada 6. jūlijā Franks Makgoverns Jaundžersijas Aetnā izvilka 9 mārciņas smagu pikreli. Šo rekordu līdz pat šodienai vēl neviens cits makšķernieks nav pārspējis.

Pikrelei ir saldena, mīksta gaļa, bet tā ir diezgan asakaina. Lielākās pikreles parasti sagriež filejos, mazākās cep pannā, un karstos taukos asakas pašas atlobas.

Pikreles tūlīt pēc izmakšķerēšanas ir jānozviņo un jāiztīra, tas uzlabo viņu garšu. Garšu vēl vairāk var uzlabot, ja, ēdot svaigi ceptu pikreli, piedzer aukstu alu vai tomātu sulu.

A. Pelēkais

...nas	$9.60
...	$24.00
...s, pasaka	$4.00
...spārni, noveles un stāsti	$4.50
...un pasakas — 8. gr.	$7.80
...un pasakas — 9. gr.	$7.80
...la, rom.	$4.50
...le, dzej.	$4.00
...ļevska — Meža bērni	$4.00
...Dūlitls un viņa zvēri	$4.00
...	$3.60
...zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
...ušo sala, stāsti	$8.20
...h under Communism	$5.95
...Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
...gas ziņgu grāmata	$4.00
...zeme, st.	$3.80
...ta brīnumi	$4.75
...raksti par zinātni un teātri	$5.70
...Faces of Co-Existence	$6.00
...cēliens, rom.	$5.00
...nīca	$6.00
...u māksla	$6.00
...tu maiņās	$6.00
...'steniba	$6.00
...ēja un proza	$3.80
...to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
...s ceļā, stāsti	$3.80
...IV	$4.00
...a	$3.80
...stāsti	$3.00
...pasaule	$4.00
...Neaizmirstami sporta brīži un ...	$4.50
...a	$37.50
...ta	$37.50
...traģika	$5.50
...n pasakas 7. gr.	$7.80
...	$6.80
...	$4.00
...ku virsnieks	$4.00
...turi savās rokās	$3.50
...kās oktobrī	$3.90
...zaļais koks, rom.	$4.50
...dums, atm.	$5.00
...blāzma, stāsti	$4.00
...ņžoga, atm.	$3.80
...a, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
...divi ir pieci	$7.00
...baznica	$3.50
...un tās bērnu audzināšana	$0.50
...kauja	$6.56
...moliņš, pasakas	$3.25
...s, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
...sts ar 102 ilustrāc.	$8.50

...Tālr. 921-7121

...RĀMATNĪCĀ

...Street, Toronto 4, Ont.

GOPPERA FONDA BALVOTA GRĀMATA

Dr. N. Vīksniņa

LATVIJAS VĒSTURE JAUNĀ GAISMĀ

vēl dabūjama

OTTO KROLLA KULTŪRAS BIROJĀ

1816 — 16th Avenue

Sterling, Illinois 61081

DV APGĀDA IZDEVUMI

Angelika Gailīte — Rītausmā	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas	$4.20
Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza	$5.90
A. Rubulis — Latvian Literature latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$3.90
Johans H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00

Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4,
Ont., Canada.

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES UN DELIKATESES

Iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,

KUR VALDA KVALITĀTE

tip-top MEATS *delicatessen*

1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982

YORKDALE SHOPPING CENTRE — 7838866

IEPRIECINIET SAVUS RADUS, PIEDERĪGOS UN PAZIŅAS

PAGAUGSAIŅI	Cenas ASV dolāros
2 — 2 kg cūku tauki, 2 kg cukurs, 2 kg rīss, 2,5 kg baltie kviešu milti, 40 cigaretes, brutto 10 kg	18.50
3 — 2 kg bēkons vai žāv. speķis, 1 kg cūku tauki, 1 kg žāv. karbonāde vai 1 kg šķiņķis, 5 kg	19.75
4 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	32.00
6 — 9 kg mannā vai baltie kviešu milti (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) un 40 cig. brutto 10 kg	16.00
8 — 19 kg milti vai mannā (svars no katra pēc pasūtinātāja vēlēšanās) brutto 20 kg	22.70
9 — 20 mārc. (8,5 kg) augstākā labuma kausēti cūku tauki 0,5 kg paciņās, brutto 10 kg	25.00
11 — 0,5 kg sviesta, 1 kg tauki, 1 kg kakao, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolādes, 80 cigaretes brutto 5 kg	22.75
12 — iepriekšējais sainis dubultots, 10 kg	38.50
13 — 2 kg sviests, 2 kg dūmdesa, 2 kg speķis, 1 kg pupiņu kafija, 340 gr rozīnes, 300 gr šokolādes, 1 kg žāvēti jaukti augļi. 100 cigarettes, brutto 10 kg	38.45
14 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.00
15 — 2 kg cukurs, 2 kg sviests, 2 kg žāvēta karbonāde, 1 kg pupiņu kafija, 400 gr šokolāde, 200 gr tēja. 454 gr kakao, 100 cig., 225 gr karameles, brutto 10 kg	38.80
16 — iepriekšējais sainis dubultots, 20 kg	69.90
19 — 9 kg milti, 6 kg cukurs, 4 kg rīsi, brutto 20 kg	26.65
20 — 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg dūmdesa, 1 kg žāvēta karbonāde, 0.5 kg pupiņu kafija, 2 kg cukurs, 1 kg žāvēti jaukti augļi, 454 gr kakao, 454 gr medus, 60 cigarettes, brutto 10 kg	31.00
21 — iepriekšējais sainis dubult. — 200 cigaretes, 20 kg	56.00
22 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 454 gr kakao, 500 gr sviests, 340 gr rozīnes, 50 gr „Neskafē", 300 gr šokolāde, 225 gr šokolādes karameles, 500 gr biskvīti vai piparkūkas, 240 gr konfektes un 20 svecītes	21.80
23 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais dubultots	35.90
24 — SVĒTKU sainis — 1 kg cukurs, 1 kg milti, 1 kg sviests, 1 kg rīss, 1 kg žāv. jaukti augļi, 1 kg dūmdesa, 500 gr pupiņu kafija, 454 gr kakao, 370 gr biskvīti, 100 gr tēja, 340 gr rozīnes, 200 gr šokolāde, 227 gr karameles, 20 svecītes un 60 cigaretes	30.00
25 — SVĒTKU sainis — iepriekšējais sainis dubultots, klāt 500 gr riekstu kodolu	53.00
31 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 1 kg sviesta, 2 kg cūku tauku, 2 mārc. kakao, 1 kg pupiņu kafijas, 1 kg žāv. augļu, 2 kg manna, 1 kg rīsu, 225 gr. šokolādes karameļu, 200 cigarešu	39.90
33 — 18,5 kg cukura, mannas vai rīsu (no katras preces tik, cik vēlaties, vai arī tikai viena prece) — 41 mārc.	24.90
34 — 4,5 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti, 2,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 20 mārc.	22.70
35 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	37.50
36 — 9 kg baltie „American" kviešu milti, bīdelēti; 4,5 kg rīss 4,5 kg cūku tauku — 40 mārc.	30.75
37 — 4 kg baltie „American' kviešu milti, bīdelēti; 2,5 kg žāv. šķiņķa, 2,5 kg bekona — 20 mārc.	29.75
38 — iepriekšējais sainis divkāršots — 40 mārc.	51.50
39 — 4 kg cūku tauku; 4,5 kg eksporta bekona — 19 mārc.	29.50
40 — iepriekšējais sainis divkāršots — netto 38 mārc.	52.50
41 — 2 kg cukura, 4,5 kg bekona, 2 kg rīsu — 19 mārc.	27.50
42 — iepriekšējais sainis divkāršots — 38 mārc.	45.50
43 — 4 kg cūku tauku; 2.5 kg cukura, 2 kg rīsu — 19 mārc.	20.90
44 — iepriekšējais sainis dubultots	36.50
45 — 8 kg cūku tauki, 9 kg eksporta bekona, žāvēts, kopā 38 mārc.	49.50
46 — 5 kg milti, 3 kg cukurs, 2 kg rīsi, 2 kg makaroni, 1 kg rozīnes, 250/350 gr raugs, sausais, 1,5 kg piena pulveris, 1 kg sviests, 560 gr siers, 1 kg žāv. augļi, rāts, 200 gr pipari, 200 gr lauru lapas, 50 gr vaniļas 210/300 gr pudiņa pulveris, 320/400 gr zupas koncentcukurs — 38 mārc.	37.00

Saiņa cenā ieskaitīts viss, jāpieskaita 8% Kanadas valūtai.

DV GRĀMATNĪCAS
491 College Street, Toronto 4, Ontario,
— sainīšu nodaļa atvērta ik dienas no pl. 8.30 — 5 p.p.
sestdienās no 8.30 — 2 p.p.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

ATKAL DABŪJAMA

LILIJAS ZARIŅAS

SARKANĀ MIGLA

(Trešā izdevumā)

Autore stāsta par dzīvi okupētajā Latvijā kopš Jelgavas krišanas 1944. gada vasarā līdz izbēgšanai uz Rietumiem. Grāmata ir dzīves stāsts par visu, ar ko toreiz bija jāsaduras mūsu tēviem, mātēm, brāļiem un māsām. Tas tālu pārsniedz katru izdomu par pazemojumiem, kuri bija jāpacieš un jāpārdzīvo tiem, kam nebija laimes izkļūt brīvībā

Šī ir GRĀMATA, kas pārspēj visus iepriekšējos izdevumus PAR okupantu izrīcībām un DZĪVI okupētajā LATVIJĀ

Grāmata glīti iesieta — 588 lapas puses, maksā $7.50

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

PASŪTINĀJUMA ZĪME.

Lūdzam izsūtīt .... eks. „SARKANĀ MIGLA".

Samaksai pievienoju $..........

Vārds, uzvārds ....

Adrese ....

Datums .... Paraksts ....

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

FRANK VASSBA

ADVOKĀTS-NOTĀRS

263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

PĀRSŪTĀM naudu uz LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35., pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

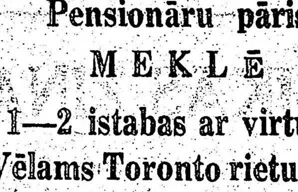

Tālr. 534-1403, Toronto

Pensionāru pāris MEKLĒ 1—2 istabas ar virtuvi. Vēlams Toronto rietumos.

Zvanīt Toronto 233-9375.

Baltic PLASTERING

Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.

Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.

Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

Marga Kalniņš dz. TROICS

dzimusi 1910. gada 30. decembrī,
mirusi 1969. gada 21. aprīlī.

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

Elizabete Meyers dz. WEISS

dzimusi 1891. gada 19. jūlijā,
mirusi 1969. gada 19. aprīlī.

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

IGAUŅU OPTIĶIS

J. RATAS

169 Danforth Ave. HO 5 - 6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI. Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

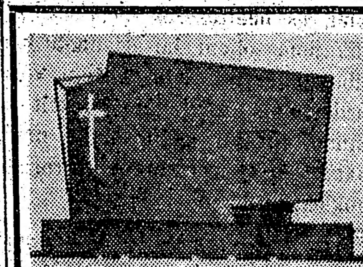

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955

Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

★

STABURAGS AICINA VISUS uz koncertu

4. maijā, plkst. 3 p.p. Latviešu namā, Toronto

Meiteņu ansamblis	trio	koklētāju ansamblis
Dzintars no Hamiltonas	Mēs no Toronto	Alsunga

Ieejas maksa $2.00

Staburaga biedriem un bērniem zem 14 g. ieeja brīva

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225

Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.

Pieprasiet telefoniski 465-5225

„Jautrais Ods"

JŪS GAIDA CIEMOS

Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.

Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

ŠOFERIS

VAJADZĪGS LATVIEŠU UZŅĒMUMAM
VIEGLAI PIEGĀDEI
5 DIENAS NEDĒĻĀ
(Uzņēmuma automašīna)
Zvanīt Toronto — P. Ratniekam 921-7121
vai E. LEJIŅAM 363-6496

TEICAMA GRĀMATA DĀVANAI

Ingrīdas Vīksnas

UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS

Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrīda Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.

Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzenis.

GRĀMATAS CENA $4.20

Grāmata pasūtināma DV GRĀMATNĪCĀ —
491 College Street, Toronto 4, Ont.

LATVIEŠU SKAŅU PLATES

H—3016 — Kungs, mēs Tavā priekšā zemojamies..Stereo $5.00
Pirmā pusē: Viņš mani mīlēja, Maldošais, Pestītāj Jēzu, Dusi no darba, Esmu ceļinieks, Neej garām, dārgais Jēzu!, Zaronas roze. Otrā pusē: Mans patvērums, Viņš sauc, Tēvs, es esmu vājš un gurdens, Pazudušais dēls, Lielākais brīnums un Labais gans.

Izpilda Čikāgas baptistu koris, vīru dubultkvartets, solisti — V. Landmane, M. Cakare un P. Geistauts. Pie ērģelēm — Valdis Treimanis un diriģents Varimants Mūrnieks.

Dziesmu Vairogs — koris. Stereo $5.50
Tu, Mūžīgais — A. Kalnājs. Dārgās ēnas — J. Zālītis. Naktij — A. Jērums. Trimdinieka dziesma — V. Baštiks. Senlatviete — V. Baštiks. Zilie sapņu kalni — P. Barisons. Bērzs rudenī — J. Vītols. Bārenītis — J. Graubiņš. Jāju, jāju koklēdams — J. Norvilis. Lai jāj tautas šoruden — A. Ābele. Pūti, pūti, zilais vējiņš — A. Kalnājs.

Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koris ar orķestri. Stereo $5.50
150. Psalms — B. Brittens. Orātorijas „Svētīti ļaudis" prologs. Svētīgi garā nabagi. Svētīgi, kam bēdas.

Verena Steips - Dambrans, klavieres. Mono $5.00
Suite — A. Šturms. Ballade — A. Kalniņš. Sonata — T. Ķeniņš. Sonatina — J. Mediņš.

Sv. Andreja draudzes koris. Mono $4.50. Stereo $5,50
Solisti: M. Dežardēna, P. Geistauts, E. Timermane — ērģeles un A. Purvs — diriģents: Pie Bābeles upēm — A. Kalniņš. Zvaigžņotā junda — T. Ķeniņš. Kā briedis brēc — E. Melngailis. Zem nastas — H. Pavasars. Gloria — A. Vivaldi.

H. Birkens—Latviešu dejas un dziesmas. Mono $5.-, Stereo $5.50
Sen tas bij. Neaizmirstamais skūpsts. Atceries meitenīt. Pērses meitene. Lakatiņš zilais. Brūklenājs. Bij Jāņu nakts. Vēlreiz draugs, nāksi tu. Draugs, nejautā. Tur es dzēru. Šķiršanās.

Daugavas Vanagu Nr. 2. Mono $5.00. Stereo $5.50
Mirdzot šķēpiem. Jau saule riet. Baltā roze. Kad pār austrumiem. Mana dzimtene Kurzeme. Kur Gauja plūst. Pumpinrasā. 15. divīzijas dziesma. Es vēlos mājās pārnākt. Tur Cēdelgemā, draugs. Balta roze nozied. Vedēj. Virši zili, virši sārti. Aizgāja latvietis. Junda.

Alfreds Poriņš — Teiksma. Mono $5.00
Pūt vējiņi. Ar laiviņu ielaidos. Div dzeltenī kumeliņi. Visiem rozes dārzā ziedēj. Ai, zaļā līdaciņa. Saulīt' tecēj', tecēdama. Verdzenes dziesma. Ziemas saule. Spāniešu romance. Liepu tēja. Kad nāksi atkal.

Vīru koris VIESTURS. Mono $4,50
(No 1959. g. — 1965. gadam iedziedātā 21 dziesma)
Lai vētra krāc. Šurp brāļi. Karš. Uguns mīlna. Jaunība. Miglā. Dzimtā puse. Jāņu laiks. Saule un mēness. Dzelmju snauda. Pūtin pūta... Kā gan var pazīt. Grūti pūta līgaviņa. Aijā manu vieglu prātu. Div' bajāri. Padziedami nu, bāliņi. Viens gans nomira. Visi gani mājās dzina. Apsegloju biržu sesku. Kalējiņi bāleliņi. Alus kanna. — Diriģenti: I. Sakss un L. Albertiņa. Solists: J. Baruks.

DABŪJAMAS DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT.

ONTARIO IEDZĪV. + 5% P.S.T.

DĀVANU SAIŅI

uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.

Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.

Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17¾ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.

Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.

Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtīnājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmums.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

Vērtīga kultūrvēsturiska grāmata derīga dāvana skolu jaunatnei.

Angelikas Gailītes

RĪTAUSMĀ

Kultūrvēsturisks stāsts par Andreju Pumpuru un laika biedriem. Autore še rāda savu prasmi vienkārši un skaisti attēlot tā laika notikumus, zīmīgi raksturojot tajos iesaistītās personas.

Vāka apdare ED. DZEŅA

GRĀMATAS CENA $4.00
Pasūtināma DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 4, Ontario.

Nemilitāras 1. maija svinības Maskavā

Pad. savienība vienmēr noteikusi toni tradicionālajām 1. maija svinībām. Tomēr šogad Sarkanajā laukumā Maskavā bija daudz mazāks ļaužu pieplūdums nekā iepriekšējos gados. Ārzemju žurnālisti svinētāju skaitu lēsa uz tikai 10.000. Šogad pirmo reizi Maskavā nenotika arī militārā parāde, ar kuru Pad. savienība 1. maijā vienmēr mēdza demonstrēt savu varenību. Tāpat bija neparasti, ka partijas vadītājs Brežņevs savā runā atturējās no tiešiem uzbrukumiem ne vien ASV, bet arī sarkanajai Ķīnai.

Neiesaistot svētku parādē armijas spēkus, Pad. savienība, liekas, vēlējās paust pasaulei savu miera gribu. To apliecināja arī Brežņevs, savā runā deklarējot, ka Pad. savienība konsekventi uzturēšot mieru un drošību tautām, vadoties no Ļeņina principa par miermīlīgu sadzīvošanu arī ar valstīm, kuŗām ir citāda sociālā sistēma. Salīdzinot ar bargajām Kremļa varasvīru runām iepriekšējos gados, kad bija jādzird asi pārmetumi un uzbrukumi kā ASV, tā Rietumvācijai un citām brīvajām valstīm, Brežņevs šoreiz vēlējās apliecināt jauno Maskavas politiku, pārliekot uzsvaru no militāras varas uz komūnistisko internacionāli, jo Pad. savienību šogad gaida lielāki politiski notikumi — robežstrīda nokārtošana ar sarkano Ķīnu, sarunas ar ASV prezidentu Niksonu un ilgi gatavotā pasaules komūnistisko partiju konference Maskavā.

Čechoslovakijā, pretēji pērnā gada 1. maija svinībām, kad Prāgas ielās valdīja vispārēja sajūsma par jaunajām reformām, šogad fabriku strādniekus mudināja braukt uz laukiem pavadīt brīvdienu, vismaz atturoties no pulcēšanās ielās. Prāgā bija atsauktas visas 1. maija demonstrācijas, baidoties no pretpadomju izpaudumiem. Ielās gan bija izkārti sarkanie karogi un izlikti plakāti, simbolizējot internacionālo komūnismu, bet, par spīti pastiprinātiem policijas spēkiem, tie naktī pazuda. Policija bruņu mašīnās apbraukāja pilsētu un izklīdināja jauniešus, kuŗi nolika ziedus un iededzināja sveces pie Vencela pieminekļa Prāgas centrā.

Kamēr Brežņevs savā 1. maija runā Maskavā solīja „mieru un drošību visām tautām", apliecinājumam piesaucot komūnistu lielāko elku Ļeņinu, Čechoslovakijas iekšlietu ministrija 2. maijā paziņoja, ka drošības policija visā valstī izdarījusi „plašas iedzīvotāju pārbaudes", lai uzietu „kriminālos elementus". Pēc iekšlietu ministrijas oficiālajām ziņām, divu dienu akcijā apcietinātas 1255 personas, no tām 141 „dažādu iemeslu dēļ". Policijas akcija beidzās dienu pirms 1. maija svinībām un bija jau otra šāda veida „drošības pārbaude" pēdējo divu nedēļu laikā. Nedēļu iepriekš izdarītajā akcijā arestēja 3300 personu.

Plašās apcietināšanas Čechoslovakijā radījušas lielu nervozitāti. Lai nomierinātu satraukto iedzīvotāju prātus, jaunais partijas vadītājs Husaks, 1. maija priekšvakarā paziņoja, ka valstī notiks vispārējas vēlēšanas, kā arī partijas kongress, minot par termiņu — 1970. gada pirmo pusi... Tā bija viena no Dubčeka pamatprasībām, kad viņš pārņēma partijas vadību pērnā gada janvārī, bet netika iedzīvināta Varšavas pakta valstu iebrukuma dēļ. Pad. savienība pretojās kā partijas kongresa sasaukšanai, tā vispārējām vēlēšanām. Tagad Maskava cer, ka līdz nākošā gada vidum stāvoklis Čechoslovakijā būs tiktāl „normālizēts", ka kongresa sasaukšana un „vēlēšanas" neradīs vairs nekādas nepatikšanas. Husaks līdz tam laikam solījis atjaunot „mierīgu politisko situāciju". Partijas vadītājs izteicies, ka Komekona sanāksmē Maskavā nebijis jautājumu, „kuŗus nevarētu nokārtot sarunās Maskavas un Prāgas starpā."

Komūnistiskā bloka valstis visā Austrumeiropā atturējās no 1. maija militārajām parādēm, izņemot Austrumvāciju, kuŗa palika pie līdzšinējās tradicijas un lika savām karaspēka vienībām prūšu soli maršēt Marksa-Engelsa laukumā Austrumberlīnē. Rietumu sabiedrotie šo parādi apzīmējuši par četru lielvaru līguma laušanu. ASV, Anglijas un Francijas notā izteikta nožēla, ka Pad. savienība pieļāvusi militāru parādi Austrumberlīnē.

Komūnistiskajā Ķīnā partijas vadītājs Maocetungs un viņa amata mantinieks Linpiao 1. maijā parādījās tautai Pekingā un pieņēma 8 ārzemju sūtņus. Oficiāli ziņots, ka maija svinības norisinājušās visā Ķīnā — komūnistiskās partijas un tautas vienības garā, „Mao domu" ietekmē.

Strādnieku parādes notika arī vairāku arabu valstu galvaspilsētās, kā Bagdadā, Damaskā un citur. Sīrijas valsts galva Nuredins al Atasi deklarēja, ka arabu vienīgais ceļš ir „bruņota cīņa". Turpretim Izraēlā organizētie strādnieki 1. maijā nostrādāja pusi dienas un algu ziedoja speciālam fondam, financējot robežapsardzības pastiprinājumu Beisanā un Jordānas ielejā. Kalkutā Maocetunga piekritēji cīnījās akmeņiem un paštaisītām bumbām. Vairāk nekā 100 personas ievainotas. Japānas lielākajās pilsētās ap 7 milj. strādnieku 1. maiju nosvinēja pavasarīgā noskaņā. Vienīgā sadursme starp kreisā spārna studentiem un policiju notika kādā Tokio priekšpilsētā, kur 25 studenti arestēti.

Francijā 1. maija dienas demonstrācijas šogad izpalika, baidoties no ielu cīņām. No gājieniem atturēties bija aicinājusi arī komūnistu vadītā strādnieku federācija, lai novērstu atklātas sadursmes ar gollistiem. Sakarā ar prezidenta Degolla atkāpšanos abas puses centās no konflikta izvairīties. Komūnisti piedevām baidījās, ka varbūtējas ielu cīņas varētu veicināt Pompidū ievēlēšanu valsts prezidenta amatā. Parīzes priekšpilsētā Bellvillē policija tomēr arestēja 600 jauniešu, kuŗi pretēji valdības rīkojumam mēģināja rīkot demonstrācijas.

Anglijas galvaspilsētā strādnieku gājiens uz laiku paralizēja kustību Londonas centrā.

Italijā policijai nācās izbeigt kaušanos padomju un ķīniešu piekritēju starpā Neapolē un Florencē.

Portugalē policija izklīdināja nemierīgos studentus Lisabonā un Oporto. Spānijā policija savukārt cīnījās ar strādnieku un studentu „skrejošajām kolonnām", kuŗas dauzīja Madrides veikalu logus, kliedzot saukļus pret Franko režīmu.

Radikāla rīcība pret radikāliem

SPECIALRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Katrai lietai ir savas robežas. Studentu anarchistu ālēšanās amerikāņu universitātēs aizvadītajās nedēļās aizgājusi tik tālu, ka pamatoti var jautāt, vai atbildība par to, kas šobrīd notiek amerikāņu augstākajās mācību iestādēs, nav jāuzņemas arī šo iestādījumu vadītājiem. Ziņojumi presē liecina, ka universitāšu vadītāji daudzos gadījumos nav nekā darījuši mazās anarchistu saujiņas provokātorisko varas aktu ierobežošanai un pieļāvuši savās iestādēs disciplīnu nomainīt ar anarchiju.

Kalifornijas gubernātors Rolands Regans nesen apliecināja: „Tā dēvētajiem studentu nemierniekiem nav nekā kopīga ar godīgu vēlēšanos īstenot kādas nepieciešamas reformas mūsu augstākajās mācību iestādēs. Akadēmiskās brīvības vārdā tie nesodīti ignorē likumus, par kuŗu pārkāpšanu ikvienam citam pilsonim jāatbild tiesā un jārēķinās ar attiecīgām konsekvencēm. Ir pienācis laiks pateikt, ka likumu pārkāpējiem arī universitātēs nav vietas. Ja mūsu universitāšu vadītāji nespēs nodrošināt kārtību, es neatturēšos no visradikālākajiem soļiem, lai atjaunotu kārtību un universitātes varētu veikt uzdevumus, kādi tām piekrīt — jauno cilvēku izglītošanu, nevis patvaļīgu anarchistu un terroristu auklēšanu."

Tie ir spēcīgi vārdi. Bet laikā, kad vismaz 20 lielākajās amerikāņu universitātēs normālo darbu ir paralizējuši radikāļu nelikumīgā patvaļa, vēl pagājušajā nedēļā 8 lielāko universitāšu liberālie nobaidītie vai mīkstčaulīgie prezidenti, lai izpatiktu nemierniekiem, apliecināja, ka jāievēro radikāļu apņēmība, gudrība un mērķtiecība...

Amerikāņu sabiedrība pamatoti gaidīja, kādu nostāju pret universitāšu disciplīnas grāvējiem ieņems Baltais nams. Prezidents Niksons arī šai problēmai ir veltījis nopietnu ievērību. Pagājušās nedēļas nogālē viņš kādā sanāksmē deklarēja: „Man nav iebildumu pret studentu ierosinājumiem un centieniem miermīlīgā garā panākt dažas reformas universitātēs. Man tomēr jākonstatē, ka daudzās mūsu augstākajās mācību iestādēs studentu radikāļi pārmaiņu prasību vārdā terrorizē pārējos studentus un savus mācību spēkus. Savu gribu šie radikāļi cenšas uzspiest ar ieročiem un nažiem rokās. Tas nav pieļaujams. Es domāju, ka ir pienācis laiks, kad universitāšu vadītājiem mīkstčaulība ir jāapmaina ar stingru mugurkaulu. Padošanās radikāļu terroram un bezlikumībai ir neattaisnojama, un šai lietai ir jādara gals!"

Šķiet, ka Niksona pacietības mēru izsmēluši notikumi Kornella universitātē, kur saujiņa nēģeŗu dumpinieku ar nažiem un šautenēm piespieduši universitātes vadību bez iebildumiem akceptēt viņu prasības. Kādā citā universitātē nēģeŗu aktīvisti publiski izpļaukāja universitātes administrātoru.

Niksona deklarācijas rezultātā pēdējās dienās vairāku universitāšu vadītāji, kuŗi līdz šim radikālo anarchistu izdarībās noskatījās nepiedodamā pasīvitātē, tagad, šķiet, stiprinājuši savus mugurkaulus. Ar pieaicināto kārtības sargu palīdzību radikāļi ir padzīti, un darbs universitātēs atkal ievirzījies normālās sliedēs.

Radikāļu aprindās Niksons jau nodēvēts par nežēlīgu diktātoru.

Atsaucoties uz kādu 1960. gadā pieņemtu likumu, kas dod tiesības ASV prezidentam ārkārtējos gadījumos izolēt pilsoņus, kuŗi apdraud ASV iekšējo drošību, radikāļi apgalvo, ka Niksons ir izšķīries par koncentrācijas nometņu ierīkošanu armijas dezertieŗu un dumpīgo studentu izolēšanai. Protams, tās ir tikai baumas. Bet zīmīgā kārtā caurmēra amerikānis, kam studentu nemiernieku izdarības līdz kaklam apnikušas, domā, ka radikālo nemiernieku pārvietošana uz darba nometnēm nemaz nebūtu nosodāma rīcība. Jāšaubās, vai Baltais nams pret radikāļiem-anarchistiem spers tik radikālus soļus, bet var tomēr gaidīt, ka vienā vai otrā veidā vadlīnijas radikāļu nejēdzību izbeigšanai no Baltā nama nāks.

Aleksandrs Ķegumnieks

Kreisie Francijā saskēlušies

Franču kreisā koalicija saškēlusies atsevišķās frakcijās, tā mazinot izredzes uz kopīgu kandidātu, kas varētu sacensties ar Žoržu Pompidū 1. jūnija valsts prezidenta vēlēšanās. Turpretim Pompidū, jau nodrošinājies ar gollistu un neatkarīgo republikāņu atbalstu, mierīgs devies uz savu lauku rezidenci Vidusfrancijā plānot savu vēlēšanu kampaņu.

Līdz šim jau trīs kreiso vadoņi, ieskaitot Marseļas sociālistisko pilsētas galvu Deferē, paziņojuši, ka vēlas kandidēt prezidenta vēlēšanās. Sociālisti cer vienoties par Deferē kandidātūru, bet komūnisti atstājuši jautājumu atklātu paši savam kandidātam, kamēr izdosies panākt ar sociālistiem kopīgu fronti, kas bijis viņu mērķis jau kopš Degolla atkāpšanās, bet sociālisti to vienmēr noraidījuši.

Pēc Degolla atkāpšanās politiskā Francija atgādina daudzlocekļu ģimeni, kuŗu vairs nevada tēvs, bet bērni nespēj vienoties, kuŗam pārņemt vadību. Kaut Degolls no politiskās dzīves labprātīgi aizgājis, izdarot „politisku pašnāvību", viņš tomēr atstājis neoficiālu „testamentu" par to, kādu vēlētos redzēt Francijas turpmāko politisko seju. Konservātīvais dienas laikraksts „L'Aurore" raksta, ka Degolls tagad ir neapmierināts ar savu agrāko „labo roku" Pompidū, kuŗš apsolījis Giskāram Destēngam ārlietu ministra portfeli, ja prezidenta vēlēšanās uzvarēs. Tas it kā noticis bez Degolla ziņas pēc kādas slepenas vienošanās, kas ģenerāli ļoti saniknojis.

43 gadus vecais Valerijs Giskāns Destēngs, agrākais Degolla finanču ministrs, ar savu neatkarīgo republikāņu partiju nostājās aiz Pompidū, kad tautas nobalsošanā bija veicinājis valdības reformu likumprojekta noraidīšanu, kas noveda pie Degolla piedraudētās atkāpšanās. Destēnga atbalsts Pompidū nāca dažas stundas pēc tam, kad likās, ka viņš flirtē ar domu atbalstīt centristu kandidātu Alanu Pohē, pašreizējo valsts prezidenta pagaidu vietnieku. Destēngs iztеicies, ka Pompidū par atbalstīšanu prezidenta vēlēšanās piekritis viņa piecām prasībām, kuŗās paredzēta arī piedalīšanās NATO uzturēšanā un Eiropas vienības nostiprināšanā, ko iztulko kā netiešu ieteikumu Anglijas uzņemšanai Eiropas koptirgū. Pēc aiziešanas no Degolla valdības 1966. gadā, Destēngs vēl nepārtrauca sakarus ar gollistiem, bet kļuva ērkšķis ģenerāļa acīs. Viņa atbalsts prezidenta vēlēšanās izvirza Pompidū priekšgalā, nogriežot Pohē vai citam centristu kandidātam ceļu uz uzvaru vēlēšanu pirmajā gājienā. Ja neviens no prezidenta amata kandidātiem 1. jūnijā nesaņems vairāk par 50% balsu, vēlēšanu otrs gājiens notiks 15. jūnijā, kad vēlētājiem būs jāizšķiras vairs tikai starp abiem kandidātiem, kuŗi pirmajā gājienā ieguvuši lielāko balsu skaitu. Pompidū sāncenši tādā kārtā nokļuvuši visai neizdevīgā stāvoklī.

Centristu partijai ar Pohē vilcināšanos vēl nav sava kandidāta, bet sociālistiem tādu jau vairāki. Vienīgais kavēklis Pompidū cīņā par valsts prezidenta amatu, liekas, ir mazās grupas, kuŗas pārstāv gollistu kreiso spārnu un kuŗas vada 62 gadus vecais Renē Kapitāns, kas reizē ar Degollu atkāpās no tieslietu ministra posteņa. Pēc līdzšinējām ziņām, Kapitāna grupa izdara uz Degollu spiedienu neatbalstīt nevienu prezidenta amata kandidātu, ko gan daudzi politiskie novērotāji uzskata par neticamu iespēju. Daudz nozīmīgāks būtu fakts, vai Degolls vēl pirms prezidenta vēlēšanām ielūgs Pompidū apmeklējumā savā lauku rezidencē Kolumbejā, kur ģenerālis pašreiz uzturas.

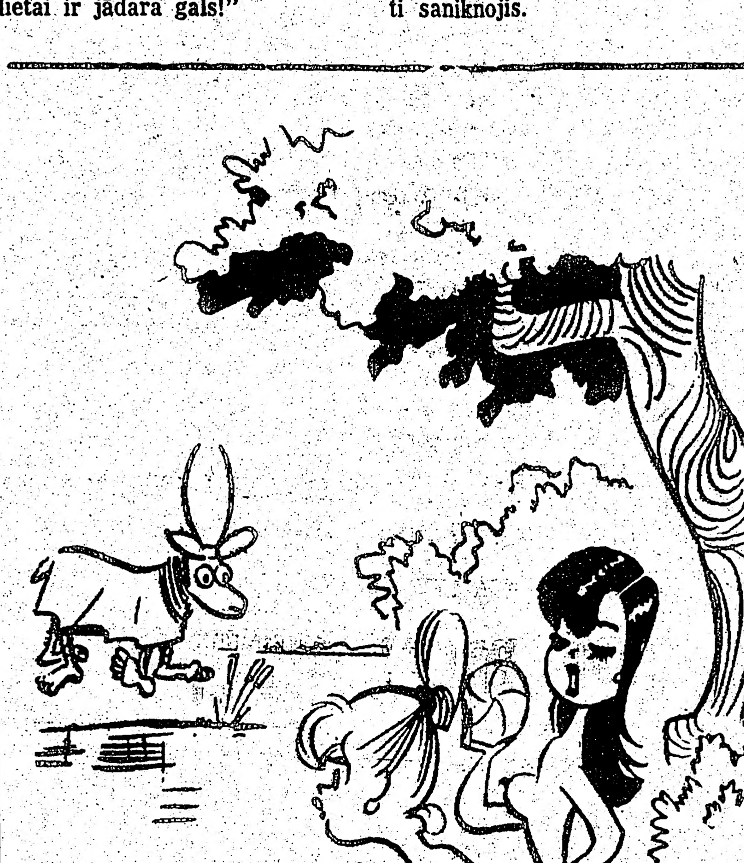

„Dīvaini, katru reizi, kad mēs še peldamies, ierodas šis dīvainais briedis..." Rietumvācu humors

SĪKĀS ZIŅAS

● Par piedalīšanos Varšavas universitātes demonstrācijās uz 18 mēnešiem ieslodzījumā notiesātas trīs poļu studentes. Viņām inkriminēta apsūdzība par piederību nacionālās poļu jaunatnes pagrīdes organizācijai.

● Bulgārijas komūnistu partijas vadītājs Teodors Živkovs ieradies oficiālā vizītē Vīnē. Viņš ir pirmais komūnistu bloka augstākais pārstāvis, kas kopš iebrukuma Čechoslovakijā ieradies kādā rietumu galvaspilsētā. Živkovs, kuŗa valdība bija viena no dedzīgākajām Rietumu apsūdzētājām par „sazvērestību" Čechoslovakijā, vēlas Rietumu technisko palīdzību savas valsts atpalikušai saimniecībai.

SPORTS

HAMILTONA ATGŪST MEISTARTITULU

Kanadas volejbola meistarsacīkstēs vīriešiem finālgrupā bija iekļuvušas 19 vienības, kuŗas sacentās 3 grupās. Kārtējās spēlēs Ontario provincē sekmīgākā izrādījās pagājušā gada meistarvienība Balmy Beach, kuŗas sastāvā spēlē arī latviešu izlases volejbolists Jānis Vilmanis, bet 2. vietā izvirzījās kādreizējā meistarvienība Hamiltonas YMCA ar 5 latviešu spēlētājiem ierindā, kuŗi mūsu pašu sacensībās pārstāv Hamiltonas DV sporta kopas Sparta krāsas.

Finālspēlēs Hamiltonas volejbolisti savā grupā panāca uzvaru, nezaudējot nevienu setu, ceturtdaļfinālā pieveica Vinipegu ar 15—3 un 15—9, bet pusfinālā Montrealas Palestre sešnieku ar 15—10, 13—15, 15—9 rezultātu. Tā izšķirējā finālspēlē atkal tikās vecvecie pretinieki — Balmy Beach un Hamiltonas YMCA. Pirmajā setā hamiltonieši guva negaidīti vieglu panākumu, bet 2. sets izvērtās spraigā cīņā. Uzvarot arī to, Hamiltonas YMCA panāca pelnītu 15—4, 16—14 uzvaru un reizē ar to atguva Kanadas meistartitulu.

Hamiltoniešu pamatsastāvu veidoja latvieši Richters, Eichvalds, Žulps un Leja, papildināti ar vienu poļu un čechu tautības spēlētāju. Sevišķs ieguvums vienībai ir čechs Suda, kas ievērojami pacēlis sešnieka cīņas sparu. Vairākās spēlēs sekmīgi piedalījās arī piektais latvietis Ozols. Visumā jāatzīst, ka visi Hamiltonas spēlētāji cīnījās labi, katram izceļoties kādā no atsevišķajām spēlēm, kas liecina par vienības viengabalainību.

Ž. Z

ZIEMEĻAMERIKAS BALTIEŠU SPORTA SVĒTKI

igauņu techniskajā izkārtojumā šogad notiks 17. un 18. maijā Toronto (Downsview Secondary School telpās, 7 Hawksdale). Sacensību sākums abās dienās plkst. 12 dienā. Ieejas maksa 1 dol. pieaugušajiem, bet 50 centu skolēniem.

Latviešu, lietuviešu un igauņu izlases sacentīsies vīriešu un jaunatnes basketbolā, kā arī vīriešu un zēnu volejbolā, bet sieviešu un meiteņu volejbolā spēkiem mērosies tikai latvietes un lietuvietes.

Ž. Z

TORONTO DV FUTBOLISTI SĀK LĪGAS SPĒLES

Toronto un apkārtnes 2. līgā arī šogad spēlēs Toronto DV sporta kluba futbola vienība, kuŗa startē ar Latvian Hawks nosaukumu, un tās pretinieki būs 10 vai 11 citu tautību izlases. Pirmajā līgas spēlē Toronto DV vienpadsmita pretinieks būs spēcīgā italiešu vienība Florino. Sacensība notiks 12. maijā plkst. 6.30 vakarā Broadview YMCAs laukumā (275 Broadview Ave.). Piezīmējams, ka šai laukumā Toronto DV spēlēs visas savas t.s. mājas spēles. Šai laukumā pirmdienās notiek arī vienības treniņi. Futbola draugi sezonas kartes visām spēlēm par pazeminātu maksu var iegādāties pie vienības spēlētājiem vai kluba futbola sekcijas vadītāja A. Grīnberga.

O. K.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Pirmā vidusskola Toronto, kuŗā radikāļi izmēģina roku demonstrēšanā, bija Forest Hill koledžas institūts. Kāda skolniece, izplatīdama lapeli, kas saturēja ģimnazijas vadībai nepieņemamus rakstus, direktora aizliegumam to izplatīt atbildēja ar sēdēšanas streiku. Direktors Mosejs viņu uz 2 nedēļām atstādināja no mācību apmeklēšanas, kas nepatika skolnieces vecākiem. Nedēļas laikā no mācībām „atbrīvoja" vēl 2 skolēnus; visas sodītās ir meitenes. Skolas direktors asi vērsās pret izglītības ministru Dēvisu, kuŗa nostāja veicinot skolēnu radikālisma izplatīšanos. Dēviss pieņemot skolēnus aktīvistus laikā, kad pat viņa paša darbiniekiem neesot iespējams ar viņu runāt. Mosejs norādīja, ka motīvi šādai rīcībai varētu būt meklējami paredzamajā vēlēšanu tiesību piešķiršanā 18-gadīgajiem. Forest Hill skolēnu aktīvistu vadītāja Kātija Paika atzinās, ka sēdēšanas streiks skolēnu vairumā radījis novēršanos no viņas un pārējo nedaudzo paustajiem ieskatiem. Skolas darīšanās jaucās arī trockists Berts Kesers ar kādu iesniegumu, kuŗu skolēni saņēma ar neapmierinātības saucieniem.

☆ Katoļu - žīdu attieksmju organizācijas ASV sekretārs māc. Edvards Flenerijs, runādams Toronto Beth Tzedec draudzei, atklāja klausītājiem, ka žīdi neesot paranoidi, rādīdami nopietnas bažas, tiklīdz domā, ka viņu eksistenci apdraud, jo šādas bažas „vienmēr" esot gluži reālas. Kristiešu vairums nezinot, ka „pirms Hitlera ēras" nogalināti ap 10 milj. žīdu. „Viņu (t.i. kristiešu) neziņa par žīdu vēstures faktiem ir bezdibeniga un gandrīz pilnīga", teica Flenerijs. — Vai baltieši kļūdītos, apgalvodami mācītāja Flenerija vārdiem, ka arī viņa draudzes un organizācijas zināšanu trūkums par Baltijas valstu vēsturi un īpaši notikumiem pēc 1940. gada Baltijas telpā ir „bezdibenīgs un gandrīz pilnīgs"?...

☆ Bella tālruņu sabiedrība Kanadā arī šogad nopelnījusi vairāk nekā valdības atļautos 6.8% par ieguldījumiem. Šāgada 31. martā akcionāriem paziņots, ka peļņa sasniegusi 7 proc. Pērnajā gadā peļņa bija 6.9%, un Kanadas transporta komisija atļāvusi paturēt šo līmeni, nepaaugstinot tālruņa lietošanas maksu. Gaidāmā sēdē 20. maijā Bella uzņēmums gatavojas pieprasīt peļņas līmeņa pacelšanu uz 9%, kā arī paaugstināt telefona maksas.

☆ Tiesnesi Lisjenu Kuratu, kuŗu apvainoja nepiedienīgā stājā un rīcībā, veicot amata pienākumus — piem., par uzmākšanos kādai policijas darbiniecei un prostitūtei, ar valdības lēmumu 1. maijā atcēla no amata. Atcelšanu ieteica Ontario tiesu palātas tiesnesis Donalds Kīts. Izmeklēšanas komisija, kas izskatīja pret Kuratu celtos apvainojumus, noklausīnādama liecniekus, kategoriski noraidīja tiesneša un viņa aizstāvja adv. Malonija apgalvojumu, ka Kurata kļuvis policijas sazvērestības upuris, jo tā nav bijusi apmierināta ar viņa saudzīgajiem spriedumiem, tiesājot prostitūtes un piegādātājus. Kurata tiesneša amatā stājās tikai 1966. gadā. No 1962. gada līdz 1966. gadam viņš bija Svonsijas vecākais. Kurata nodomājis atsākt advokāta praksi, bet nevēlas atgriezties pilsētas politiskajā dzīvē.

☆ Kā jau ziņojām, Kanadas pārstāvji Grieķijā bija nobažījušies, vai izdosies saņemt 120 milj. dol. pasūtinājumu atompēkstacijas celšanai. Sakarā ar Kanadas nostāju NATO atbalsta jautājumā, Grieķija nolēmusi pasūtinājumu nodot Anglijai par 80 milj. dolaru un Anglijas apņemšanos 12 gadu laikā ievest 40.000 to tabaku no Grieķijas.

Nacionālā un pārnacionālā Eiropa

(Pārnesums no 1. lpp.)

najiem federālistiem, bet ar jauno paaudzi vispār, sevišķi Lielbritānijā. Piemēram, Eiropas kustība ieteica mums, lai piesaistītu jaunatni Eiropas vienības idejām, valkāt svīterus ar uzrakstu ‚Eiropa' un tad ar divriteņiem ceļot no pilsētas uz pilsētu. Kādu ietekmi šāds uzraksts atstās uz jauniešiem? Nekādu. Pārējā publika šos velosipēdistus uzskatīs par divriteņu maratonbraucējiem. Ja jaunie federālisti protestē, tad šie protesti vēršas pret līdzīgiem paņēmieniem."

Tad Govans Kenedijs turpināja:

„Tomēr daudz nopietnāku pretestību pret pašreizējiem federālistu paņēmieniem izraisa nevajadzīga iejaukšanās mazāko tautas kopību sadzīvē un rosmē. Ja tas tā turpināsies, tad Eiropas apvienošana nebūs panākama. Eiropu neapvienos kokteiļu partijās vai ar labi domātiem draudzīgiem sakariem. Tikai tad Eiropas kustība patiešām vedīs uz apvienotu Eiropu, ja tā gūs politisku ietekmi nacionālās valstīs. Tas nav pa spēkam vecajām politiskajām partijām, tieši šādu spēju tām trūkst.

Federālistu vidū pastāv tieksme noliegt nacionālismu, neškirojot Degolla vai britu nacionālismu no bretoņu, skotu un basku nacionālisma. Šīs tautas, būdamas mazas, ir nopietni nobažījušās no centrālizētā nacionālisma, kas acīm redzams dažās valstīs. Mums kā eiropiešiem ir jācīnās par mazo tautu tiesībām apvienotā Eiropā, kuŗa nav padota atomlielvalstu ietekmēm un kuŗa garantē tautām individuālas īpatības, ļauj baudīt un saglabāt visu, kas ir labs šai mazajai ļaužu kopībai.

Eiropai ir nepieciešamas daudzas tautas, un tādēļ apvienotā Eiropa īstenosies tikai tad, ja būs nodrošināts šo tautu uzplaukums. Pastāv arī nopietni draudi par Pad. savienības tālāku sološanu uz rietumiem. Mazās tautas — lietuvieši, latvieši, igauņi un ukraiņi, kuŗas pieder pie Eiropas — ir absorbētas padomju imperijā. Apvienotās Eiropas pirmajam solim jābūt — panākt, lai šīs tautas varētu brīvi pašas izšķirties par savu nākotni.

Tiem, kuŗi nobažījušies par revolūcionārām tendencēm jaunatnes vidū Eiropā, jāievēro šī attīstība. Ja Eiropas apvienošana nav sekmējusies, tad vajadzīgas citas idejas un veidi, lai panāktu nokavēto. Jāatzīstas, ka pat jaunie revolūcionāri gluži instinktīvi cenšas savam iecerētajam sociālismam piešķirt eiropisku seju. Viņu kaujkliegsme ir: mēs cīnāmies, lai iegūtu uzvaru Parīzē, Londonā, Romā un Berlīnē! Viņi būtībā ir pārliecinātāki eiropieši nekā federālisti. Situācijai ir jāmainās.

Mums jācīnās, lai Eiropas kustība iegūtu iespaidu parlamentos. Izšķīrējus lēmumus pieņem ne labi domātājas grupas sabiedrībā, bet valdības. Valdībām dod varu parlamenti, kuŗi reprezentē tautu. Tas ir galvenais Eiropas kustības uzdevums. Ja to īstenos, tad iedzīvināsies arī apvienotā Eiropa."

Tā runāja students no Skotijas, kas ieguva atsaucību ne vien jaunajā paaudzē, bet viņam aplaudēja arī vecie. Govana Kenedija runa gan krasi atšķīrās no federālistu vecās paaudzes vīzijas par „apvienotu Eiropu", kuŗas robežas, pēc viņu viedokļa, beidzas pie t. s. Kerzona līnijas. Izrādās, ka pastāv kādas gara saites starp dumpiniekiem Prāgā, Budapeštā un Varšavā ar dumpiniekiem rietumu augstskolās. Tās nav tik daudz Maocetunga idejas vai Markuzes neomarksisms, kas liek šiem jaunajiem cilvēkiem vai vismaz to apzinīgākajai daļai sacelties pret birokratiem un apsūnojušu doktrīnu aizstāvjiem kā vienā, tā otrā pusē dzelzs aizkaram, bet īsta vēlēšanās Eiropas vēstures gaitu ievirzīt jaunās sliedēs. Daudz kas vēl nav pateikts, daudzas patiesības vēl pašiem nemierniekiem nav skaidras, bet viņi prasa līdztiesības kā lielajām, tā mazajām tautām kontinentā; viņi prasa novērst apstākļus, ka universitātes daži mācības spēki ieņem piecus amatus un viņiem, papildinot savus bankų kontus, neatliek daudz laika papildināt studentu zināšanas.

Personīgās sarunās vecās paaudzes pārstāvji par Austrumeiropas tautu nākotni bija ļoti rezervēti, toties jaunie studenti neslēpa savu naidu pret tiem, kas sūtīja tankus uz Prāgu un kas met cietumos visus, kuŗi kaut domās noraida partiju nemaldību. Pavasaris bija vēl tālu, vēl flāmu zemes līdzenumus klāja marta vēsums un drēgnums, bet jauno ļaužu spriganajās valodās bija ticība saviem spēkiem un pavasaŗa vēsmas. Vai mēs nedarītu labi, ja censtos viņus tikpat tālu saprast, cik tālu viņi saprot mūsu centienus pēc brīvības un piepulcēšanās Eiropas tautu saimei?